

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ
PROJEKTU **STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ**
(fragmentaryczna zmiana Studium)

Zamawiający:	 <p>Miasto i Gmina Nowe Miasto nad Pilicą Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą Plac Ojca Honorata Koźmińskiego 1/2 26-420 Nowe Miasto nad Pilicą</p>
Opracowanie:	<p>PLANOWANIE PRZESTRZENNE Alicja Woźniak ul. prezydenta Gabriela Narutowicza 52 lok. 4A, 90-248 Łódź tel. kom.: +48 692-690-218 NIP: 982 034 10 87 REGON: 101847824</p>
Etap planistyczny:	WYŁOŻENIE DO PUBLICZNEGO WGLĄDU
Miejsce i data opracowania:	Łódź, 01.09.2023 r.
Autor opracowania:	mgr gospodarki przestrzennej Alicja Woźniak Współpraca: mgr inż. gospodarki przestrzennej Damian Kubat

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
1.1.	POSTĘPOWANIE W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ORAZ PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY	4
1.2.	CEL I ZAKRES OPRACOWANIA PROGNOZY	5
1.3.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	6
2.	ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	8
2.1.	ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	8
2.2.	USTALENIA ODNOSZĄCE SIĘ BEZPOŚREDNIO DO OBSZARÓW NATURA 2000	10
2.3.	POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	10
3.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA	17
3.1.	POLITYKA EKOLOGICZNA.....	17
3.2.	OCHRONA BIORÓŻNORODNOŚCI	20
3.3.	OCHRONA POWIETRZA.....	22
3.4.	PRZECIWDZIAŁANIE I ŁAGODZENIE ZMIAN KLIMATU	23
3.5.	OCHRONA WÓD I PRZECIWDZIAŁANIE SKUTKOM SUSZY	24
3.6.	GOSPODARKA ODPADAMI.....	26
3.7.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ	30
3.8.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA W OBSZARACH OBJĘTYCH FORMAMI OCHRONY PRZYRODY NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY.....	35
4.	ANALIZA I OCENA STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI PROJEKTU DOKUMENTU PLANISTYCZNEGO	39
4.1.	POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE.....	39
4.2.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA – CHARAKTERYSTYKA KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA I POZIOM ICH WYKORZYSTANIA W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM OBSZARU	41
4.3.	ZASOBY PRZYRODY PRAWNIE CHRONIONE, USTANOWIONE I POTENCJALNE.....	58
5.	IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	59
6.	ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	60
7.	ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAM I NA TE ELEMENTY.....	62
7.1.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO.....	62
7.2.	GOSPODARKA ZASOBAMI	66
7.3.	OCHRONA POWIETRZA I KLIMATU	66
7.4.	OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ.....	68
7.5.	GOSPODARKA ŚRODOWISKIEM GRUNTOWO-WODNYM.....	68
7.6.	GOSPODARKA ZASOBAMI WODNYMI	69
7.7.	OCHRONA ZABYTEKÓW I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.....	70
7.8.	OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU	70

7.9.	WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ ORAZ OBSZARY O WYSOKICH WALORACH PRZYRODNICZYCH	70
8.	MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	72
9.	REKOMENDACJE DLA PROJEKTU	72
9.1.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE	72
9.2.	PROPOZYCJE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	72
10.	STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	73
11.	MATERIAŁY WEJŚCIOWE	74
12.	OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY.....	77

SPIS RYCIN

RYC. 1.	POŁOŻENIE OGÓLNOGEOGRAFICZNE OBSZARÓW FRAGMENTARYCZNEJ ZMIANY STUDIUM	10
RYC. 2.	POŁOŻENIE GMINY W ODNIESIENIU DO PODZIAŁU NA JCZWP	49
RYC. 3.	GMINA NOWE MIASTO NAD PILICĄ NA TLE JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH (JCZWPd)	52
RYC. 4.	GMINA NOWE MIASTO NAD PILICĄ NA TLE ZASIĘGU GŁÓWNYCH ZBIORNIKÓW WÓD PODZIEMNYCH	54
RYC. 5.	GMINA NOWE MIASTO NAD PILICĄ NA TLE OBSZAROWYCH FORM OCHRONY PRZYRODY (KANWY SYSTEMU EKOLOGICZNEGO).....	58

SPIS TABEL

TAB. 1.	WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	13
TAB. 2.	KIERUNKI INTERWENCJI WEDŁUG CEŁÓW POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA 2030.....	19
TAB. 3.	KIERUNKI INTERWENCJI WEDŁUG OBSZARÓW INTERWENCJI WSKAZANE DO REALIZACJI PRZEZ GMINĘ NOWE MIASTO NAD PILICĄ I SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA W ANALIZOWANYM DOKUMENCIE	30
TAB. 4.	WYKAZ I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POMNIKÓW PRZYRODY	38
TAB. 5.	STRUKTURA BONITACYJNA GLEB GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ	43
TAB. 6.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU	61
TAB. 7.	MACIERZ SKUTKÓW ŚRODOWISKOWYCH USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	62
TAB. 8.	PROGNOZOWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU DOKUMENTU, Z UWZGLĘDNIENIEM ODDZIAŁYWAŃ SKUMULOWANYCH.....	63

1. WPROWADZENIE

1.1. Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz podstawa prawna opracowania prognozy

Potrzeba kompleksowego podejścia do oceniania skutków środowiskowych jest jednoznacznie zapisana w przepisach prawnych. Bezpośrednią delegacją dla postępowania w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w prawodawstwie polskim stanowi art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2022 poz. 1029, ze zm.), dalej ustawa ooś, dokonującej w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektyw Wspólnot Europejskich¹. Zgodnie z ww. ustawą przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- 1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, **studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy**, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego,
- 2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- 3) polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 lub nie wynikających z tej ochrony.

Przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane również w przypadku wprowadzenia zmian do przyjętych dokumentów.

Strategiczna ocena oddziaływania zdefiniowana została w art. 3 ust. 1 pkt. 14 ustawy ooś jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmująca w szczególności: uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko (tzw. dokumentacja oceny), uzyskanie wymaganych ustawą opinii oraz zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu. Jest instrumentem służącym realizacji zasady integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi, przyczyniając się do jednoczesnej realizacji zasady zrównoważonego rozwoju oraz zasady kompleksowości. Zasada integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi zakłada, że wymagania ochrony środowiska będą uwzględniane we wszystkich działaniach i sferach aktywności władz publicznych przez zastosowanie właściwych procedur przy tworzeniu strategicznych dokumentów sektorowych.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko - zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą został uzgod-

¹ W prawie Unii Europejskiej podstawę stanowi przede wszystkim dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE 2001 L 197/30)

niony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie w pełnym zakresie określonym przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Grójcu (pismem znak: ZNS.9027.1.1.30.2023 z dnia 21 lipca 2023 r.). W toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko niniejsza Prognoza oddziaływania na środowisko została zaopiniowana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grójcu.

Udział społeczeństwa to kluczowy etap procedury oceny oddziaływania na środowisko, który jest zgodny z międzynarodowymi zobowiązaniami UE wynikającymi z konwencji z Aarhus². Ogłoszeniem i obwieszczeniem Burmistrza Miasta i Gminy Nowego Miasto nad Pilicą z dnia 21 grudnia 2022 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą, poinformowano również o wszczęciu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz o możliwości składania wniosków, w tym do dokumentu Prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń przedmiotowego projektu. W dalszym toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dokument Prognozy dołączono do wyłożonego do publicznego wglądu projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą, w dniach: od 16 listopada do 8 grudnia 2023 r. oraz poinformowano o możliwości składania uwag do dokumentów w nieprzekraczalnym terminie do dnia 5 stycznia 2024 r.

1.2. Cel i zakres opracowania prognozy

Głównym celem opracowania prognozy jest ustalenie potencjalnego znaczącego oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na środowisko, z uwzględnieniem możliwych do realizacji jego wariantów opracowania. Ponadto pełni ona funkcję materiału pomocniczego w publicznej dyskusji w kontekście mogących się pojawić uciążliwości dla mieszkańców gminy i innych użytkowników jej przestrzeni oraz zawiera informacje, które mogą być podstawą do podjęcia przez Radę Gminy ostatecznej decyzji o przyjęciu dokumentu. Zawartość niniejszej Prognozy została opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z ustawą o oś prognoza oddziaływania na środowisko:

1. zawiera:

- ✓ informację o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- ✓ informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,

² Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, podpisana 25.06.1998 r. w Aarhus, podczas IV Paneuropejskiej Konferencji Ministrów Ochrony Środowiska. Konwencja weszła w życie 30.10.2001 r., zapewnia członkom społeczeństwa (osobom fizycznym i reprezentującym je stowarzyszeniom) prawo dostępu do informacji o środowisku i udziału w podejmowaniu decyzji w sprawach dotyczących środowiska.

- ✓ propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- ✓ informację o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- ✓ streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. określa, analizuje i ocenia:

- ✓ istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- ✓ stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- ✓ istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ✓ cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- ✓ przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. przedstawia:

- ✓ rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- ✓ biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Obecnie metodyka sporządzania prognoz w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie jest ściśle określona przepisami prawnymi, które regulują zakres dokumentu oraz procedury formalno-prawne opracowania. Niezależnie od powyższego, metodyka prognozy oddziaływania na środowisko w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jest znacząco ograniczona rodzajem ocenianego dokumentu planistycznego – zależy od jego charakteru oraz zakresu regulacji planistycznej.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, stanowiącego politykę przestrzenną gminy tj. dokument strategiczny w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego. Zakres ocenianego dokumentu warunkuje przyjęte metody oceny oddziaływania na środowisko realizacji jego ustaleń. Prognoza oddziaływania na środowisko wykorzystuje metody prognozowania przyczynowo – skutkowego oraz metodę scenariuszy. W niniejszej prognozie

przyjęto model prognozowania polegający na wyznaczeniu skutków i ich ocenie, nie zaś model prognozowania bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko, który jest wykorzystywany w trakcie postępowania administracyjnego prowadzącego do wydania zgody na realizację przedsięwzięcia. Strategiczna ocena na środowisko kładzie większy nacisk na związek oceny z procesem decyzyjnym, którego sama ocena jest nieodłącznym elementem. Model ten jest stosowany najczęściej w ocenie polityk i strategii rozwoju oraz innych dokumentów, które nie wskazują konkretnych przedsięwzięć tylko ramy i kierunki przekształceń w poszczególnych sferach rozwoju społeczno-gospodarczego. Ze względu na rolę dokumentu w procesie planistycznym metody scenariuszy odnoszące się do projektów dokumentów planistycznych to scenariusze skutków projektowanych zmian – sprawdzające (służące ich ocenianiu). Możliwość wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań warunkuje konieczność dodatkowej analizy – zasadności przedstawienia rozwiązań alternatywnych do tych przyjętych w ocenianym dokumencie (alternatywnej wersji scenariusza rozwoju w wybranych aspektach planistycznych).

W ocenie stanu środowiska powszechnie są wykorzystywane metody indykacyjne, polegające na wykorzystywaniu istniejących wzajemnych powiązań komponentów środowiska – cech środowiska, które wskazują na możliwości zmian innych, ściśle z nimi związanych cech. Jako wskaźnikowe są wykorzystywane zazwyczaj cechy biotyczne (fizyczno-chemiczny stan komponentów środowiska), a także procesy rzeźbotwórcze (erozje, procesy osuwiskowe wywołane czynnikami przyrodniczymi i antropogenicznymi) oraz wskaźniki glebowe. Metody te są powszechnie wykorzystywane również do analizy warunków społeczno-gospodarczych i są uzupełniane metodami statystycznymi, które pozwalają na określenie tendencji i cykliczności procesów oraz na określenie związków pomiędzy zjawiskami zachodzącymi w środowisku. Badanie zmian środowiska jest realizowane przez zestawienie graficzne obramowujące różne stany warunków środowiskowych, dlatego uzupełnieniem w prognozowaniu są metody kartograficzne, obramowujące zarówno przestrzenne skutki realizacji dokumentu jak i stan środowiska (jego poszczególnych komponentów). Zadaniem prognozy jest wyróżnienie powierzchni (stref, obszarów, terenów), które w przyszłości będą się charakteryzowały określonymi cechami, w odniesieniu do specyfiki ocenianego dokumentu. Tekst prognozy zawiera część graficzną – ryciny przedstawiające stan wybranych komponentów środowiska, w skali dostosowanej do treści przedstawianych danych.

Kluczowym elementem prognozy jest ocena potencjalnego znaczącego oddziaływania na środowisko³ realizacji ustaleń projektowanego dokumentu. W tym celu odniesiono się do poszczególnych cech komponentów środowiska uwzględniając elementy środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego (w tym wpływ na ludzi i ich zdrowie oraz na dobra materialne i zabytki). **W ocenie zostały uwzględnione rodzaje oddziaływania, podziale na charakter (pozytywne, negatywne), relacje oddziaływania z elementem podlegającym oddziaływaniu (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane) oraz horyzont czasowy oddziaływania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe) oraz odwracalność zmian wynikających z oddziaływania (stałe, chwilowe).** Prognozowane oddziaływania wg przyjętych metod przedstawiono w ujęciu macierzowym w tzw. macierzy skutków środowiskowych. Wyniki analizy zawarte w macierzy skutków środowiskowych zostały opatrzone komentarzem dotyczącym ich wpływu na poszczególne komponenty środowiska. Przyjęto, że oddziaływanie pozytywne stanowi oddziaływanie powodujące poprawę w odniesieniu do zdiagnozowanego

³ znaczące oddziaływanie definiowane wg przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie wraz z aktami wykonawczymi

stanu środowiska; oddziaływanie negatywne stanowi oddziaływanie powodujące niekorzystną (z punktu widzenia celów ochrony środowiska) zmianę w odniesieniu do zdiagnozowanego stanu środowiska.

W celu określenia, czy prognozowane oddziaływanie będzie znaczące dla wybranego komponentu środowiska jest konieczne określenie skali i wielkości mogących wystąpić oddziaływań. Skala prognozowanych oddziaływań świadczy o zasięgu występowania określonych skutków środowiskowych. Przewidziane oddziaływanie może dotyczyć zasobów ważnych i wzajemnie powiązanych w skali lokalnej, regionalnej lub w skali całego kraju, a więc charakteryzować się wystąpieniem skutków środowiskowych w skali lokalnej, regionalnej lub krajowej. Ocena ta pozwoliła na sformułowanie wniosków dotyczących skali oddziaływań – od pomijalnej i niskiej, nie wpływającej na stan równowagi przyrodniczej lub warunki życia i bezpieczeństwa ludzi do wysokiej – powodującej całkowitą zmianę warunków równowagi przyrodniczej lub warunków życia i bezpieczeństwa ludzi, w tym wymagającej działań naprawczych lub rekompensacyjnych.

Wskazanie napotkanych trudności lub luk we współczesnej wiedzy

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, ze względu na charakter dokumentu (brak jednoznacznych zamierzeń inwestycyjnych) ma z założenia charakter subiektywny. Kierunki rozwoju mogą jednocześnie generować korzystne skutki środowiskowe jak i oddziaływania niekorzystne, co możliwe jest do określenia dopiero na etapie sprecyzowania konkretnych zamierzeń. Trudności stawia poziom ogólności określanych zamierzeń inwestycyjnych. Ich zakres oddziaływania dotyczy przede wszystkim ogólnych aspektów lokalizacyjnych (przeznaczenia terenów) oraz działań planowanych działalności w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska. Z powyższych względów wybrano model sporządzania prognoz, którego podstawą jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko.

2. ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

2.1. Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy fragmentarycznej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zakres dokumentu ściśle określają przepisy *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* – projekt zmiany studium dla części obszaru gminy obejmuje dokonane modyfikacje w części tekstowej i graficznej studium, w odniesieniu do wszystkich treści, które w wyniku wprowadzonej zmiany przestają być aktualne, w szczególności zmiany określone w art. 10 ust. 1 w/w ustawy.

Fragmentaryczna zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą dotyczy obszaru, którego granice zostały wskazane na załączniku graficznym do uchwały nr XXXV/243/2021 z dnia 27 sierpnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą zmienionej uchwałą nr XLVIII/334/2022 z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXXV/243/2021 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 27 sierpnia 2021 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Zmiany są wprowadzane do dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą, przyjętego uchwałą nr XVIII/136/2020 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 16 stycznia 2020 r.

Zmiana fragmentaryczna polega na:

- ustaleniu w granicach administracyjnych gminy Nowe Miasto nad Pilicą obszarów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW (obszary te stanowią tereny rolnicze, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów poza obszarami formami ochrony przyrody, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) (granica przystąpienia: granica administracyjna gminy Nowe Miasto nad Pilicą).

Zgodnie z pkt. 16 projektu Studium:

*W obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą (zgodnie z częścią graficzną Studium - fragmentaryczna zmiana dokumentu) wskazuje się **obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW (z wyłączeniem wiatraków)**, które stanowią tereny rolnicze oraz tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług.*

Realizację ww. urządzeń dopuszcza się przy zachowaniu następujących zasad:

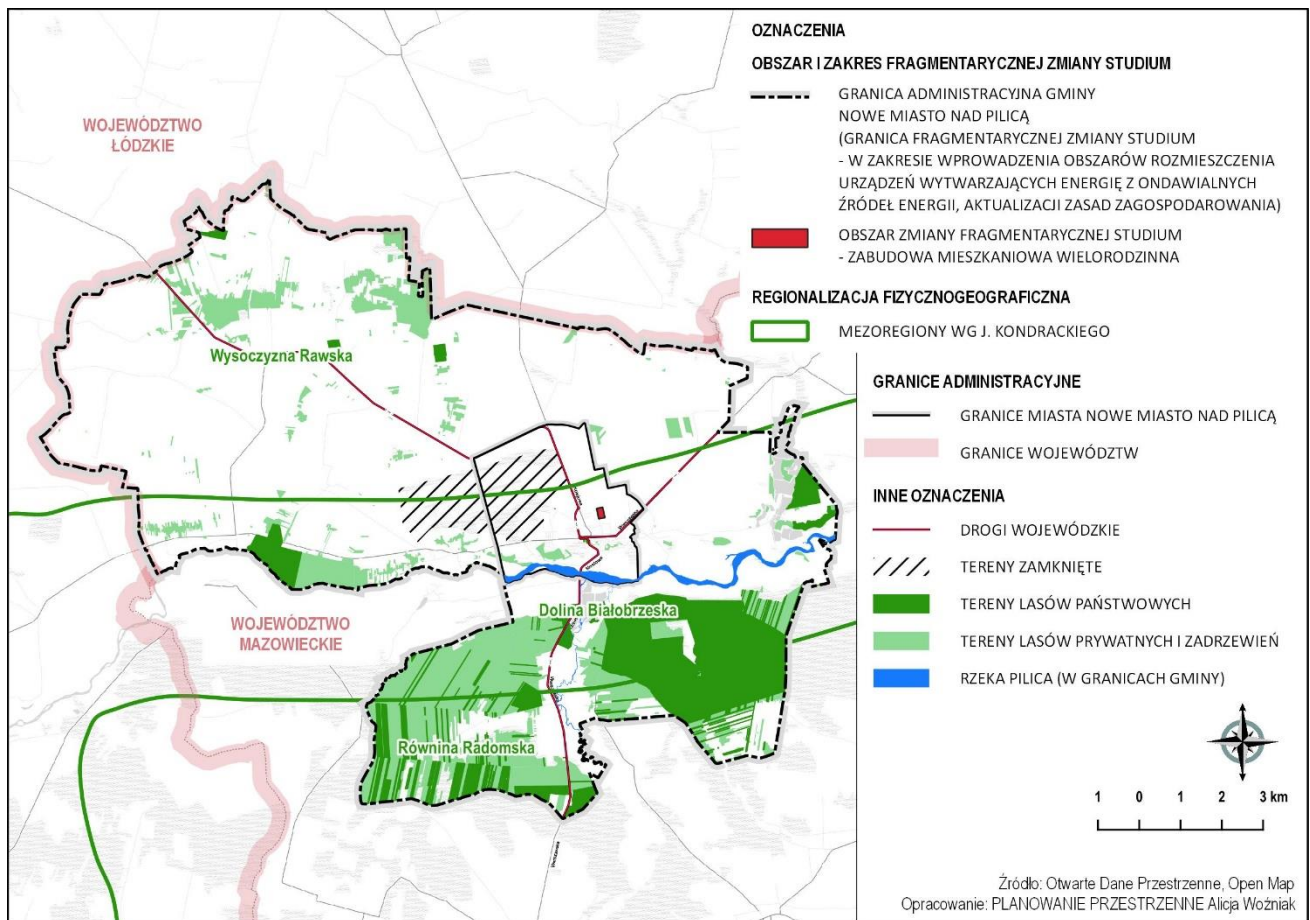
- lokalizacja poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz gruntami rolnymi wysokich klas bonitacyjnych (grunty chronione zapisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych);
- zagwarantowanie obsługi komunikacyjnej z dostępem do dróg publicznych (w tym poprzez drogę wewnętrzną), lokalizacja w sposób nie kolidujący z rolniczym użytkowaniem terenów, w tym możliwością obsługi komunikacyjnej gruntów rolnych.

Wobec realizacji zmiany ustaleń Studium na terenach rolniczych będą mogły powstawać urządzenia odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, w postaci m.in. instalacji fotowoltaicznych. Ww. instalacje tworzą całość funkcjonalno-użytkową mającą na celu produkcję energii elektrycznej z promieniowania słonecznego (w formie tzw. elektrowni fotowoltaicznych). Elektrownie te składają się głównie z paneli fotowoltaicznych montowanych na stołach instalacyjnych, które są z kolei wbijane do ziemi lub obciążane prefabrykatami betonowymi. Zespoły paneli w formie stołów fotowoltaicznych są ustawiane w rzędach. Uzupełnieniem takiego zespołu są inwertery/falowniki fotowoltaiczne (montowane głównie przy stołach montażowych lub w pomieszczeniach technicznych). Instalacje uzupełnia w większości przypadków stacje transformatorowe w postaci kontenerowej lub czasem magazyny energii. Elementami towarzyszącymi takiej instalacji są: ogrodzenie, dojścia, dojazdy, instalacje odgromowe, instalacje monitoringu. W ramach elektrowni fotowoltaicznych dochodzi do procesu, w którym ogniwa fotowoltaiczne (panele fotowoltaiczne) przekształcają energię słoneczną, która dociera do tych paneli w prąd stały (efekt fotowoltaiczny). Grupa modułów zasila inwerter, który prąd stały zamienia na prąd zmienny i dalej przesyła go do trafostacji.

- wprowadzeniu obszaru o kierunku zagospodarowania przestrzennego: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna w granicach miasta Nowe Miasto nad Pilicą (obszar przystąpienia: obszar w mieście Nowe Miasto nad Pilicą).

Ponadto w ramach aktualizacji dokumentu zaktualizowano Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz treść dokumentu w zakresie przepisów odrębnych dotyczących, w szczególności:

- obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- udokumentowanych miejsc lokalizacji surowców naturalnych.

Ryc. 1. Położenie ogólnogeograficzne obszarów fragmentarycznej zmiany Studium

Źródło: opracowanie własne na podstawie otwartych danych przestrzennych.

2.2. Ustalenia odnoszące się bezpośrednio do obszarów Natura 2000

Ustalenia przedmiotowej fragmentarycznej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą nie dotyczą obszarów objętych ochroną w ramach sieci obszarów Natura 2000 – ustalenia projektu nie dotyczą obszarów znajdujących się w zasięgu obszarów sieci. Charakter docelowy zagospodarowania terenów nie stwarza ram do realizacji inwestycji, których skala i wielkość oddziaływania mogłaby mieć wpływ na stan oraz integralność obszarów Natura 2000. W związku z powyższym, prognoza oddziaływania na środowisko nie wymaga uwzględnienia analizy i oceny oddziaływań analizowanego projektu na cele, przedmiot oraz integralność obszarów Natura 2000.

2.3. Powiązania z innymi dokumentami

Analizowany dokument stanowi fragmentaryczną zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą, które określa kierunki zagospodarowania przestrzennego na poziomie lokalnym. Stanowi dokument powiązany z dokumentami planistycznymi wyższych szczebli samorządu terytorialnego. Wytyczne do planowania miejscowego - zawarte w dokumencie Studium gminy - stanowi:

- na poziomie krajowym – Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju (KPZK 2030),

- na poziomie regionalnym (województwa) – Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego
- na poziomie lokalnym:
 - opracowanie ekofizjograficzne podstawowe,
 - obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
 - obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
 - wydane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach i inne decyzje określające warunki korzystania ze środowiska.

Podsumowując powiązania analizowanego dokumentu dotyczą zarówno wytycznych regionalnych, jak i dotychczasowych ustaleń zawartych w polityce przestrzennej (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy) oraz aktach prawa miejscowego określających lokalne zasady zagospodarowania (obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

2.3.1. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju - KPZK 2030

Celem strategicznym KPZK 2030 jest: efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

Cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
6. Przywrócenie i utrwalenia ładu przestrzennego.

2.3.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego został przyjęty uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. Uwarunkowania zewnętrzne, dotyczące kierunków rozwoju przestrzennego województwa mazowieckiego, wynikają z dokumentów krajowych, określających model rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego Polski w perspektywie do 2030 r.: Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) oraz Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (SOR).

W Planie przyjęto zintegrowane podejście do prowadzenia polityki rozwoju, wyznaczając obszary funkcjonalne, które zawierają się w obszarach strategicznej interwencji wskazanych w SRWM 2030. W ten sposób plan jest spójny z ustaleniami KPZK 2030 oraz SRWM 2030. Kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego odzwierciedlają obszary funkcjonalne. Ponadto plan województwa w swoich kierunkach zagospodarowania odnosi się do podziału statystycznego przestrzeni (regiony i podregiony NUTS). Gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest położona w podregionie NUTS 3 – żyrardowskim, w regionie NUTS 2 – region mazowiecki. W ramach podstawowych elementów sieci osadniczej, określonych na podstawie KPZK 2030, Nowe Miasto nad Pilicą pełni rolę ośrodka lokalnego.

W obszarze województwa mazowieckiego wyróżniono następujące obszary funkcjonalne:

- miejski obszar funkcjonalny Warszawy,
- obszary o najniższym poziomie dostępności do dóbr i usług,
- wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
- wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych.

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą wg powyższej klasyfikacji znajduje się w obszarze funkcjonalnym województwa – wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych.

Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych – zgodnie z KPZP 2030 to obszary położone peryferyjnie, o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego, w niewielkim stopniu uczestniczące w procesach rozwojowych kraju. Istotne bariery rozwoju tych obszarów obejmują: niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych w procesie gwałtownego poszukiwania alternatywnych dróg rozwoju, czy słabą jakość infrastruktury technicznej. Funkcjonowanie tych obszarów opiera się na niewyspecjalizowanym rolnictwie, a także agroturystyce z wykorzystaniem m.in. wartości kulturowych czy innych obszarów gospodarki. Działania dążące do wewnętrznej integracji województwa, poprawy jego spójności, m.in. doinwestowanie takich obszarów, pomagają ograniczać dysproporcje w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Zasady zagospodarowania:

- poprawa struktury obszarowej gospodarstwa rolnych poprzez wspieranie prac scaleniowych i wymiany gruntów;
- kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach najwyższych klas bonitacyjnych I-III;
- wielofunkcyjny rozwój obszarów o średniej i niskiej zdolności produkcyjnej, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego (m.in.: tradycyjnego krajobrazu wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, trwałych użytków zielonych);
- poprawa odstępności komunikacyjnej, m.in. poprzez rozwój transportu publicznego, w tym przywrócenie połączeń kolejowych na nieczynnych liniach kolejowych, a także przebudowę / rozbudowę istniejącej sieci drogowej, a w szczególności dróg powiatowych i gminnych;
- budowa i rozbudowa systemów wodociągowo-kanalizacyjnych, a także sukcesywna sanitacja terenów o zabudowie rozproszonej, m.in. poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków;
- poprawa bezpieczeństwa energetycznego, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej w zakresie niskich i średnich napięć;
- zwiększenie nasycenia infrastrukturą ICT (ang. *Information and Communication Technologies*), a także zapewnienie dostępu do systemu e-usług;
- tworzenie przestrzeni publicznych, będących miejscem koncentracji i aktywizacji społeczności lokalnej;

- objęcie ochroną unikalnych elementów architektury wiejskiej charakterystycznej dla poszczególnych regionów, w tym układów ruralistycznych.

2.3.3. Dotychczasowa polityka przestrzenna i planistyczna gminy

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar gminy Nowe Miasto nad Pilicą jest w całości pokryty ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które zostały uchwalone w 2004 r. Plany miejscowe określiły m.in. przeznaczenia terenów oraz warunki ich zagospodarowania i zabudowy. Kolejne sporządzone akty prawa miejscowego stanowiły niewielkie obszary zmiany przyjętych w 2004 r. planów – dotyczą od kilku do kilkudziesięciu działek. Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z poniższą tabelą.

Tab. 1. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Tytuł	Uchwała
MIASTO NOWE MIASTO NAD PILICĄ		
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto nad Pilicą	nr LIX/428/2023 z dnia 30 marca 2023 r.
GMINA NOWE MIASTO NAD PILICĄ - CZĘŚĆ WIEJSKA		
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą	nr XX/127/2004 z dnia 8 października 2004 r.
3	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą uchwalonego Uchwałą nr XX/127/2004 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 8 października 2004 r. - Dąbrowa	nr XXIII/145/2008 z dnia 29 maja 2008 r.
4	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą w miejscowości Żdźary gmina Nowe Miasto nad Pilicą na obszarze oznaczonym na załączniku graficznym nr 1 symbolami od A do I oraz od 1 do 15	nr XXV/169/2008 z dnia 29 sierpnia 2008 r.
5	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą w miejscowości Jankowice – „Folwark”, na obszarze oznaczonym na załączniku graficznym nr 1 symbolami od a do I	nr XXXI/203/2009 z dnia 23 stycznia 2009 r.
6	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego na terenie działek nr 214, 215, 216, 217 położonych w miejscowości Sacin w Gminie Nowe Miasto nad Pilicą na obszarze oznaczonym na załączniku graficznym nr 1 symbolami od A do D	nr VII/40/2011 z dnia 15 kwietnia 2011 r.
7	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy uchwalonego uchwałą Nr VII/40/2011 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 15 kwietnia 2011 r na terenie działek nr 214, 215, 216 i 217 położonych w miejscowości Sacin na obszarze zaznaczonym na załączniku graficznym Nr 1, literami od a do d	nr XXVI/142/2012 z dnia 14 września 2012 r.
8	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto nad Pilicą na działkach 323, 324 oraz części działki nr 322 położonych w Nowym Mieście nad Pilicą	nr XIV/99/2019 z dnia 31 października 2019 r.
9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Nowe Miasto nad Pilicą i części wsi Łęgonice	nr XXII/156/2020 z dnia 7 lipca 2020 r.
10	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla działki nr ewid. 287/1, obręb Jankowice	nr XXV/167/20 z dnia 25 sierpnia 2020 r.

Lp.	Tytuł	Uchwała
MIASTO NOWE MIASTO NAD PILICĄ		
11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla obszaru położonego we wsi Żdżary - część A	nr XXV/168/20 z dnia 25 sierpnia 2020 r.
12	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla obszaru położonego we wsi Żdżary - część B	nr XXV/169/20 z dnia 25 sierpnia 2020 r.
13	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla części obrębu Dąbrowa - obszar złoża Dąbrowa 7	nr XXXI/207/2021 z dnia 25 marca 2021 r.
14	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla działki nr ewid. 1061/3, obręb Łęgonice	nr XXXII/214/2021 z dnia 20 maja 2021 r.
15	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla działek nr ewid. 607 i 608, obręb Żdżarki	nr XXXIV/238/2021 z dnia 13 lipca 2021 r.
16	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla działki nr ewid. 301, obręb Promnik	nr XXXIV/239/2021 z dnia 13 lipca 2021 r.
17	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla działki nr ewid. 897, obręb Wólka Magierowa	nr XLII/293/2021 z dnia 28 grudnia 2021 r.
18	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla działek nr ewid.: 155, 156, 157, 243/1, 245, 246, 247 oraz części działek nr ewid.: 158, 895/1, obręb Wólka Magierowa	nr LI/354/2022 z dnia 23 sierpnia 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

2.3.4. Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach i inne decyzje określające warunki korzystania ze środowiska, istotne z punktu widzenia analizowanego dokumentu

Działalność górnicza

W gminie Nowe Miasto nad Pilicą ustanowiono 7 obszarów górniczych:

- 1) **Dąbrowa IA** - nr koncesji 64/10/PŚ.G, wydający Marszałek Województwa Mazowieckiego, koncesja ważna do 31.12.2031 r., powierzchnia obszaru 12,72 ha, kopalina: kruszywa naturalne. Wydana koncesja zobowiązuje do:
 - Wydobycia kopaliny ze złoża metodą odkrywkową wg ustaleń zawartych w projekcie zagospodarowania złoża, planie ruchu zakładu górniczego.
 - Działalność gospodarcza ma się odbywać zgodnie z obowiązującymi przepisami,
 - Uiszczania opłat eksploatacyjnych w trybie i wysokości ustalonej stawki, zgodnie z ustaleniami załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2018 r. w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych,
 - Utworzenia Funduszu Likwidacji Zakładu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat począwszy od dnia powstania obowiązku uiszczenia opłaty eksploatacyjnej zgodnie z ustaleniami ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze.
 - Wykonywanie obowiązków dotyczących ochrony środowiska oraz obowiązków związanych z likwidacją zakładu górniczego w przypadku cofnięcia lub wygaśnięcia koncesji,
 - Wykorzystania mas ziemnych związanych z wydobyciem kopaliny ze złoża do rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
 - Rekultywacja i zagospodarowanie terenów po działalności górniczej winno być prowadzone zgodnie z ustaleniami przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

- 2) **Dabrowa 2** - nr koncesji RS.751-4/05, wydający Starosta Powiatu Grójeckiego, koncesja ważna do 31.03.2025 r., powierzchnia obszaru 1,78 ha, kopalina: kruszywa naturalne. Wydana koncesja zobowiązuje do:
- Eksploatacji kruszywa naturalnego metodą odkrywkową na powierzchni 1,78ha, przy czym przewidziane roczne wydobycie będzie wynosiło do 20 000m³/rok,
 - Oznakowania terenu wyrobiska,
 - Uiszczania opłat eksploatacyjnych w trybie i wysokości ustalonej stawki, zgodnie z ustaleniami załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych za działalność prowadzoną na podstawie przepisów Prawa geologicznego i górniczego,
 - Utworzenia Funduszu Likwidacji Zakładu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat poczynsży od dnia powstania obowiązku uiszczenia opłaty eksploatacyjnej do rozpoczęcia likwidacji zakładu w wysokości 10% należnej opłaty eksploatacyjnej,
 - Wydobywania kopaliny wyłącznie w granicach obszaru górniczego, wykonywanie robót winno uwzględniać: bezpieczeństwo powszechne, bezpieczeństwo pożarowe, bezpieczeństwo i higienę pracowników, prawidłową i racjonalną gospodarkę złożem, ochronę środowiska, zapobieganie szkodom spowodowanym działalnością eksploatacyjną i ich naprawianie.
- 3) **Dabrowa 3** - nr koncesji RS-751-5/05, wydający Starosta Powiatu Grójeckiego, koncesja ważna do 31.03.2025 r., powierzchnia obszaru 1,95 ha, kopalina: kruszywa naturalne. Wydana koncesja zobowiązuje do:
- Eksploatacji kruszywa naturalnego metodą odkrywkową na powierzchni 1,95ha, przy czym przewidziane roczne wydobycie będzie wynosiło do 20 000m³/rok,
 - Oznakowania terenu wyrobiska,
 - Uiszczania opłat eksploatacyjnych w trybie i wysokości ustalonej stawki, zgodnie z ustaleniami załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych za działalność prowadzoną na podstawie przepisów Prawa geologicznego i górniczego,
 - Utworzenia Funduszu Likwidacji Zakładu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat poczynsży od dnia powstania obowiązku uiszczenia opłaty eksploatacyjnej do rozpoczęcia likwidacji zakładu w wysokości 10% należnej opłaty eksploatacyjnej,
 - Wydobywania kopaliny wyłącznie w granicach obszaru górniczego, wykonywanie robót winno uwzględniać: bezpieczeństwo powszechne, bezpieczeństwo pożarowe, bezpieczeństwo i higienę pracowników, prawidłową i racjonalną gospodarkę złożem, ochronę środowiska, zapobieganie szkodom spowodowanym działalnością eksploatacyjną i ich naprawianie.
- 4) **Dabrowa 4** - nr koncesji RS.751-6/05, wydający Starosta Powiatu Grójeckiego, koncesja ważna do 31.03.2025 r., powierzchnia obszaru 1,65 ha, kopalina: kruszywa naturalne. Wydana koncesja zobowiązuje do:
- Eksploatacji kruszywa naturalnego metodą odkrywkową na powierzchni 1,65ha, przy czym przewidziane roczne wydobycie będzie wynosiło do 20 000m³/rok,
 - Oznakowania terenu wyrobiska,
 - Uiszczania opłat eksploatacyjnych w trybie i wysokości ustalonej stawki, zgodnie z ustaleniami załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych za działalność prowadzoną na podstawie przepisów Prawa geologicznego i górniczego,

- Utworzenia Funduszu Likwidacji Zakładu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat począwszy od dnia powstania obowiązku uiszczenia opłaty eksploatacyjnej do rozpoczęcia likwidacji zakładu w wysokości 10% należnej opłaty eksploatacyjnej,
 - Wydobywania kopaliny wyłącznie w granicach obszaru górniczego, wykonywanie robót winno uwzględniać: bezpieczeństwo powszechne, bezpieczeństwo pożarowe, bezpieczeństwo i higienę pracowników, prawidłową i racjonalną gospodarkę złożem, ochronę środowiska, zapobieganie szkodom spowodowanym działalnością eksploatacyjną i ich naprawianie.
- 5) **Gostomia** - nr koncesji 169/10/PŚ.G, wydający Marszałek Województwa Mazowieckiego, koncesja ważna do 31.07.2022 r., powierzchnia obszaru 5,69 ha, kopalina: kruszywa naturalne. Wydana koncesja zobowiązuje do:
- Wydobycia kopaliny ze złoża metodą odkrywkową wg ustaleń zawartych w: projekcie zagospodarowania złoża, planie ruchu zakładu górniczego, decyzji Nr 13/2009 Burmistrza Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą z dnia 4 grudnia 2009r. znak IRŚ.7633/13/09 o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji,
 - Działalność gospodarcza ma się odbywać zgodnie z obowiązującymi przepisami,
 - Uiszczania opłat eksploatacyjnych w trybie i wysokości ustalonej stawki, zgodnie z ustaleniami załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2018 r. w sprawie stawek opłat eksploatacyjnych,
 - Utworzenia Funduszu Likwidacji Zakładu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat począwszy od dnia powstania obowiązku uiszczenia opłaty eksploatacyjnej zgodnie z ustaleniami ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze.
 - Wykonywanie obowiązków dotyczących ochrony środowiska oraz obowiązków związanych z likwidacją zakładu górniczego w przypadku cofnięcia lub wygaśnięcia koncesji,
 - Wykorzystania mas ziemnych związanych z wydobywaniem kopaliny ze złoża do rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
 - Rekultywacja i zagospodarowanie terenów po działalności górniczej winno być prowadzone zgodnie z ustaleniami przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
- 6) **Dąbrowa 7** - nr 184/19.PE.I z dnia 16.07.2019 r. Marszałka Województwa Mazowieckiego, koncesja ważna do 31.08.2039 r., powierzchnia obszaru: 13 167 m², kopalina: kruszywa naturalne. Wydana koncepcja zobowiązuje do:
- Wydobycia kopaliny metodą odkrywkową według ustaleń zawartych w projekcie zagospodarowania złoża, planie ruchu zakładu górniczego, decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach Burmistrza Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą z dnia 03.12.2013 r. znak: IŚR.6220.8.2013,
 - Prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z obowiązującymi przepisami.
 - Dokonania opłaty eksploatacyjnej za wydobytą ze złoża kopalinę, zgodnie z przepisami Działu VII ustawy Prawo geologiczne i górnicze.
 - Utworzenia funduszu likwidacji zakładu górniczego i gromadzenia na nim środków.
 - Wykonywania obowiązków dotyczących ochrony środowiska oraz obowiązków związanych z likwidacją zakładu górniczego w przypadku cofnięcia lub wygaśnięcia koncesji,
 - Wykorzystania mas ziemnych związanych z wydobywaniem kopaliny ze złoża do rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
 - Rekultywacja i zagospodarowanie terenów po działalności górniczej winno być prowadzone zgodnie z ustaleniami przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

7) **Łęgonice** - nr RS.6522.4.2019 Starosty Grójeckiego z dnia 18.12.2019 r., zmienionej decyzją nr RS.6522.1.2022.MJ, koncesja ważna do 18.12.2029 r., powierzchnia obszaru 1,96 ha, kopalina: kruszywa naturalne. Wydana koncesja zobowiązuje do:

- Wydobycia kopaliny ze złoża metodą odkrywkową, wyłącznie w granicach wyznaczonego obszaru górniczego,
- Działalność gospodarcza ma się odbywać zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności w zakresie: prowadzenia ewidencji zasobów złoża kopaliny, corocznego rozliczenia w operacie ewidencyjnym zmian zasobów złoża, sporządzania na podstawie operatu ewidencyjnego informacji o zmianach zasobów złoża kopaliny i jej przekazanie Staroście Grójeckiemu oraz państwowej służbie geologicznej, naliczenia we własnym zakresie i uiszczenia opłaty eksploatacyjnej na wydobytą kopalinę, przedkładania Staroście Grójeckiemu, Gminie Nowe Miasto nad Pilicą i Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej informacji dotyczącej opłaty za kopalinę wydobytą ze złoża wraz z dowodami wniesionych wpłat,
- W przypadku likwidacji zakładu górniczego: niezwłocznego poinformowania o likwidacji organu koncesyjnego, zabezpieczenia lub likwidacji wyrobiska górniczego, zabezpieczenia niewykorzystanej części złoża kopaliny, zabezpieczenia sąsiednich złóż kopaliny, przedsięwzięcia niezbędnych środków w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji wyrobiska górniczego we wstępnie złożonym kierunku rolnym na własny koszt, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska i przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W przypadki likwidacji zakładów górniczych, w całości lub w części, stosownie do przepisów Prawa geologicznego i górniczego, przedsiębiorca jest obowiązany zabezpieczyć lub zlikwidować wyrobisko górnicze, złagodzić nachylenie skarp w złożu do kąta 36°, usunąć maszyny i urządzenia oraz infrastrukturę techniczną, zabezpieczyć niewykorzystaną część kopaliny, przedsięwziąć niezbędne działania w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej wg przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Niezwłocznie powiadomić organ koncesyjny o wszelkich zmianach stanu faktycznego i prawnego w terminie 14 dni od daty ich zaistnienia.

3. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB ICH UWZGLĘDNIENIA

Cele ochrony środowiska, w tym cele ochrony przyrody, ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym znajdują swoje odzwierciedlenie w prawie krajowym i dokumentach powstałych na jego podstawie, określających politykę w zakresie ochrony środowiska. Poniżej określono główne cele obowiązującej polityki ekologicznej Unii Europejskiej oraz krajowe cele szczegółowe wg podstawowych sektorów ochrony środowiska w Polsce wraz ze sposobem ich uwzględnienia w analizowanym dokumencie.

3.1. Polityka ekologiczna

Według obecnego brzmienia Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) celem polityki Unii w dziedzinie środowiska jest:

1. zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska,
2. ochrona zdrowia ludzkiego,
3. ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych,

4. promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczanie zmian klimatu.

Z postanowień TFUE wynikają podstawowe zasady prowadzenia polityki ochrony środowiska. Nie mają one charakteru norm prawnych wiążących jednak tworzą ważne wytyczne przy tworzeniu aktów prawnych z omawianej dziedziny. Są to:

1. zasada wysokiego poziomu ochrony,
2. zasada ostrożności (przezorności),
3. zasada działania zapobiegawczego (prewencji),
4. zasada naprawiania szkód u źródła,
5. zasada „zanieczyszczający płaci”.

W kreowaniu polityki ochrony środowiska szczególną rolę odgrywają programy działania w ochronie środowiska. Obecnie obowiązuje siódmy program działań „**Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety**”, przyjęty decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/EU w sprawie ogólnego unijnego programu działań do 2020 r. Decyzja zobowiązuje instytucje Unii i państwa członkowie do podejmowania działań służących osiągnięciu celów priorytetowych, a wszelkie organy publiczne do współpracy z przedsiębiorstwami, partnerami społecznymi, społeczeństwem europejskim i obywatelami w realizacji programu.

Cele priorytetowe Siódmego Programu to:

1. Ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii.
2. Przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną.
3. Ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrobytu.
4. Maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu.
5. Zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast.
6. Lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

Siódmy program zawiera wizję na 2050 r., w którym to roku obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, różnorodność biologiczna jest przywracana, a niskoemisyjny wzrost – oddzielony od zużycia zasobów – wyznacza drogę rozwoju globalnego.

Obecnie obowiązująca, Polityka Ekologicznej Państwa 2030 zakłada następujący cel główny: **Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców**. Za cele szczegółowe uznano:

- środowisko i zdrowie (poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego),
- środowisko i gospodarka (zrównoważone gospodarowanie zasobami środowisk),
- środowisko i klimat (łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych).

Ponadto określono cele horyzontalne:

- środowisko i edukacja (rozwijanie kompetencji: wiedzy, umiejętności i postaw, ekologicznych społeczeństwa),
- środowisko i administracja (poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska).

Polityka Ekologiczna Państwa wskazała również najważniejsze trendy w obszarze środowiska:

- przybierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi,
- zwiększająca się konkurencja o zasoby,
- rosnąca presja na ekosystemy,
- nasilające się skutki zmian klimatu,
- wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska.

Dla poszczególnych celów określono kierunki interwencji, które zawarto w tabeli poniżej.

Tab. 2. Kierunki interwencji według celów Polityki Ekologicznej Państwa 2030

Cele szczegółowe	Kierunki interwencji
Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym
	zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa
	i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód
	Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza
	lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania
	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb
	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie
	bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego
Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	i ochrony radiologicznej
	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego
	i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu
	Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej
	gospodarki leśnej
	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki
	o obiegu zamkniętym
	Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie
	i wdrożenie polityki surowcowej państwa
	Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie
najlepszych dostępnych technik BAT	
Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych	Przeciwdziałanie zmianom klimatu
	Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
Cele horyzontalne	Kierunki interwencji
Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa	Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji

Cele szczegółowe	Kierunki interwencji
Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska	Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania

Sposób uwzględniania w projektowanym dokumencie:

Analizując główne cele polityki ekologicznej Unii Europejskiej i Polski można stwierdzić, że projekt analizowanego dokumentu zachowuje spójność z ww. celami (zmiana Studium nie powoduje ingerencji w cele polityki przestrzennej). Ujednoczone Studium określa kierunki działań w zakresie ochrony bioróżnorodności, zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, racjonalnego użytkowania powierzchni ziemi, w tym ochrony gruntów rolnych, ochrony powietrza i zasady przeciwdziałania zanieczyszczeniom a także kierunki związane z przeciwdziałaniem oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych. Jednocześnie uwzględnia powiązania dobrego stanu środowiska z jakością życia mieszkańców oraz rozwojem lokalnej gospodarki. Cele środowiskowe stanowią jedno z kierunków rozwoju gminy Nowe Miasto nad Pilicą, przez co wpisują się w krajowe i europejskie wytyczne rozwoju zrównoważonego. Projekt ujednoczonego Studium zawiera szereg ustaleń mających istotne znaczenie dla funkcjonowania i ochrony środowiska. Uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym oraz pośrednio cele ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym, które mają swoje przełożenie w polskim prawodawstwie.

3.2. Ochrona bioróżnorodności

Podstawą unijnej polityki ochrony przyrody są dwa akty prawne: dyrektywa 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. dyrektywa ptasia) oraz dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa siedliskowa).

Ochrona różnorodności biologicznej jest warunkiem stabilnego funkcjonowania ekosystemów, decyduje o większej ich odporności na niekorzystne czynniki zewnętrzne. Założenie to było podstawą uznania ochrony bioróżnorodności biologicznej za jeden z celów unijnej polityki ochrony środowiska. Jest obecnie jednym z priorytetów głównego nurtu polityki unijnej. Głównym dokumentem w zakresie ochrony bioróżnorodności biologicznej jest „**Strategia zrównoważonego rozwoju UE**”, przyjęta w 2001 r. na szczycie przywódców państw Unii w Göteborgu, stanowiąca dokument uzupełniający zaakceptowanej rok wcześniej strategii lizbońskiej. Różnorodność biologiczna jest integralnym elementem wielu dziedzin objętych prawodawstwem unijnym. Cele z nią związane realizują nie tylko uregulowania z zakresu ochrony środowiska, ale także regulacje prawne dotyczące unijnych polityk sektorowych. W coraz szerszym zakresie potrzeby zachowania bioróżnorodności uwzględniane są we wspólnej polityce rolnej i polityce rozwoju obszarów wiejskich. Ich zaspokojeniu służą m.in. programy i płatności rolno-środowiskowe oraz rozwój rolnictwa ekologicznego.

Obecnie Unijna **strategia na rzecz bioróżnorodności na okres do 2030 r.**, wskazuje cele w zakresie:

1. Ochrony przyrody:

- Objęcie co najmniej 30 % unijnych obszarów lądowych i 30 % unijnych obszarów morskich ochroną prawną i wprowadzenie korytarzy ekologicznych w ramach realnej transeuropejskiej sieci Natura.
- Ścisła ochrona co najmniej 1/3 unijnych obszarów chronionych, w tym wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów.

- Skuteczne zarządzanie wszystkimi obszarami chronionymi, określenie jasnych celów i środków ochrony oraz ich odpowiednie monitorowanie.
2. Unijnego planu odbudowy zasobów przyrodniczych:
- Zaproponowanie w 2021 r. prawnie wiążących celów UE w zakresie odbudowy zasobów przyrodniczych, które to cele będą objęte oceną skutków. Przywrócenie do 2030 r. istotnych obszarów zdegradowanych i bogatych w węgiel ekosystemów; nie pogorszenie się tendencji w zakresie ochrony lub stanu siedlisk i gatunków; oraz osiągnięcie przez co najmniej 30 % z nich właściwego stanu ochrony lub wykazywanie co najmniej pozytywnej tendencji.
 - Odwrócenie spadku liczebności owadów zapylających.
 - Ograniczenie o 50 % stosowania pestycydów chemicznych i związanego z tym ryzyka oraz ograniczenie o 50 % stosowania bardziej niebezpiecznych pestycydów.
 - Obecność elementów krajobrazu o wysokiej różnorodności na co najmniej 10 % użytków rolnych.
 - Objęcie co najmniej 25 % gruntów rolnych rolnictwem ekologicznym i uzyskanie znacznie wyższego poziomu stosowania praktyk agroekologicznych.
 - Zasadzenie w UE trzech mld nowych drzew, z pełnym poszanowaniem zasad ekologicznych.
 - Osiągnięcie znacznego postępu w rekultywacji miejsc z zanieczyszczoną glebą.
 - Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu.
 - Ograniczenie o 50 % liczby gatunków z czerwonej księgi, dla których zagrożenie stanowią inwazyjne gatunki obce.
 - Ograniczenie o 50 % utraty składników odżywczych, co doprowadzi do ograniczenia stosowania nawozów o co najmniej 20 %.
 - Ambitny plan zazieleniania obszarów miejskich dla miast z co najmniej 20 000 mieszkańców.
 - Niestosowanie żadnych pestycydów chemicznych na obszarach wrażliwych, takich jak miejskie obszary zielone w UE.
 - Znaczne ograniczenie negatywnego wpływu działalności poławowej i wydobywczej na wrażliwe gatunki i siedliska, w tym na siedliska dna morskiego, w celu osiągnięcia dobrego stanu środowiska.
 - Wyeliminowanie przyłowu lub jego ograniczenie do poziomu umożliwiającego odbudowę i zachowanie gatunków.

Głównym dokumentem określającym cele polityki państwa w zakresie ochrony bioróżnorodności w Polsce jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020” (program na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 r. jest w trakcie opracowania).

Cel nadrzędny: Poprawa stanu różnorodności biologicznej i powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

Cele strategiczne:

- A. Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączeniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej.
- B. Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej.
- C. Zachowanie i przywrócenie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk.
- D. Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi.
- E. Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług.
- F. Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych.
- G. Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych.
- H. Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Projekt fragmentarycznej zmiany Studium nie powodują zmian zapisów mogących mieć wpływ na określone cele ochrony bioróżnorodności. Zmiana Studium dopuszczając na terenach rolnych realizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW (z wyłączeniem wiatraków), zakazuje ich lokalizacji w granicach obszarów objętych formami ochrony przyrody oraz na glebach chronionych klas bonitacyjnych.

Ujednolicone Studium gminy Nowe Miasto nad Pilicą uwzględnia konieczność ochrony bioróżnorodności, poprzez w szczególności istniejące formy ochrony przyrody. Uwzględnia istniejące obszary objęte ochroną prawną w zakresie ochrony przyrody (dokument wskazuje również projektowane formy ochrony przyrody). Ponadto określa system przyrodniczy gminy, stanowiący podstawę jej rozwoju przestrzennego, wskazujący możliwości jak i bariery w zagospodarowaniu. Projekt określa system korytarzy ekologicznych oraz powiązań przyrodniczych, uwzględniając go w kierunkach zagospodarowania. Ponadto dokument zawiera ustalenia dotyczące konieczności ochrony enklaw leśnych, dolin rzek i mniejszych cieków wraz z ich obudową biologiczną, terenów podmokłych, gleb organicznych, stawów i oczek wodnych, w tym śródpolnych. Cele związane z ochroną bioróżnorodności zostały uwzględnione w projektowanym dokumencie.

3.3. Ochrona powietrza

Europejskie przepisy nakierowane są na eliminację różnych typów zanieczyszczeń pochodzących z wielu różnych źródeł, zarówno stacjonarnych, jak i mobilnych. Unijne prawodawstwo dotyczące ochrony powietrza:

1. ustala minimalne normy jakości powietrza oraz zobowiązuje do podejmowania działań zaradczych w przypadku, gdy dochodzi do przekroczenia tych norm,
2. wprowadza obowiązek monitoringu wybranych substancji zanieczyszczających u źródeł emisji,
3. wprowadza normy dopuszczalnej emisji dla źródeł mobilnych oraz standardy jakości paliw,
4. dąży do harmonizacji metod pomiaru stężenia zanieczyszczeń i strategii monitoringu jakości powietrza krajów członkowskich,
5. nakazuje zapewnić dostęp do informacji o jakości powietrza opinii publicznej i wszystkim zainteresowanym stronom.

„Strategia tematyczna dotycząca zanieczyszczenia powietrza” wskazała na potrzebę uproszczenia prawodawstwa w sprawie jakości powietrza. Takim zabiegiem było scalenie w jeden akt prawny kilku wcześniejszych dyrektyw: Dyrektywę 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (tzw. dyrektywa CAFE). Dyrektywa CAFE nie zmienia dotychczasowych dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń, uzupełnia ich wykaz o nową substancję – pył zawieszony PM_{2,5}. Normy w zakresie pyłu zawieszzonego PM_{2,5} mają być wprowadzane w życie w okresie 2010-2020. Celem dyrektywy jest również wzmocnienie przepisów dotyczących wdrażania planów i programów, mających na celu osiągnięcie założonych parametrów jakości powietrza.

Program ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej w województwie mazowieckim

Wg Programu ochrony środowiska dla województwa mazowieckiego do 2022 r. przyjętego uchwałą nr 3/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 stycznia 2017 r., teren gminy Nowe Miasto nad Pilicą został zakwalifikowany do obszaru strefy mazowieckiej (strefa mazowiecka obejmuje całość województwa bez aglomeracji warszawskiej oraz miast Radomia i Płocka).

Zgodnie z powyższą uchwałą oraz uchwałami zawartymi poniżej:

- Uchwały nr 98/17 z 20 czerwca 2017 r. Sejmiku Województwa Mazowieckiego dotyczącej zaktualizowania programu ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego **PM10** i pyłu zawieszonego **PM2,5** w powietrzu,
- Uchwały nr 99/17 z 20 czerwca 2017 r. Sejmiku Województwa Mazowieckiego zaktualizował program ochrony powietrza dla stref województwa mazowieckiego, w których został przekroczony poziom docelowy **benzo(a)pirenu** w powietrzu
- Uchwały nr 138/18 z dnia 18 września 2018 r. Sejmiku Województwa Mazowieckiego dotyczącej programu ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom docelowy **ozonu** w powietrzu.

Stwierdza się, że terenie administracyjny gminy Nowe Miasto nad Pilicą **nie zostały przekroczone dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń**.

Wg Programu ochrony środowiska dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018 -2021, jako główne źródło zanieczyszczeń powietrza wskazano emisję powierzchniową (emisja związana z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno-bytowym) oraz napływ zanieczyszczeń spoza województwa (w którym przeważa emisja związana z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalnobytowym), a także emisja liniowa (emisja związana z ruchem pojazdów i spalaniem paliw).

Substancje wprowadzane do powietrza przez ruch samochodowy (emisja ze źródeł liniowych) to: tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, sadza, pyły zawierające metale ciężkie, m.in. ołów (emisja ze spalania w silnikach) oraz pyły gumowe (emisja na skutek tarcia opon o nawierzchnię drogi). Przez gminę Nowe Miasto nad Pilicą przebiegają drogi wojewódzkie (nr 707 i 728) oraz powiatowe i gminne. W związku z koniecznością wdrożenia przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Europy 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (tzw. dyrektywa IED), zakłady energetycznego spalania paliw zobligowane będą do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia wielkości emisji tlenków azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla oraz pyłu. Zakłady te będą zobowiązane do posiadania instalacji zapewniających określony stopień odsiarczania spalin.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Fragmentaryczna zmiana Studium nie zawiera kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy, które stanowiłyby zagrożenie dla jakości powietrza atmosferycznego (nie przewiduje się możliwości realizacji obiektów stanowiących znaczące emitery zanieczyszczeń). Ustalenia uwzględniają konieczność stosowania rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych zapewniających zachowanie standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych. W zakresie przestrzennym wytyczne zawarte w dokumencie zachowują zgodność z celami ochrony powietrza atmosferycznego, wyznaczonymi na poziomie krajowym i regionalnym.

3.4. Przeciwdziałanie i łagodzenie zmian klimatu

Przeciwdziałanie zmianom klimatu stało się jednym z najważniejszych celów europejskiej polityki ekologicznej. Zgodnie z zasadą przezorności – fundamentem europejskiej polityki ekologicznej – za celowe uznano ograniczenie emisji gazów szklarniowych, tak by potencjalny wzrost temperatury w skali globalnej nie przekroczył 2°C. Program działań zakłada ustabilizowanie koncentracji gazów szklarniowych w atmosferze, co wyma-

gać będzie redukcji emisji CO₂ o 70% w perspektywie długoterminowej. Najważniejszym instrumentem realizacji celów unijnej polityki klimatycznej jest przyjęty w 2008 r. tzw. pakiet klimatyczno-energetyczny określany potocznie jako „3 razy 20”, który zakłada, że do 2020 r. Unia Europejska powinna:

- racjonalnie wykorzystywać energię, tak aby zmniejszyć łączne zużycie energii pierwotnej o 20% w porównaniu z prognozami na 2020 r.,
- zwiększyć udział energii ze źródeł odnawialnych do 20% całkowitego zużycia energii finalnej,
- zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych o co najmniej 20% z porównaniem z 1990 r.

Główne dokumenty unijne tj. *Biała Księga – Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania* (COM Biała Księga 2009), *Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmian klimatu* (COM 0216 final, 2016), *Porozumienie paryskie* (Porozumienie paryskie – Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, 2016) mają swoje odzwierciedlenie w polityce krajowej tj. strategiach i działaniach wdrażających, z czego do głównych należą: *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do 2020 r. z perspektywą do 2030 r.* (SPA, 2013), w której wskazano cele i kierunki działań adaptacyjnych dla najbardziej wrażliwych sektorów: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna i obszary chronione, zdrowie, energetyka, budownictwo oraz transport. Wskazano w nim znaczenie miast w procesach adaptacyjnych ze względu na ich wrażliwość na zamiany klimatyczne. *Krajowa Polityka Miejska do 2023 r.* (2015) obliguje samorządy gminne do uwzględniania w swoich działaniach na rzecz ochrony środowiska naturalnego długofalowych korelacji przyrodniczych oraz idei błękitno-zielonej infrastruktury.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Fragmentaryczna zmiana Studium nie ustala kierunków zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających lokalizację obiektów, których działalność w sposób stały i długoterminowy mogłaby wpłynąć negatywnie zmiany klimatu. Ujednolicone Studium gminy Nowe Miasto nad Pilicą zawiera ustalenia proekologicznego, w zakresie gospodarki lokalnej. Polityka przestrzenna gminy Nowe Miasto nad Pilicą - na zasadzie synergii z politykami obszarów sąsiednich, województwa i kraju - wpisuje się w działania globalne na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu.

3.5. Ochrona wód i przeciwdziałanie skutkom suszy

Ochrona wód to jeden z najlepiej rozwiniętych działań unijnej polityki ochrony środowiska. Obecnie głównym instrumentem unijnej polityki w tej dziedzinie jest przyjęta w 2000 r. tzw. „Ramowa dyrektywa wodna (RDW⁴)”. Kieruje się ona ekologicznym, holistycznym podejściem do oceny stanu wód i planowania gospodarki wodnej. Traktuje wody w szczególności jako czynnik tworzący siedliska, których stan zależy od działań podejmowanych na obszarze całej zlewni. Główne cele europejskiej polityki wodnej:

1. ochrona i poprawa warunków, a gdy to niemożliwe, utrzymanie obecnego stanu ekosystemów wodnych, a także łądowych i podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych,
2. propagowanie zrównoważonego korzystania z wody opartego na długoterminowej ochronie zasobów wodnych,

⁴ Kieruje się ona ekologicznym podejściem do oceny stanu wód i planowania gospodarki wodnej. Traktuje wody w szczególności jako czynnik tworzący siedliska, których stan zależy od działań podejmowanych na obszarze całej zlewni.

3. podejmowane przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu czystości środowiska wodnego; przedsięwzięcia te powinny prowadzić do ograniczenia emisji i zrzutów substancji szczególnie niebezpiecznych, a w dalszej perspektywie do eliminowania tego typu działalności,
4. stopniowe ograniczenie zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobieganie ich dalszej degradacji,
5. dążenie do zmniejszenia skutków powodzi i suszy.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych ustalono na mocy art. 4 Ramowej dyrektywy wodnej (RDW). Za cele środowiskowe przyjęto wartości graniczne odpowiadające dobremu stanowi wód, podane w *Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych*, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych ustalonych na mocy Art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW). Za cele środowiskowe przyjęto wartości graniczne odpowiadające dobremu stanowi wód, podane w rozporządzeniu w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych ustalonych na mocy art. 4 RDW:

- zapobieganie doływowi lub ograniczenia doływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

→ Analizę celów środowiskowych wskazanych dla poszczególnych jednostek objętych ochroną na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne - zwiiera punkt 4.2.5. niniejszej prognozy dotyczący Analiza stanu środowiska.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne ustalenia m.in. Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Projekt zmiany Studium gminy Nowe Miasto nad Pilicą uwzględnia granice JCW oraz zawiera wytyczne dotyczące ochrony zasobów wodnych, działań wspomagających ich ochronę ilościową i jakościową. W części uwarunkowań diagnozuje stan zasobów wodnych w odniesieniu do planistycznych jednostek gospodarowania wodami. Uwzględnia ujęcia wód podziemnych, w tym o udokumentowanych zasobach.

Obszar gminy Nowe Miasto nad Pilicą, zgodnie z danymi Informatycznego Systemu Osłony Kraju, jest zlokalizowany:

- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$),
- na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p= 1,0\%$);

- na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10,0\%$).

Projekt zmiany Studium aktualizując zasięgi obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Przeciwdziałanie skutkom suszy jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej. Głównymi dokumentami planistycznymi w tym zakresie są: Plany przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych oraz Plany przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne za przygotowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w dorzeczach jest odpowiedzialny Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej natomiast za przygotowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych są odpowiedzialni dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest położona w regionie wodnym Środkowej Wisły, dla której został sporządzony Plan przeciwdziałania skutkom suszy, przyjęty obwieszczeniem nr 1/2017 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie o przygotowaniu (przyjęciu) planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej i Jarf.

Zgodnie z ww. PPSS Środkowej Wisły – gmina Nowe Miasto nad Pilicą stanowi obszar narażony na występowanie typów susz zidentyfikowanych jako silne i ekstremalne. W regionie środkowym większość obszarów (42,5%) zaklasyfikowano jako zagrożone występowaniem suszy w stopniu znacznym jednak niewiele mniej stanowią obszary, gdzie zidentyfikowany poziom zagrożenia suszą jest wysoki (38,7%). W zlewni Pilicy – do której przynależy gmina Nowe Miasto nad Pilicą - stwierdzono wysoki poziom zagrożenia wystąpieniem suszy III i IV kategorii – wskaźnik ten przekroczył 40%.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Projekt zawiera zapisy informację dotyczącą zagrożenia suszą w obszarze miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą oraz wytyczne związane z przeciwdziałaniem temu zagrożeniu. Ponadto kierunki zagospodarowania przestrzennego, jak i zasady ochrony środowiska określone w polityce przestrzennej wpisują się w działania związane z przeciwdziałaniem tym niekorzystnym zjawiskom.

W zakresie przestrzennym wytyczne zawarte w dokumencie zachowują zgodność z celami związanymi z przeciwdziałaniem skutkom suszy. Nie wymagają aktualizacji w ramach fragmentarycznej zmiany Studium.

3.6. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami ma dziś bardzo rozbudowany dział prawa unijnego. Oprócz ogólnych zasad postępowania z odpadami obejmuje on wymogi dotyczące metod i urządzeń usuwania odpadów (np. spalania, składowania) oraz uregulowania związane z zagospodarowaniem różnych rodzajów odpadów. Pierwsza dyrektywa ramowa w sprawie odpadów to dyrektywa 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. Przez ponad 30 lat był to najważniejszy akt prawny w tej dziedzinie. Ostatecznie został zastąpiony dyrektywą ramową z 2008 r. Ogólne wymagania w stosunku do gospodarki odpadami nie uległy jednak istotnym zmianom. Dyrektywa wprowadziła jednolite definicje pojęć oraz zobowiązała państwa członkowskie do opracowywania programów gospodarki odpadami. Przynajmniej w pierwszym miejscu ustanowiła hierarchię zasad postępowania z odpadami, wskazując na pierwszym miejscu konieczność zapobiegania powstawaniu odpadów, następnie ich powtórne wykorzystanie, dalej recykling materiałowy, wykorzystanie odpadów jako źródła energii (w procesie spalania), dopiero w ostateczności dopuszczone powinno być ich unieszkodliwianie przez spalanie bez odzysku energii lub deponowanie na składowiskach odpadów.

Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024– w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi – określa:

W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym odpadów żywności i innych odpadów ulegające biodegradacji, główne cele wojewódzkie to :

- zmniejszenie masy powstających odpadów;
- zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji;
- doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
- zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie),
- wprowadzenie we wszystkich gminach w województwie systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów „u źródła” – do końca 2021 r.;
- zmniejszenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35 % masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych;
- zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia;
- zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych;
- utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi;
- monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania,
- zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5 % s.m. i o ciepłe spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.
- **W zakresie gospodarki odpadami powstającymi z produktów (poużytkowe oleje odpadowe), główne cele stanowią:**
 - zapobieganie powstawaniu olejów odpadowych;
 - dążenie do zwiększenia masy zbieranych olejów odpadowych; w tym szczególny nacisk należy położyć na efektywność zbierania i przetwarzania powstających olejów odpadowych
 - utrzymanie poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50 %, a recyklingu rozumianego jako regeneracja na poziomie co najmniej 35 %;
 - w przypadku preparatów smarowych: wzrost poziomu recyklingu do wartości co najmniej 35 % oraz poziomu odzysku do wartości co najmniej 50 % w 2020 r.
- **W zakresie gospodarki odpadami powstającymi z produktów (zużyte baterie i akumulatory), główne cele stanowią:**
 - wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorców na temat prawidłowego sposobu postępowania ze zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami;
 - osiągnięcie w 2016 r. i w latach następnych poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, w wysokości co najmniej 45 % masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych;
 - utrzymanie poziomu wydajności recyklingu.
- **W zakresie gospodarki odpadami powstającymi z produktów (zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny), główne cele stanowią:**

- zwiększenie świadomości społeczeństwa i przedsiębiorców na temat prawidłowego sposobu postępowania z ZSEE;
- ograniczenie powstawania odpadów w postaci ZSEE;
- zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania ZSEE;
- zapewnienie osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu użytego sprzętu od 1 stycznia 2018 r.,

W zakresie gospodarki odpadami powstającymi z produktów (pojazdy wycofane z eksploatacji), główne cele stanowią:

- osiągnięcie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu odniesionych do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku co najmniej na poziomie odpowiednio 95 % i 85 %;
- ograniczenie nieuczciwych praktyk w zakresie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (zwiększenie liczby pojazdów wycofanych z eksploatacji kierowanych do legalnych stacji demontażu);
- ograniczenie liczby pojazdów sprowadzanych z zagranicy bezpośrednio do stacji demontażu w sposób nielegalny.

W zakresie gospodarki odpadami powstającymi z produktów (zużyte opony), główne cele stanowią:

- utrzymanie dotychczasowego poziomu odzysku w wysokości co najmniej 75 %, a recyklingu w wysokości co najmniej 15 %;
- zwiększenie świadomości społeczeństwa, w tym przedsiębiorców na temat właściwego, to jest zrównoważonego użytkowania pojazdów, w szczególności opon oraz dozwolonych przepisami prawa sposobów postępowania ze zużytymi oponami.
- zwiększenie świadomości przedsiębiorców prowadzących zakłady wulkanizacyjne oraz wymiany opon w zakresie

W zakresie gospodarki odpadami powstającymi z produktów (opakowania i odpady opakowaniowe), główne cele stanowią:

- zapewnienie odpowiedniej jakości odpadów opakowaniowych zbieranych selektywnie w gospodarstwach domowych;
- utrzymanie poziomów odzysku i recyklingu co najmniej na poziomie określonym w załączniku 1 do ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi;
- osiągnięcie i utrzymanie co najmniej poziomów odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań wielomateriałowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu dla opakowań wielomateriałowych oraz dla opakowań po środkach niebezpiecznych, w poszczególnych latach, poniżej których nie mogą zostać określone poziomy w porozumieniu zawierającym z marszałkiem województwa (Dz.U. z 2014 r., poz. 618),
- osiągnięcie i utrzymanie co najmniej poziomów odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań po środkach niebezpiecznych, w tym po środkach ochrony roślin zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2014 r.,
- wyeliminowanie stosowania nieuczciwych praktyk w zakresie wystawiania dokumentów potwierdzających przetworzenie odpadów opakowaniowych;
- zwiększenie świadomości użytkowników i sprzedawców środków zawierających substancje niebezpieczne, w tym ŚOR, odnośnie prawidłowego postępowania z opakowaniami po tych produktach.

W zakresie odpadów niebezpiecznych (odpady medyczne i weterynaryjne), główne cele stanowią:

- zapewnienie odpowiedniego rozmieszczenia, liczby oraz wydajności spalarni odpadów spalających odpady medyczne i weterynaryjne w ujęciu regionalnym tak, aby ograniczyć transport tych odpadów w celu przestrzegania zasady bliskości;
- podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych, w tym segregacji odpadów u źródła powstawania;
- ograniczenie masy odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

W zakresie odpadów niebezpiecznych (odpady zawierające PCB), główny cel stanowi:

- kontynuacji likwidacji urządzeń o zawartości PCB poniżej 5 dm³.

W zakresie odpadów niebezpiecznych (odpady zawierające azbest), główny cel stanowi:

- usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest najpóźniej do 2032 r. (wynika to z przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 15 marca 2010 r. Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032 oraz Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa mazowieckiego stanowiącego załącznik nr 3 do PGO WM 2024).

W zakresie pozostałych odpadów (odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej), główne cele stanowią:

- zwiększenie świadomości wśród inwestorów oraz podmiotów wytwarzających odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej na temat należytego postępowania ze strumieniem wyżej wskazanych odpadów, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania oraz recyklingu;
- utrzymanie poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70 % wagowo.

W zakresie pozostałych odpadów (komunalne osady ściekowe), główne cele stanowią:

- całkowite zaniechanie składowania KOŚ;
- zwiększenie masy KOŚ przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska oraz masy KOŚ poddanych termicznemu przekształcaniu;
- dążenie do maksymalizacji stopnia wykorzystania substancji biogennych zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego, chemicznego oraz środowiskowego.

W zakresie pozostałych odpadów (odpady ulegające biodegradacji), główny cel stanowi:

- w okresie do 2024 r. i w latach następnych utrzymanie masy składowanych odpadów na poziomie nie większym niż 40 % masy wytworzonych odpadów.

W zakresie pozostałych odpadów (odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy), główne cele stanowią:

- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku;
- ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do wielkości produkcji

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Fragmentaryczna zmiana studium nie powoduje zmian zapisów dotyczących gospodarki odpadami. Na poziomie lokalnym możliwe są działania związane z ukształtowaniem sprawnego i przejrzystego systemu gospodarki odpadami, powiązanego z systemem wojewódzkim. Ujednolicone Studium gminy Nowe Miasto nad Pilicą określa gminny system gospodarki odpadami, w tym selektywnej zbiórki odpadów. Dokument w tym zakresie jest aktualny.

3.7. Cele ochrony środowiska gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Cele ochrony środowiska gminy Nowe Miasto nad Pilicą zostały określone w dokumencie: „Program ochrony środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018-2021” (aktualizacja). Głównymi celami „Programu ochrony środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018-2021” (aktualizacja) są:

- **Ochrona przyrody i podniesienie jakości środowiska naturalnego,**
- **Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gminy.**

Na podstawie zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji oraz oceny stanu środowiska, utworzono cele, kierunki interwencji oraz zadania. Przedstawia je tabela zawarta poniżej.

Tab. 3. Kierunki interwencji według obszarów interwencji wskazane do realizacji przez gminę Nowe Miasto nad Pilicą i sposób ich uwzględnienia w analizowanym dokumencie

Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	
<p>Cel: Ochrona powietrza atmosferycznego</p> <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie emisji przemysłowej (m.in.: montowanie reduktorów emisji zanieczyszczeń, wprowadzenie technologii czystszej spalania węgla), propagowanie nowoczesnych technologii w przedsiębiorstwach, - zmniejszenie zapotrzebowania na energię – termomodernizacja budynków, modernizacja źródeł ciepła w gospodarstwach indywidualnych, modernizacja sieci ciepłowniczej, podłączenia do lokalnej sieci ciepłowniczej, rozwój sieci gazowej, <p><u>Zadania organizacyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zmniejszenie niskiej emisji poprzez propagowanie bardziej ekologicznych niż tradycyjne źródeł energii do ogrzewania budynków (np. wprowadzenie ogrzewania olejowego, gazowego lub biomasą, itp.) - Wpieranie wymiany przestarzałych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych na źródła nowoczesne (wysokosprawne źródła energetyczne charakteryzujące się niższą emisją zanieczyszczeń). - Propagowanie termomodernizacji obiektów. - Wprowadzenie ulg dla osób, przedsiębiorstw, rolników stosujących technologie przyjazne dla środowiska. - Instalowanie nowych i modernizacja istniejących urządzeń służących redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach produkcyjnych. - Poprawa stanu nawierzchni dróg (minimalizacja zanieczyszczeń pyłowych, zmniejszenie ilości spalin emitowanych do atmosfery). - Wzrost poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa. <p><u>Zadania inwestycyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w tym budynku Urzędu Miasta i Gminy. 	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	<p>Projekt zmiany Studium dopuszcza na części terenów rolnych i produkcyjnych realizację urządzeń wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW (z wyłączeniem wiatraków), co jest działaniem proekologicznym. Ponadto ujednolicone Studium zawiera analizę możliwych zagrożeń (źródeł zanieczyszczeń) dla jakości powietrza, zawiera cele środowiskowe dotyczące standardów jakości powietrza oraz ustalenia dotyczące propagowania rozwoju energii odnawialnej w obszarze gminy. Ochrona jakości klimatu i jakości powietrza stanowi jednak zadanie sektorowe, nie mające bezpośredniego przełożenia na kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.</p>

Obszar interwencji: Zagrożenie hałasem	
Cel: Ochrona przed hałasem	
Kierunki działań:	
<ul style="list-style-type: none"> - Działania podejmowane w celu zmniejszenia uciążliwości hałasu dotyczą modernizacji dróg (poprawa stanu nawierzchni), tworzenia pasów zieleni ochronnej wzdłuż szlaków komunikacyjnych oraz: realizowanie dogodnych połączeń drogowych, zwiększanie bezpieczeństwa transportu (stan dróg, oznakowanie), eliminację zagrożeń komunikacyjnych (w tym związanych z transportem materiałów niebezpiecznych). - W zakresie zmniejszenia hałasu przemysłowego planowane jest: monitorowanie stanu technicznego oraz zabezpieczeń urządzeń produkcyjnych, egzekwowanie montażu urządzeń wyciszających, uwzględnianie zagrożeń związanych z hałasem w planach miejscowego zagospodarowania przestrzennego. 	
<u>Zadania organizacyjne:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie planowania przestrzennego i polityki lokalizacyjnej uwzględniającej negatywny wpływ hałasu na mieszkańców, - Wyeliminowanie z produkcji środków transportu, maszyn i urządzeń, których hałaśliwość nie odpowiada standardom UE oraz stopniowe eliminowanie z użytkowania tych urządzeń, - Rozbudowa systemów izolacji przed hałasem – wprowadzanie zadrzewień, izolacja budynków (np. poprzez wymianę okien), - Stosowanie rozwiązań techniczno-organizacyjnych ograniczających hałas u źródła. 	
<u>Zadania inwestycyjne:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja dróg i infrastruktury drogowej w gminie Nowe Miasto nad Pilicą 	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	<p>Zmiana Studium nie zwiększa zagrożenia hałasem.</p> <p>Projekt ujednoczonego Studium:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zawiera analizę możliwych zagrożeń dla jakości klimatu akustycznego w gminie, zawiera ustalenia dotyczące standardów akustycznych, w tym ich uwzględniania w planach miejscowych
Obszar interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne	
Cel: ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	
Kierunki działań:	
<ul style="list-style-type: none"> - Przy lokalizacji kolejnych urządzeń należy poszukiwać niskokonfliktowych miejsc oraz wprowadzać ewentualne strefy ograniczonego użytkowania przy obiektach. 	
<u>Zadania organizacyjne:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - Bieżąca kontrola źródeł promieniowania elektromagnetycznego. - Rozmieszczanie nowych instalacji zgodnie z wymaganymi strefami ochronnymi. - Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe zgodnie z wymogami ustawy. 	
<u>Zadania inwestycyjne:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja sieci energetycznych i GPZ według potrzeb, - Rozwój sieci energetycznej na nowych terenach inwestycyjnych. 	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	<p>Zmiana Studium nie zwiększa zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym. W wyniku zmiany, co prawda będą powstawały urządzenia generujące promieniowanie elektromagnetyczne (np. stacje transformatorowe), ale ich oddziaływanie jest niewielkie – podobne do oddziaływania transformatorów umieszczonych na sieciach elektroenergetycznych.</p> <p>Projekt ujednoczonego Studium:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwzględniają lokalizację i przebieg infrastruktury technicznej będącej źródłem oddziaływania elektromagnetycznego, zawiera ustalenia dotyczące ochrony terenów przed tym oddziaływaniem - do uwzględnienie w planowaniu miejscowym oraz ustalenia dotyczące możliwości rozbudowy sieci infrastrukturalnych, zgodnie z przepisami odrębnymi.
Obszar interwencji: Wody powierzchniowe i podziemne	

<p>Cel: ochrona wód podziemnych i powierzchniowych</p> <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa lub modernizacja sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej według potrzeb, - prowadzenie monitoringu stanu i poziomu rzek, - prowadzenie monitoringu i właściwej ochrony oraz eksploatacji wód powierzchniowych i podziemnych. <p><u>Zadania organizacyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakaz lokalizacji w obszarze strefy ochronnej zbiorników wód podziemnych inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogących pogorszyć stan środowiska, a w szczególności składowisk odpadów, wylewisk, przeprowadzania rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska, przetłokowania i dystrybucji ropopochodnych. - Prowadzenie bieżącej kontroli i aktualnej informacji o jakości wód powierzchniowych i podziemnych. <p><u>Zadania inwestycyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowościach: Świdrygały, Bełek, Zalesie, - Remont sieci wodociągowej w Nowym Mieście nad Pilicą, - Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przykanalikami na docinku od ul. Tomaszowskiej do ul. Bielińskiego. 	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	<p>Zmiana Studium nie powoduje bezpośredniej ingerencji w stan wód powierzchniowych i podziemnych.</p> <p>Projekt ujednoczonego Studium wskazuje do zachowania doliny denudacyjnej cieki oraz poprzez kształtowanie kierunków rozwoju ogranicza negatywny wpływ rozwoju zabudowy m.in. na stan jakości wód. Projekt zawiera również analizę stanu infrastruktury technicznej, w tym sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz przedstawia kierunki jej rozwoju.</p>
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami	
<p>Cel: Racjonalna gospodarka odpadami</p> <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy co do konieczności segregowania i właściwego postępowania z odpadami, - zmniejszenia ilości odpadów komunalnych poprzez efektywne prowadzenie powszechnego systemu selektywnej zbiórki odpadów w gospodarstwach domowych, firm, jednostek administracji, - zwiększenia ilości odzyskiwanych odpadów metalowych, szklanych, plastikowych oraz papieru, - zwiększenia możliwości wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, - zwiększenie (docelowo do poziomu limitów odzysku i recyklingu) ilości odzyskiwanych odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, niebezpiecznych, opakowaniowych, biodegradowalnych i innych, - zmniejszenie ilości odpadów pochodzących z sektora przedsiębiorstw. <p><u>Zadania organizacyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie zasad i efektów funkcjonującego w mieście systemu gospodarki odpadami. - Popularyzacja i rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów. - Prowadzenie odpowiedniego systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych takich jak: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło oraz odpady budowlane i rozbiórkowe. - Prowadzenie odpowiedniego systemu selektywnego zbierania i odbierania pozostałości z ww. odpadów komunalnych tj.: odpadów ulegających biodegradacji, odpadów wielkogabarytowych, odpadów niebezpiecznych. - Edukacja mieszkańców w zakresie wprowadzonego systemu zbierania odpadów w gminie. <p><u>Zadania inwestycyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kontynuacja programu usuwania azbestu, - Likwidacja dzikich wysypisk, - Rekultywacja kwatery nr I i II składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Nowe Łęgonice, - Monitoring systemu gospodarki odpadami, 	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	<p>Zmiana Studium nie powoduje ingerencji w zapisy dotyczące gospodarki odpadami. Projekt ujednoczonego Studium zawiera cele polityki przestrzennej w zakresie systemu gospodarki odpadami, powiązanego z systemem regionalnym, w tym również w zakresie selektywnej zbiórki odpadów oraz odpadów niebezpiecznych</p>

	(m. in. azbest). Projekt dokumentu uwzględnia kontynuowaną obecnie rekultywację obszaru składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Nowych Łęgonicach.
Obszar interwencji: Ochrona gleb i powierzchni ziemi	
<p>Cel: Ochrona gleb i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych</p> <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zachowanie powierzchni trwałych użytków zielonych, - stosowanie dobrych praktyk w rolnictwie, odpowiednie nawożenie i wapnowanie. - wykorzystanie zasobów naturalnych - ekologiczne źródła energii, np. na wykorzystanie energii słonecznej, wodnej, itp. <p><u>Zadania organizacyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Monitorowanie stanu gleb, szczególnie w rejonach najbardziej zagrożonych zanieczyszczeniem. - Systematyczne egzekwowanie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych w zakresie wyłączenia tych gruntów z produkcji, szczególnie w odniesieniu do zagospodarowania wierzchniej warstwy gleby. - Oszacowanie zasobów odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie produkcji energii z odnawialnych zasobów energetycznych. - Popularyzacja wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych i budynkach użyteczności publicznej. - Propagowanie budowy instalacji wykorzystujących energię odnawialną, w tym instalacji kolektorów słonecznych, pomp ciepła, kotłów na biomasę i innych w przemyśle. - Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa. 	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	<p>Projekt studium:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, - ujawnia tereny lasów, ograniczając ich przeznaczenie na inne cele, - wskazuje na konieczność rozwoju indywidualnych instalacji pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.
Obszar interwencji: Środowisko Przyrodnicze	
<p>Cel: Wzmocnienie i właściwe wykorzystanie istniejących walorów krajobrazowych i przyrodniczych</p> <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działań inwestycyjnych w zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku, - uwzględnienie terenów chronionych i zasad ich ochrony w planowaniu przestrzennym, - zachowanie terenów leśnych oraz innych terenów zielonych (parki, zieleń osiedlowa, miejska, cmentarze), - przestrzeganie zasad i obowiązujących przepisów na obszarach objętych ochroną (działania w zakresie ochrony przyrody powinny obejmować zadania dotyczące poszczególnych komponentów środowiska oraz ochronę cennych przyrodniczo terenów, zachowania bioróżnorodności przyrodniczej, ochrony siedlisk, zachowania krajobrazu), - właściwe zagospodarowanie terenów nadrzecznych, - egzekwowanie regulaminu utrzymania porządku i czystości w gminie, - ochronę jakości powietrza, wód i gleby, - monitoring zagrożeń środowiska, - edukację ekologiczną. <p><u>Zadania organizacyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zachowanie terenów leśnych i korzystnego wpływu lasu na warunki życia ludzi oraz na równowagę przyrodniczą, - Racjonalna gospodarka leśna - produkcja drewna oraz innych surowców i produktów, - Ochrona różnorodności biologicznej środowiska leśnego i obszarów chronionych, - Przestrzeganie zasad wykorzystania terenu zwłaszcza na obszarach cennych przyrodniczo (uwzględnienie terenów chronionych i zasad ich ochrony w planowaniu przestrzennym), - Pielęgnacja pomników przyrody, - Tworzenie i pielęgnacja obszarów zieleni urządzonej na terenie miasta, - Rozbudowa infrastruktury technicznej i infrastruktury turystycznej, służącej ochronie przyrody, nieblokującej rozwoju turystyki. <p><u>Zadania inwestycyjne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zalesienie gruntów porolnych, nieekonomicznych dla rolnictwa 	

Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	Zmiana Studium nie powoduje znaczącej ingerencji w środowisko przyrodnicze gminy. Zmiana Studium dopuszczając na terenach rolnych realizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW (z wyłączeniem wiatraków), zakazuje ich lokalizacji w granicach obszarów objętych formami ochrony przyrody oraz na glebach chronionych klas bonitacyjnych. Ponadto zmiana kierunku zagospodarowania terenu produkcyjnego na teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (niecałe 4 ha), znajduje się w obszarze miejskim, które zostało już przekształcone przez człowieka (pozostałości składów, magazynów, placu do składowania). Projekt ujednoliconego Studium uwzględnia obiekty i obszary objęte ochroną (wraz z obszarami proponowanymi do objęcia ochroną), wskazuje lokalny system przyrodniczy gminy, w tym powiązania ekologiczne, określa zasady ochrony przed przekształceniami zasobów przyrody żywej, uwzględnia lasy jako element systemu przyrodniczego gminy, wymagający ochrony i racjonalnej gospodarki zasobem. Ponadto projekt wskazuje obszary utrzymania i rozwoju zieleni urządzonej oraz wskazuje przebieg szlaków turystycznych. Polityka przestrzenna zwraca również lokalną politykę zalesień terenów porolnych.
Obszar interwencji: Zagrożenia dla środowiska	
Cel: Minimalizacja zagrożeń dla środowiska <u>Kierunki działań:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - intensyfikacja współpracy jednostek działających w gminie Nowe Miasto nad Pilicą, jak i w gminach sąsiednich w celu koordynacji działań z zakresu minimalizacji zagrożeń oraz likwidacji skutków zaistniałych zdarzeń 	
<u>Zadania:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - Monitorowanie stanu wód rzek, - Koordynacja systemu skutecznej ochrony przeciw zagrożeniom naturalnym, w tym monitoring zagrożeń oraz współpraca międzyregionalna, - Analiza stanu zabezpieczeń przeciwpowodziowych na terenie gminy, - Analiza stanu bazy i wyposażenia jednostek straży pożarnej na terenie gminy, - Edukacja mieszkańców w zakresie postępowania w wyniku zagrożenia powodzią, pożarem itp. 	
Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	Zmiana Studium aktualizuje granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Ponadto projekt ujednoliconego Studium ujawnia obszary predysponowane do powstawania ruchów masowych wskazując ich lokalizację i identyfikując ewentualne zagrożenia i utrudnienia w realizacji inwestycji na tych terenach.
Obszar interwencji: Gospodarka (przyjazna środowisku naturalnemu)	
Cel: Rozwój gospodarczy przyjazny środowisku naturalnemu <u>Kierunki działań:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - Preferowanie przedsięwzięć rozwoju przemysłu przyjaznego środowisku lub przedsięwzięcia mające znacznie ograniczone oddziaływanie, - Lokalizacja nowych obiektów przemysłowych powinna być uwzględniona w planach miejscowego zagospodarowania na terenach dostępnych komunikacyjnie i poza obszarami o najwyższych walorach środowiskowych i terenami zwartej zabudowy mieszkaniowej, - wsparcie energetyki ekologicznej przez samorządy lokalne, - popularyzacja nowoczesnych, ekologicznych technologii, zwłaszcza w zakresie alternatywnych źródeł energii, - możliwości uprawy roślin energetycznych, instalacji kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych, elektrowni wiatrowych czy wodnych, korzystania z biomasy itp. 	
<u>Zadania:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - Uporządkowanie gospodarki przestrzennej, - Propagowanie wdrażania nowych technologii przyjaznych środowisku, - Wprowadzenie ulg i zachęt dla osób, przedsiębiorstw stosujących technologie przyjazne dla środowiska, - Rozpowszechnianie budowy instalacji wykorzystujących energię odnawialną, w tym instalacji kolektorów słonecznych, pomp ciepła, kotłów na biomasę i innych, - Wykorzystanie gruntów słabszych do uprawy roślin energetycznych, - Promocja gminy. 	

Sposób uwzględnienie w analizowanym dokumencie:	Zmiana Studium umożliwi rozwój innowacyjnej gospodarki związanej z odnawialnymi źródłami energii (z wyłączeniem wiatraków), z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych (zakazując ich lokalizacji na terenach gleb chronionych klas bonitacyjnych oraz w obszarach objętych formami ochrony przyrody). Projekt ujednoczonego studium wskazuje obszary lokalizacji terenów przemysłowych z uwzględnieniem warunków środowiska naturalnego, umożliwiając w ten sposób rozwój gospodarczy obszaru z minimalizacją negatywnych skutków dla cennych elementów środowiska naturalnego. Projekt uwzględnia wielofunkcyjny rozwój rolnictwa, w tym rolnictwa zrównoważonego wykorzystującego energię pochodzącą z odnawialnych źródeł.
Obszar interwencji: Edukacja ekologiczna – brak bezpośredniego przełożenia na cele przestrzenne	
	kierunki działań i zadania mające przełożenie na dokumenty planistyczne uchwalane przez gminę na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu ochrony środowiska dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018-2021 (aktualizacja).

Podsumowując analizę zawartą w powyższej tabeli można stwierdzić, że projekt fragmentarycznej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Nowe Miasto nad Pilicą, posiada powiązania z obszarami interwencji dotyczącymi ochrony środowiska znajdującego się na terenie gminy. Cele te zostały uwzględnione w analizowanym dokumencie i nie wymagają doprecyzowania. Analizowany dokument zachowuje zgodność z Programem ochrony środowiska dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

3.8. Cele ochrony środowiska w obszarach objętych formami ochrony przyrody na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą występują formy ochrony przyrody (na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), którymi są:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Pilicy i Drzewiczki,
- Rezerwat Przyrody „Sokół”,
- Obszar Natura 2000 OSO Ochrony Ptaków – Dolina Pilicy (PLB 140003),
- Obszar Natura 2000 – SOO Ochrony Siedlisk – Dolina Dolnej Pilicy (PLH 140016),
- Pomniki przyrody (13 pojedynczych drzew).

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Pilicy i Drzewiczki – obowiązującym aktem prawnym jest uchwała nr 29/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki.

Ww. uchwała ustala zasady czynnej ochrony ekosystemów leśnych, czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych, czynnej ochrony ekosystemów wodnych oraz następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

Powyższy zakaz nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce oraz przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym.

- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nawodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,

Zakaz nie dotyczy tworzących zadrzewienia śródpolne krzewów rosnących w skupisku o powierzchni do 25 m², drzew których obwód pnia na wysokości 130 cm nie przekracza 30 cm (których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego), drzew i krzewów, które obumarły lub nie roją szansy na przeżycie (w tym złomów i wywrotów), które zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych na obszarach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz studiach uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego gmin.

- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,

Zakaz nie dotyczy: wybranych działek ewidencyjnych, zgodnie z treścią ww. uchwały. Żadna z działek nie znajduje się w gminie Nowe Miasto nad Pilicą.

- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,

Zakaz nie dotyczy: terenów, na których wykonywanie prac ziemnych jest związane z koncesją na wydobywanie kopalin ze złóż.

- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości od 20 do 100 m (zgodnie z załącznikiem nr 2 i 4 do uchwały) od: linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakaz nie dotyczy: stref wyłączonych z zakazu zabudowy oznaczonych na załącznikach nr 3 i 4 do uchwały, obiektów bezpośrednio służących turystyce wodnej, na terenach położonych poza obszarami Natura 2000.

Podsumowanie:

Fragmentaryczna zmiana Studium nie ingeruje w Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Pilicy i Drzewiczki (w tym obszarze aktualizacja obejmuje wyłącznie ujawnienie aktualnych granic obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na podstawie przepisów odrębnych).

Rezerwat Przyrody „Sokół” – stanowi leśny rezerwat przyrody, ustanowiony zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 stycznia 1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Został utworzony na obszarze lasów, łąk i bagien i zajmował powierzchnię 116,61 ha. Rezerwat obejmuje dwa obszary – jeden położony w gminie Nowe Miasto nad Pilicą, drugi – położony w gminie sąsiedniej Wyśmierzyce (przy granicy z gminą Nowe Miasto nad Pilicą).

Obszar rezerwatu został poszerzony o powierzchnię 329,83 ha na podstawie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody Sokół.

Rezerwat po zwiększeniu obszaru stanowi obszar lasu o powierzchni 440,48 ha, położony w województwie mazowieckim, na terenie gmin Wyśmierzyce powiatu biało-brzeskiego (337,21 ha) i Nowe Miasto nad Pilicą powiatu grójeckiego (103,27 ha). Dla rezerwatu określono rodzaj leśny, typ - Fitocenotyczny, podtyp – zbiorowisk leśnych (ze względu na dominujący przedmiot ochrony) oraz typ – leśny i borowy, podtyp lasów nizinnych (ze względu na główny typ ekosystemu). Rozporządzeniem nr 23 Wojewody Mazowieckiego z dnia 17 marca 2008 r. został ustanowiony plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Sokół”. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych siedlisk zbiorowisk lasów wilgotnych oraz olsu jesionowego z właściwą roślinnością leśną.

Na terenie rezerwatu obowiązują zasady ochrony, zgodnie z przepisami odrębnymi, w granicach ustalonych zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 stycznia 1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, zmienionym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody Sokół. Zgodnie z ww. zarządzeniem celem ochrony rezerwatu jest zachowanie siedlisk leśnych w charakterystycznym dla doliny Pilicy układzie strefowym, będących ostoją gatunków chronionych. Nadzór nad rezerwatem sprawuje Zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalny Konserwator Przyrody.

Obszar Natura 2000 OSO Ochrony Ptaków – Dolina Pilicy (PLB 140003) – ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. Obszar zajmuje powierzchnię ponad 35 tys. ha, położony jest wzdłuż odcinka doliny rzeki o długości około 110 km, pomiędzy Inowłodzem na zachodzie, a Ostrówkiem – Mniszewem na wschodzie (ujściem Pilicy do Wisły). Obszar w granicach gminy Nowe Miasto nad Pilicą rozciąga się na odcinku ok. 14 km. Północna granica tego obszaru przebiega równolegle do górnej krawędzi doliny rzeki, na kierunku wschód – zachód. Jej przebieg wyznaczają osie dróg łączących miejscowości Domaniewice – Łęgonice – Nowe Miasto nad Pilicą - Przydatki; w tym miejscu granica obszaru zmienia kierunek na północny, by opuścić obszar opracowania w Wólce Gostomskiej. Całość gminnych terenów – położonych na południe od Pilicy – znajduje się w granicach tego obszaru. Dla ww. obszaru Natura 2000 został sporządzony Plan zadań ochronnych – zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy PLB 140003.

Plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 jest aktem prawa miejscowego, ustanawianym w formie zarządzenia odpowiedniego regionalnego dyrektora ochrony środowiska na okres 10 lat.

Obszar Natura 2000 – SOO Ochrony Siedlisk – Dolina Dolnej Pilicy (PLH 140016) – posiada statut obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty, zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE z dnia 12 grudnia 2008 r., przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny. Granice tego obszaru w większości pokrywają się z granicami obszaru PLB 140003 – a jego powierzchnia wynosi ok. 32 tys. ha. W granicach tego obszaru stwierdzono występowanie następujących siedlisk przyrodniczych:

- starorzeczy i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych,
- suchych wrzosowisk,
- zmienno wilgotnych łąk trzęślicowych,
- niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie,
- torfowisk przejściowych i trzęsawisk,
- grądów środkowoeuropejskich i subkontynentalnych,

- łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych,
- łągowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych,
- ciepłolubnych dąbrów,
- oraz gatunków zwierząt: bóbr europejski, wydra europejska, kumak nizinny, minóg strumieniowy, bołoń, różanka, piskorz, koza złotawa, koza, brzanka, zatoczek łamliwy.

W obszarze tym stwierdzono także występowanie 9 typów siedlisk wymienionych w załączniku I Dyrektywy, zatwierdzającej obszar w 2008 r. decyzją KE i 9 gatunków z załącznika II. Dla ww. obszaru Natura 2000 został sporządzony Plan zadań ochronnych – zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy PLH140016. Plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 jest aktem prawa miejscowego, ustanawianym w formie zarządzenia odpowiedniego regionalnego dyrektora ochrony środowiska na okres 10 lat.

Pomniki przyrody - 13 pojedynczych drzew, zlokalizowanych w terenach zielni urządzonej, dla których obowiązują zasady ochrony, zgodnie z przepisami odrębnymi. Wszelkie działania w ich sąsiedztwie wymagają uwzględnienia priorytetu ich ochrony - zapewnienia odpowiednich warunków siedliskowych. Dla pomników przyrody, ze względu na ich położenie w obszarach parków i terenów publicznych nie określa się konieczności działań naprawczych.

Tab. 4. Wykaz i ogólna charakterystyka pomników przyrody

Nr	Nazwa i gatunek drzewa	Wysokość [m]	Średnica [cm]	Lokalizacja
1	świerk pospolity (<i>picea bies</i>)	25	235	Nadleśnictwo Grójec, obręb Grójec, poddział nr 111h
2	modrzew polski (<i>larix polonica</i>)	23	260	Gostomia, park zabytkowy, działki nr ewid. 298/1
3	modrzew polski (<i>larix polonica</i>)	21	260	Gostomia, park zabytkowy, działki nr ewid. 298/1
4	modrzew polski (<i>larix polonica</i>)	21	260	Nowe Miasto nad Pilicą, park zabytkowy, działki nr ewid. 286
5	modrzew polski (<i>larix polonica</i>)	21	260	Nowe Miasto nad Pilicą, park zabytkowy, działki nr ewid. 286
6	dąb szypułkowy (<i>quercus robur</i>)	27	430	Nowe Miasto nad Pilicą, park zabytkowy, działki nr ewid. 286
7	wiąz szypułkowy (<i>ulmus laevis</i>)	21	405	Żdźary, pastwisko – dawny plac przykościelny, działka nr ewid. 115
8	wiąz szypułkowy (<i>ulmus laevis</i>)	22	350	Łęgonice, plac przy kościele, działki nr ewid. 1145, 1146
9	dąb szypułkowy (<i>quercus robur</i>)	21	400	Łęgonice, plac przy kościele, działki nr ewid. 1145, 1146
10	dąb szypułkowy (<i>quercus robur</i>)	17	480	Łęgonice, plac przy kościele, działki nr 1145, 1146
11	dąb szypułkowy (<i>quercus robur</i>)	22	500	Łęgonice, plac przy kościele, działki nr 1145, 1146
12	dąb szypułkowy (<i>quercus robur</i>)	21	320	Łęgonice, plac przy kościele, działki nr 1145, 1146
13	„Roch” - dąb szypułkowy (<i>quercus robur</i>)	18,8	502	Nowe Miasto nad Pilicą, park zabytkowy, działka nr ewid. 225/11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą oraz danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Zgodnie z ww. ustawą na terenach niezabudowanych, jeżeli to nie stanowi zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody, podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu. W stosunku do pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych oraz zespołów przyrodniczo - krajobrazowych mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem prac związanych z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce leśnej, wodnej lub rybackiej,
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierząt oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- umieszczania tablic reklamowych.

Powyższe zakazy nie dotyczą prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

4. ANALIZA I OCENA STANU OCHRONY ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI PROJEKTU DOKUMENTU PLANISTYCZNEGO

4.1. Położenie geograficzne

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest gminą miejsko-wiejską położoną w centralnej Polsce, w powiecie grójeckim w południowo-zachodniej części województwa mazowieckiego. Gmina graniczy z pięcioma innymi powiatami, dwa z nich: przysuski i białobrzeski należą do województwa mazowieckiego, a trzy pozostałe: rawski, tomaszowski i opoczyński – do województwa łódzkiego. Centralnym ośrodkiem gminy jest Nowe Miasto nad Pilicą, które jest jednym z 85 miast województwa mazowieckiego, w tym jednym z 50 funkcjonujących na prawach gminy miejsko-wiejskiej.

Nowe Miasto nad Pilicą wyróżnia się położeniem geograficznym – jest zlokalizowane na lewobrzeżnej skarpie nadliczonej, ok 25 m nad poziomem rzeki Pilicy, jest jednym z niewielu miast położonych nad samą rzeką Pilicą. W jej dolnym biegu wyłącznie Nowe Miasto nad Pilicą i Warka są położone na skarpie nadpilicznej, przez co ich układ rozplanowania jest zdeterminowany uwarunkowaniami przyrodniczymi – przepływem rzeki Pilicy.

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest jedną z dziesięciu gmin powiatu grójeckiego, sąsiaduje z następującymi gminami województwa mazowieckiego:

- Mogielnica (powiat grójecki) - od strony wschodniej,
- Wyśmierzyce (powiat białobrzeski) - od strony południowo-wschodniej,
- Klwów i Odrzywół (powiat przysuski) - od strony południowej,

oraz z gminami województwa łódzkiego:

- Cielądz, Regnów i Sadkowice (powiat rawski) - od strony północnej,
- Poświętne (powiat opoczyński) - od strony południowo-zachodniej,
- Rzeczyca (powiat tomaszowski) - od strony zachodniej.

Obecny podział administracyjny obowiązuje od ostatniej reformy administracyjnej kraju wprowadzonej 1 stycznia 1999 r. Wcześniej Nowe Miasto nad Pilicą należała do województwa radomskiego, a przed reformą z 1975 r. do powiatu rawskiego województwa łódzkiego. Przed wojną leżało w granicach powiatu łódzkiego województwa mazowieckiego. Zawsze jednak znajdowało się na granicy województw: mazowieckiego, łódzkiego lub radomskiego. Przygraniczne położenie w obszarze danego województwa było w związku z tym powodem peryferyjności gminy w odniesieniu do działań rozwojowych – wynikających z polityki województw.

Gmina jest położona poza głównymi korytarzami transportowymi kraju – główną oś komunikacyjną stanowią drogi wojewódzkie, krzyżujące się w centrum miasta. Drogi te zapewniają komunikację gminy z głównymi ośrodkami miejskimi województw i powiatów oraz lokalnymi ośrodkami gmin sąsiednich. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest położona w odległości ok. 80 km od stolicy kraju i woj. mazowieckiego – Warszawy oraz ok. 95 km od stolicy woj. łódzkiego – Łodzi. Nowe Miasto na Pilicą jest powiązane komunikacyjnie z stolicami powiatów: Radomiem zlokalizowanym w odległości ok. 58 km na wschód, Grójcem zlokalizowanym ok. 36 km na północny-wschód, Tomaszowem Mazowieckim położonym ok. 45 km na zachód i Rawą Mazowiecką położoną w odległości ok. 29 km ku północnemu-zachodowi.

Drogi wojewódzkie nr 728 i nr 707 łączą obszar gminy z systemem dróg krajowych. W zakresie powiązań krajowych na linii wschód-zachód - droga wojewódzka nr 728 jest powiązana z drogą krajową nr 48 (prowadzącą od międzynarodowej trasy E67 (S8) z Tomaszowa Mazowieckiego w kierunku wschodniej granicy Polski). Droga wojewódzka nr 707 łączy się natomiast z drogą ekspresową nr S8, przebiegającą od Wrocławia do Białegostoku, łącząc aglomeracje: wrocławską, łódzką, warszawską i białostocką. Trasa na odcinku Wrocław – Ostrów Mazowiecki stanowi polską część trasy E67. W zakresie powiązań krajowych na linii północ - południe – droga wojewódzka nr 728 zapewnia powiązanie z drogą ekspresową S7 docelowo najdłuższą drogą szybkiego ruchu w Polsce, łączącą Gdańsk z Rabką-Zdrój. W związku z powyższym lokalizację gminy względem sieci komunikacyjnej dróg krajowych można uznać za dobrą, ze względu na bliskość dróg ekspresowych.

4.2. Istniejący stan środowiska – charakterystyka komponentów środowiska i poziom ich wykorzystania w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru

4.2.1. Budowa geologiczna

W głębokim podłożu regionu grójeckiego, w tym obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą, zalegają utwory dwóch wielkich strukturalnych jednostek geologicznych Polski: Synklinorium Brzeźnego i Antyklinorium Środkowo-Polskiego.

Umowa granica pomiędzy antyklinorium a synklinorium przebiega w regionie wzdłuż wychodni utworów górnokredowych, zalegających pod pokrywą czwartorzędową, przecina ona centralnie tereny miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą na kierunku północny-zachód i południowy-wschód. Niecki są wypełnione w stropie osadami kredy górnej i najniższego trzeciorzędu, natomiast trzon antyklinorium stanowią osady jurajskie. Niecka warszawska tworzy środkowy odcinek niecki brzeźnej. Jej południowo-wschodnią granicę wyznacza dyslokacja (uskok) Nowe Miasto – Grójec.

Utwory jury i kredy (różnego rodzaju wapienie, margle, iły, mułowce, piaski i piaskowce) budujące nieckę mazowiecką występują na głębokościach od około 150 do około 270 m. Ich strop zapada w kierunku północno-południowym. Natomiast na obszarze antyklinorium występują one na głębokościach od około 20 m. Utwory kredowe w dolinie Pilicy – w rejonie Nowego Miasta nad Pilicą, zostały nawiercone na głębokościach od 15 do 40 m. Zalegają to one bezpośrednio pod osadami czwartorzędowymi, wskutek wyerodowania osadów trzeciorzędu. Synklinalnie zalegające osady mezozoiku niecki mazowieckiej, wypełnione są osadami starszego trzeciorzędu, które tworzą ciągłą pokrywę skał mezozoicznych. Strop utworów trzeciorzędu jest w obszarze opracowania zdyslokowany i zdeformowany. Jego powierzchnia jest silnie zróżnicowana. W miarę zbliżania się do granicy niecki, osady te (oligocenu i miocenu) stopniowo wyklinowują się, natomiast osady pliocenu nie tworzą ciągłej pokrywy, występując płatami. Miąższość utworów trzeciorzędowych wzrasta w kierunku centrum Niecki na północ od Nowego Miasta nad Pilicą trzeciorzęd reprezentowany jest przez osady miocenu, o miąższości do około 50 m.

Utwory starszego – przed czwartorzędowego podłoża nigdzie nie odślaniają się na powierzchni gminy, całą jej powierzchnię pokrywa zwarty płaszcz utworów czwartorzędowych. Utwory czwartorzędowe zalegają na osadach trzeciorzędu. Utwory te tworząc powierzchnię miasta i gminy, są pozostałością plejstocenijskiej akumulacji glacialnej, fluwioglacialnej, peryglacialnej, rzecznej i eolicznej. Wypełniają one zagłębienia stropu i rynien powierzchni trzeciorzędowej. Są wynikiem globalnych zmian klimatu i różnorodnych, zmiennych w czasie, warunków regionalnych i lokalnych. Czwartorzędowy łądolód skandynawski, obejmujący kilkakrotnie swym zasięgiem obszar opracowania, wywarł decydujący wpływ zarówno na wykształcenie litologiczne skał swego bezpośredniego podłoża, jak i na rodzaj i przebieg procesów rzeźbotwórczych. Znaczny wpływ na przebieg czwartorzędowych procesów geologicznych miały także cechy starszego podłoża, takie jak: rzeźba powierzchni pod czwartorzędowej, tektonika i własność litologiczne skał.

Profil czwartorzędowy w obszarze opracowania tworzą plejstocenijskie naprzemianległe warstwy glin zwałowych i innych osadów lodowcowych (piaski, żwiry i głązy lodowcowe) i wodnolodowcowych (piaski, żwiry, iły, mułki) znaczny udział mają także osady zastoiskowe.

Utwory holocenu grupują się głównie w dnach doli rzecznych Pilicy i jej dopływów. Są to rzeczne piaski i piaski z domieszką żwirów oraz podobne osady pochodzące z podstokowych tarasów erozyjnych i akumula-

cyjnych złodowacenia północnopolskiego, a także torfy, namuły i mady rzeczne. Efektem struktur geologicznych regionu jest brak dogodnych do eksploatacji kopalin podstawowych. W granicach powiatu grójeckiego są eksploatowane wyłącznie kopaliny pospolite – piaski, żwiry oraz nieliczne surowce ilaste ceramiki budowlanej.

4.2.2. Miejsca lokalizacji złóż kopalin oraz działalność górnicza

Złoża naturalnych surowców mineralnych gminy Nowe Miasto nad Pilicą są związane z utworami czwartorzędowymi, są zlokalizowane w obrębie form kemowych strefy marginalnej złodowacenia środkowopolskiego. **Na terenie gminy występują kopaliny pospolite – kruszywa naturalne (piaski i żwiry), stanowiące surowiec dla budownictwa i drogownictwa.**

Udokumentowane złoża kopalin podlegają ochronie na podstawie przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska z 21 kwietnia 2001 r., polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystywaniu, w tym kopalin towarzyszących.

W obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą na dzień sporządzania prognozy zostało udokumentowane 12 lokalizacji złóż kopalin pospolitych: Borowina (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa I (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 2 (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 3 (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 4 (kruszywa naturalne: piasek i żwir), Dąbrowa 7 (kruszywa naturalne: piasek), Domaniewice (kruszywa naturalne: piasek), Gostomia (kruszywa naturalne: piasek), Krzyżówki (kruszywa naturalne: piasek, piasek ze żwirem), Żdźary (kruszywa naturalne: piasek), Łęgonice (kruszywa naturalne: piasek), Łęgonice 2 (kruszywa naturalne: piasek ze żwirem).

Z punktu widzenia ochrony złóż wszystkie złoża kruszywa naturalnego zostały zaliczone do klasy 4 - złoża powszechne, licznie występujące, łatwo dostępne.

Ze względu na ochronę środowiska wszystkie złoża położone w miejscowości Dąbrowa zakwalifikowano do złóż mało-konfliktowych (klasa A), złoża Borowina i Krzyżówki zakwalifikowano do złóż mało – konfliktowych (klasa B). Konfliktowość przyszłego wydobycia złoża Borowina jest uwarunkowane ochroną lasów, ochroną krajobrazu, ochroną obszarów Natura 2000 oraz ochroną wód podziemnych natomiast złoża Krzyżówki jest ochroną krajobrazu, ochroną obszarów Natura 2000 oraz ochroną wód

Zgodnie z danymi Urzędu Górniczego - w gminie koncesjonowana działalność gospodarcza w zakresie wydobywania kruszyw naturalnych jest prowadzona w 7 obszarach górniczych: Dąbrowa IA, Dąbrowa 2, Dąbrowa 3, Dąbrowa 4, Gostomia, Dąbrowa 7, Łęgonice. Eksploatacja kruszywa naturalnego odbywa się odkrywkowo, sposobem ciągłym, systemem wgłębnym. Nakład gromadzony na tymczasowych wyrobiskach, powinien zostać wykorzystany do rekultywacji tych wyrobisk.

4.2.3. Gleby

Gleby, z uwagi na swoją wielofunkcyjność w środowisku, są jednym z jego najważniejszych komponentów, decydującym o wielkości produkcji rolnej i leśnej.

Wg podziału Polski na strefy glebowe M. Degórskiego teren miasta i gminy znajduje się w granicach europejskiej strefy neoplejstoceno-holoceno-gleby bielicowych, borów i borów mieszanych klimatu umiarkowanie ciepłego, rozciągającej się na Niżu Europejskim i jej podstrefy centralnej takich gleb, wykształconych z osadów stadiału Warty, złodowacenia Odry, położonej w granicach Nizin Środkowopolskich.

Na materiał glebotwórczy regionu składają się zarówno budowa geologiczna, jak i warunki wodne podłoża, a w mieście głównie działalność człowieka. Zespół tych warunków i działań wytworzył przeważające na obszarze miasta i gminy jednostki typologiczne gleb - gleb bielcowych i pseudobielcowych wylugowanych (wytworzonych na piaskach luźnych lub słabo gliniastych, a także na glinach i pyłach) oraz gleb pseudobielcowych (wytworzonych na piaszczystych glinach i iłach lub piaskach gliniastych, lekkich, słabo zaglinionych). Wykazują one znaczne, typologiczne zróżnicowanie oraz zmienność przestrzenną i zmienność stosunków wodnych. W obszarze opracowania są to głównie gleby: autogeniczne z rzędu bielicoziemnych – rdzawe i bielcowe oraz z rzędu brunatnoziemnych - brunatne właściwe, wylugowane i brunatne bielicoziemne - rdzawe i bielcowe, gleby hydrogeniczne z rzędu bagiennych – torfowe oraz z rzędu pobagiennych – torfowo-murszowe i mineralno-murszowe, wreszcie gleby napływowe - mady.

Gleby brunatne, wylugowane, wykształcone na piaskach gliniastych i słabo gliniaste oraz lżejszych glinach, występują lokalnie – na centralnych połaciach obszaru.

Z kolei w dnach dolin rzecznych przeważają mady, gleby bagiennie i hydromorficzne – wykształcone na drobnych i średnich namułach organicznych, z wkładkami pyłów bądź żwirów o zmiennej miąższości, zajęte przez łąki i pastwiska, a także piaszczyste gleby napływowe. W szczególności - w dolinie Pilicy występują mady lekkie i bardzo lekkie, także mady pyłowe płytkie i głębsze. W zagłębieniach zalegają gleby mułowo-torfowe. W dolinach Drzewiczki, Rokitnicy i Gostomki występują mady pyłowe i gleby mułowo-torfowe.

W granicach miasta – na obszarach w większości silnie przekształconych (zurbanizowanych), przeważają gleby antropogeniczne (obszarów zabudowanych lub przemysłowych). Na obszarach tych gleby naturalne uległy nieodwracalnemu zniszczeniu. Przydatność rolnicza gleb obszaru miasta i gminy wynika z klasyfikacji bonitacyjnej tych gleb.

Tab. 5. Struktura bonitacyjna gleb gminy Nowe Miasto nad Pilicą

klasa I	nie występuje	klasa IVa	916,0 ha
klasa II	nie występuje	klasa IVb	2984,0 ha
klasa IIIa	31,0 ha	klasa V	3177,0 ha
klasa IIIb	161,0 ha	klasa VI	1001,0 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

W strukturze użytków zielonych klasy bonitacyjne V i VI zajmują 80 % gminnych powierzchni. Są to kompleksy słabe i bardzo słabe, rzadko średnie. Ujemną cechą gleb obszaru opracowania jest także ich zakwaszenie. Gleby kwaśne lub bardzo kwaśne zajmują około 60 % ogólnej powierzchni. Na słaba jakość gleb obszaru składają się także:

- zmiany stosunków wodnych, głównie w wyniku niewłaściwie prowadzonych zabiegów melioracyjnych, sprowadzających się właściwie do odwadniania terenów,
- erozja gleb – głównie na stokach i krawędziach dolin.
- Mimo mało korzystnych warunków glebowych użytki rolne w obszarze opracowania nadal zajmują blisko 65 % powierzchni gminy i 50 % powierzchni miasta.

Szacunkową wartość użytkową gleb dla gospodarki rolnej określa bonitacja, czyli podział gleb na klasy przydatności. Grunty orne podzielono na 9 klas bonitacyjnych (od klasy I – gleby orne najlepsze, zasobne w składniki pokarmowe, łatwe do uprawy i umożliwiające osiągnięcie wysokich plonów szlachetnych roślin uprawnych, po klasę VIz – gleby pod zalesienia, bardzo ubogie i nieprzydatne dla rolnictwa). W Polsce grunty orne mają przede wszystkim gleby zaliczane do klas średnich i słabych.

Na obszarze gminy grunty posiadają średnią przydatność rolniczą. Nie występują tutaj grunty I i II klasy bonitacyjnej, a do kompleksów rolnych III klasy bonitacyjnej należy ok. 3,5 % gruntów. Wśród gleb chronionych, znajdują się gleby III klasy bonitacyjnej oraz gleby pochodzenia organicznego. Gleby pochodzenia organicznego występują na terenach dolin cieków.

W Instytucie Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach opracowano typy siedliskowe rolniczej przestrzeni produkcyjnej w postaci kompleksów przydatności rolniczej gleb. Kompleksy te wydzielono na podstawie następujących kryteriów: właściwości i typ gleby, warunki klimatyczne, sytuacja geomorfologiczna gleby i stosunki wilgotnościowe. W przypadku gruntów ornich wyróżniono 14 kompleksów – od kompleksu pszennego bardzo dobrego (najlepsze gleby umożliwiające osiągnięcie wysokich plonów, bogate w składniki pokarmowe, o dobrej strukturze i głębokim poziomie próchnicznym), po gleby orne przeznaczone pod użytki zielone (gleby pod gruntami ornymi, ale nadające się tylko pod użytki zielone). Wyodrębniono także trzy kompleksy użytków zielonych: bardzo dobre i dobre, średnie, oraz słabe i bardzo słabe.

Najwyższym kompleksem rolnej przestrzeni produkcyjnej w gminie jest kompleks pszenno dobry, który znajduje się na terenie części miejskiej gminy. Natomiast dominującymi kompleksami są: żytni słaby i żytni dobry. Kompleks żytni bardzo dobry występuje punktowo m.in. w okolicach miejscowości: Wał, Zalesie, Strzałki, Łęgonice, Dąbrowa, Promnik, Wola Pobiedzińska i Świdrygały. W dolinie rzeki Pilicy, Drzewiczki, Rokitnicy, a także mniejszych cieków, zlokalizowane są użytki zielone średnie, słabe i bardzo słabe.

4.2.4. Ukształtowanie terenu

Polodowcowy krajobraz obszaru opracowania, kształtowany głównie w fazach zlodowaceń odrzańskie i warciańskie, podlegał procesom intensywnej denudacji peryglacialnej w czasie zlodowacenia północno-polskiego. Doprowadziło to do zrównania krajobrazów polodowcowych, czego efektem jest słabo urozmaicona, lekko falista (niekiedy falista), rzeźba powierzchni głównie tej części terenów gminy, które położone są w granicach Wysoczyzny Rawskiej. Powierzchnie te obniżają się lekko ku północnemu wschodowi. Ich spadki nie przekraczają 2% lokalnie dochodząc do 5%.

Są to zdenudowane powierzchnie moreny dennej, urozmaicone ciągami łukowato wygiętych na kierunkach SW – NE, ostańcowych wzniesień – pozostałości równie intensywnie denudowanych, wałów moren czołowych stadiału warciańskiego. Są to także stosunkowo dobrze zachowane wały ozów. Wzniesienia te osiągają 177,8 m. n.p.m. (rejon Dąbrowy), 167,6 m. n.p.m. (rejon Nowych Bielin), 167,5 m. n.p.m. (rejon Zdźar), 162,9 (rejon Rudek - Sanborza) oraz 157,6 m. n.p.m. (rejon Sacina). Najwyższe z nich, położone między Nowymi Bieliniami a Nowymi Łęgonicami, sięga 180,9 m. n.p.m, nosi nazwę Góry Zgody i jest punktem kulminacyjnym obszaru opracowania. Rejon tych wzniesień położonych na gruntach miejscowości Bieliny, Domaniewice, Józefów, Nowe Łęgonice i Zdźary, przecina na kierunku północno - południowym dolina Rokitny – lewobrzeżnego dopływu Pilicy - wcinająca się w otaczającą wysoczyznę na blisko 7 m.

Powierzchnie te w swej części wschodniej są niższe - sięgają 134 m.n.p.m. Toteż przecinająca je dolina Gostomki – kolejnego dopływu Pilicy, nie stanowi wyraźnie zaznaczającego się elementu krajobrazowego. Podobnie powierzchnie Nowego Miasta, które w swej części zachodniej oscylują wokół wysokości 160,0 – 162,0, a w części wschodniej wznoszą się na 155,0 – 156,0 m n.p.m.

Powierzchniom obszaru opracowania wchodzącym w skład Wysoczyzny Rawskiej, towarzyszy od południa dolina Pilicy, ograniczona od północy, wysoką, kilkunastometrową, stromą skarpą. Jej górna, erozyjna i erozyjno-denudacyjna krawędź jest w okolicach Nowego Miasta nad Pilicą podcinana okresowo przez rzekę. Maksymalne wyniesienie krawędzi skarpy ponad poziom dna doliny przekracza 20 m, przeciętne – kilkanaście

metrów, a spadki terenu w obrębie skarpy, przekraczają na ogół 15% (skarpa ta rozcięta jest licznymi, erozyjnymi wąwozami o głębokości 5 – 15 m i szerokim dnem). Zwały odcinek górnej krawędzi skarpy – poniżej Gostomii, wyniesiony na 146,1 m n.p.m., nosi nazwę Gór Białych, zaś rozciągająca się u jego podnóża w dnie doliny – Łąka Pasternak – 128,7 m n. p.m. Północna krawędź doliny, wyznacza także granicę pomiędzy położonymi na północ od niej, powierzchniami Wysoczyzny Rawskiej, a towarzyszącym im na kierunku wschód – zachód odcinkiem mezoregionu Doliny Białobrzesckiej, przez który przepływa współcześnie dolna Pilica. Współczesna Pilica meandruje w szerokim (do 4 km) dnie doliny, wcinając się nieznacznie w jego podłoże wypełnione holoceniowymi madami, piaskami i żwirami rzeczными. Dno jest płaskie, stanowiące równocześnie silnie zabagnioną powierzchnię terasy zalewowej, na której występują liczne starorzecza i zagłębienia wypełnione wodą oraz lokalne zatorfienia, a także przykorytowe i terasowe źródła. Południowe (prawe) zbocze doliny Pilicy tworzą plejstoceniowe, nadzalewowe, łagodnie zarysowane terasy akumulacyjne z widocznymi pozostałościami działalności eolicznej. Są one wyniesione w granicach 131,8 – 132,6 – 134,8 m n.p.m. Ku południowi przechodzą one niedostrzegalnie w płaskie – północne obrzeża Równiny Radomskiej, których wyniesienie na południe od Żdzarek sięga 150 m n.p.m. Przecina je na kierunku północ - południe dolina ujściowego odcinka Drzewiczki – prawobrzeżnego dopływu Pilicy. Najwyższym punktem obszaru opracowania jest Góra Rocha 180,9 m n.p.m., punkt najniższy, w którym koryto Pilicy przecina wschodnią granicę gminy wyniesiony jest na 127 m n.p.m. Różnica między najwyższym i najniższym punktem obszaru wynosi więc zaledwie 53,9 m - na przestrzeni blisko 11 km, co jest klasycznym dowodem równinności charakteru powierzchni.

4.2.5. Wody powierzchniowe i podziemne

Sieć rzeczna, rowy i kanały

Miasto i gmina położone są w całości w granicach zlewni (dorzecza) II rzędu - Pilicy, największego, lewobrzeżnego, mazowieckiego dopływu Wisły, stanowiącego jednocześnie oś hydrograficzną obszaru opracowania. Tym samym miasto i gmina należą do lewobrzeżnej części zlewni Wisły środkowej.

rzeka Pilica - najdłuższy dopływ Wisły - wypływa na wysokości 348 m n.p.m. we wsi Wola Kocikowa, na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, a do Wisły uchodzi w 342+000 km jej biegu. Powierzchnia jej zlewni liczy 9273 km². Jej większe prawobrzeżne dopływy to: Zwleczka, Czarna Włoszczowska, Czarna Konecka, Słomianka, Cetenka, Kiełcznica, Drzewiczka, Pierzchnia i Dyga. Dopływy lewobrzeżne to: Luciąża, Wolbórka, Rokitna, Gostomka, Mogielnica i Dylówka. W dorzeczu występuje także gęsta sieć bezimiennych strumieni. Odcinek dolnego biegu Pilicy, przecinający tereny miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą, liczy około 14 km. Rzeka intensywnie meandruje, w szerokim (od 2 do 4 km) dnie doliny, wcinając się nieznacznie w jego podłoże. Średnia szerokość koryta rzeki na odcinku od Nowego Miasta do ujścia, waha się w granicach 100 – 200 m, a głębokość od 0,5 – 1,5 m. W korycie rzeki występują liczne wyspy - około 29 w granicach gminy. Dno doliny jest płaskie, stanowiące równocześnie silnie zabagnioną powierzchnię terasy zalewowej, na której występują liczne starorzecza i zagłębienia, wypełnione wodą, lokalne zatorfienia, a także rowy melioracyjne oraz przykorytowe i terasowe źródła.

W granicach miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą – Pilica odbiera następujące dopływy prawobrzeżne (rzeki III rzędu):

- **Rzeczycę** - wypływającą z rejonu Brudzewickich Błot, o powierzchni zlewni - 49,65 km², uchodzącą do Pilicy w km 81,58 jej biegu, na gruntach wsi Małe Łęgonice;

- **Drzewiczkę** - wypływającą w okolicy Ruskiego Brodu, na Garbie Gielniowskim, o powierzchni zlewni - 1082,9 km², uchodzącą do Pilicy dwoma ramionami w 79,41 km jej biegu; w rozwidlonym ujściu rzeki znajdują się stawy hodowlane, w prawym rozwidleniu funkcjonuje także jaz i mała elektrownia wodna; Drzewiczka odbiera liczne dopływy (powyżej obszaru opracowania): Młynkowską Rzekę, Wąglankę, Dopływ z Odrowążą, Gielniowiankę, Brzuśnię i Litówkę.
Lewobrzeżnymi dopływami Pilicy, w granicach obszaru opracowania (rzekami III rzędu), są:
- **rzeka Rokitna** - wypływająca na gruntach wsi Nowe Sadkowice, o powierzchni zlewni – 92,32 km², uchodzącą do Pilicy w 88,78 km jej biegu;
- **rzeka Gostomka (Lubianka)**, o znacznie rozbudowanej zlewni – powierzchni 136,97 km², uchodząca do Pilicy w 73,58 km jej biegu; w jej ujściowym odcinku - rozciągającym się od Wólki Gostomskiej na północy do Gostomii na południu - usytuowany jest ciąg 10 stawów hodowlanych, zasilanych w wodę poprzez sztucznie wykonany kanał, łączący stawy z rzeką (stawy o nazwach: Cegielnia, Dudek, Górny, Nowy, Matka, Młyński, Obora, Ogród, Ojciec i Trzcina, o łącznej powierzchni około 35 ha.).

Zbiorniki wodne

Obszar gminy pozbawiony jest dużych jezior. Na terenie gminy znajdują się stawy hodowlane lub ich kompleksy oraz liczne starorzecza dna dolin Pilicy i Drzewiczki, a także powszechnie występujące głównie w dolinie Pilicy obszary podmokłe i drobne oczka wodne.

Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCZWP)

Ze względów funkcjonalnych, dla potrzeb planistycznych, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, na terenie kraju zostały wydzielone obszary jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Teren gminy Nowe Miasto nad Pilicą zawiera się w ośmiu z nich: Pilica od zb. Sulejów do ujścia (RW200011254999), Dopływ z Głuszyny (RW200010254912), Drzewiczka od Brzuśni do ujścia (D RW200011254899), Kiełcznica (RW200015254792), Dopływ spod Gilówki (RW200015254892), Rokitna (RW200010254789), Gostomka (RW2000102549149), Rylka (RW200010272649)

Przeważająca część gminy Nowe Miasto nad Pilicą jest zlokalizowana w jednostkach charakteryzujących się dobrym stanem ekologicznym i chemicznym, jednakże zagrożonych ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Jednostka RW200011254999 (Pilica od zb. Sulejów do ujścia) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się słabym stanem ekologicznym i stanem chemicznym poniżej dobrego i ogólnym złym stanem wód. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r., z możliwością odstępstwa. Dla jednostki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: IFPL, MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL; benzo(g(w), h(w), i)perylen(w), fluoranten(w), bromowane difenyletery(b), rtęć(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi, a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach dzia-

łań). Dla jednostki zostało ustanowione również odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Jednostka RW200010254912 (Dopływ z Głuszyny) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się złym stanem ekologicznym i ogólnym złym stanem wód (stan chemiczny niemożliwy do określenia). Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r., z możliwością odstępstwa. Dla jednostki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: MMI. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi, a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Jednostka RW200011254899 (Drzewiczka od Brzuśni do ujścia) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się umiarkowanym stanem ekologicznym i stanem chemicznym poniżej dobrego. Ogólny stan wód określony został jako zły. Jednostka jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r., z możliwością odstępstwa. Dla jednostki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: EFI+PL/ IBI_PL; benzo(g(w), h(w), i)perylen(w), fluoranten(w), bromowane difenyletery(b), rtęć(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi, a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań). Dla jednostki ustanowiono również możliwość odstępstwa z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w).

Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Jednostka RW200015254792 (Kiełcznica) – silnie zmieniona, niemonitorowana jednostka charakteryzuje się umiarkowanym stanem ekologicznym i stanem chemicznym poniżej dobrego. Ogólny stan wód określony został jako zły. Jednostka jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r., z możliwością odstępstwa. Dla jednostki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: MMI; bromowane difenyletery(b), rtęć(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi, a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (któ-

rego zakres i skuteczność określono w zestawach działań). Dla jednostki ustanowiono również możliwość odstępstwa z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), benzo(g,h, i)perylen(w). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

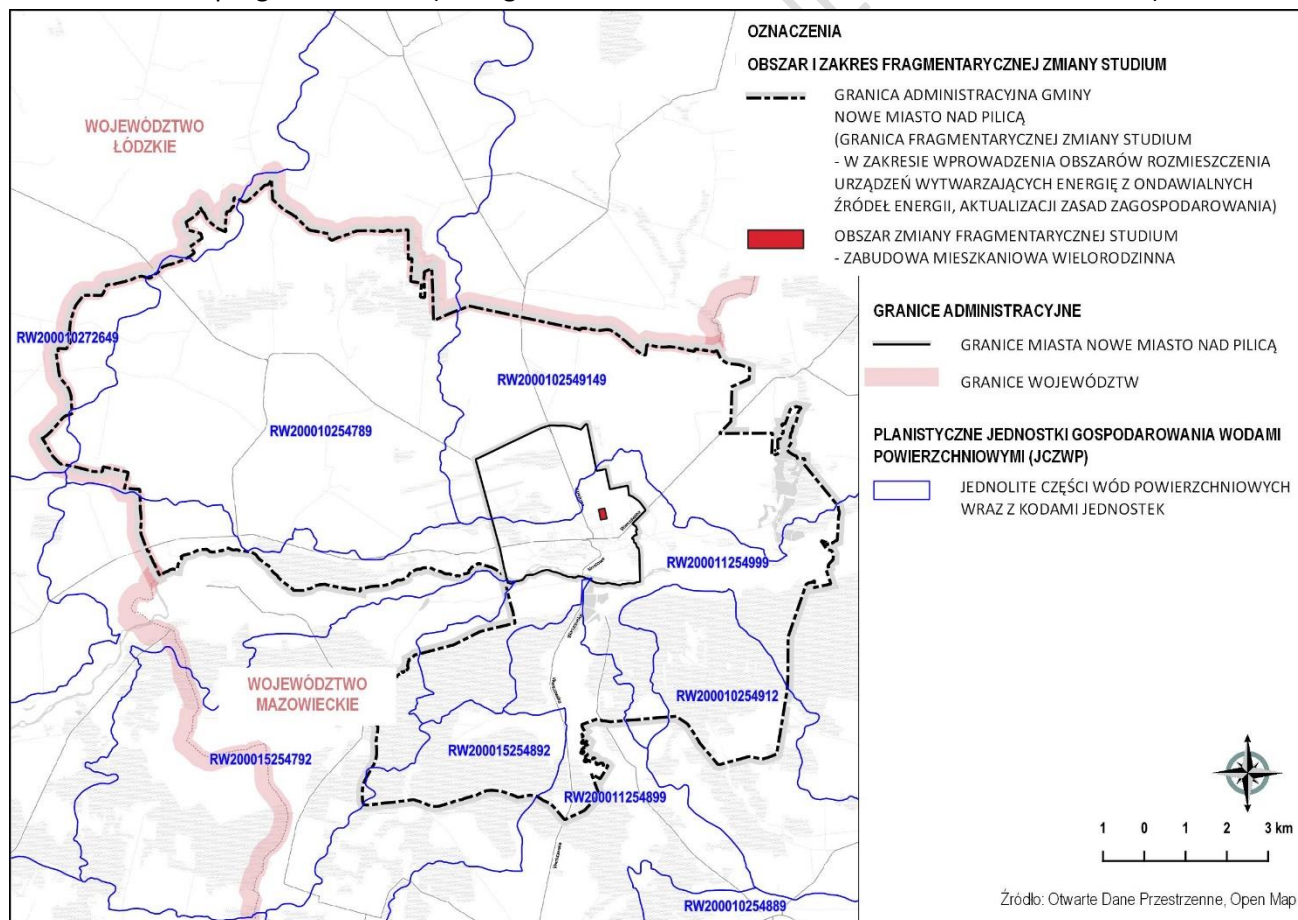
Jednostka RW200015254892 (Dopływ spod Gilówki) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się dobrym stanem chemicznym (potencjał ekologiczny niemożliwy do określenia). Ogólnego stanu wód nieokreślono. Jednostka jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany po 2027r., z możliwością odstępstwa. Dla jednostki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi, a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Jednostka RW200010254789 (Rokitna) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się umiarkowanym stanem ekologicznym i stanem chemicznym poniżej dobrego. Ogólny stan wód określony został jako zły. Jednostka jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r. (substancje priorytetowe wprowadzone dyrektywą 2013/39/UE - do 2039 r.), z możliwością odstępstwa. Dla jednostki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL; bromowane difenyletery(b), rtęć(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi, a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań). Dla jednostki ustanowiono również możliwość odstępstwa z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Jednostka RW2000102549149 (Gostomka) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się umiarkowanym stanem ekologicznym i stanem chemicznym poniżej dobrego. Ogólny stan wód określony został jako zły. Jednostka jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r. z możliwością odstępstwa. Dla jednostki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: OWO, fosforany, BZT5; MIR, MMI; benzo(b)fluoranten(w), ołów(w). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi, a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem

możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań). Dla jednostki ustanowiono również możliwość odstępstwa z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), benzo(g,h, i)perylene(w), fluoranten(w), związki tributylocyny(w). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Jednostka RW200010272649 (Rylka) - naturalna, monitorowana jednostka charakteryzuje się umiarkowanym stanem ekologicznym (stan chemiczny niemożliwy do określenia). Ogólny stan wód określony został jako zły. Jednostka jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Termin osiągnięcia dobrego stanu został wskazany do 2027r.z możliwością odstępstwa. Dla jednostki zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: IO, MMI, Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Ryc. 2. Położenie gminy w odniesieniu do podziału na JCWP

Źródło: opracowanie własne na podstawie na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego PIG.

Jakość wód powierzchniowych

Stan wód wg podziału JCWP w latach 2016- 2021:

RW200019254999 (Pilica od Drzewiczki do ujścia) – klasa elementów biotycznych (4), stan/potencjał ekologiczny (umiarkowany – 2021 r.), stan chemiczny (poniżej dobrego – 2021 r.), ocena stanu JCZWP (zły stan wód 2021).

RW200017272649 (Rylka) – klasa elementów biotycznych (3), stan/potencjał ekologiczny (umiarkowany – 2019 r.), stan chemiczny (brak danych), ocena stanu JCZWP (zły stan wód 2019).

RW200017254789 (Rokitna) – klasa elementów biotycznych (3), stan/potencjał ekologiczny (umiarkowany – 2019 r.), stan chemiczny (poniżej dobrego – 2021 r.), ocena stanu JCZWP (zły stan wód 2021).

RW200019254799 (Pilica od Wolbórki do Drzewiczki) – klasa elementów biotycznych (3), stan/potencjał ekologiczny (umiarkowany – 2020 r.), stan chemiczny (poniżej dobrego – 2021 r.), ocena stanu JCZWP (zły stan wód 2021).

RW2000172549149 (Gostomka) – klasa elementów biotycznych (4), stan/potencjał ekologiczny (słaby – 2021 r.), stan chemiczny (poniżej dobrego – 2021 r.), ocena stanu JCZWP (zły stan wód 2021).

RW200017254912 (dopływ z Głuszyny) – klasa elementów biotycznych (5), stan/potencjał ekologiczny (zły – 2021 r.), stan chemiczny (poniżej dobrego – 2018 r.), ocena stanu JCZWP (zły stan wód 2021).

RW200019254899 (Drzewiczka od Brzuśni do ujścia) – klasa elementów biotycznych (3), stan/potencjał ekologiczny (umiarkowany – 2020 r.), stan chemiczny (poniżej dobrego – 2021 r.), ocena stanu JCZWP (zły stan wód 2021).

RW200023254792 (Kiełcznica (Rzeczyca)) – klasa elementów biotycznych (3), stan/potencjał ekologiczny (umiarkowany – 2019 r.), stan chemiczny (poniżej dobrego – 2021 r.), ocena stanu JCZWP (zły stan wód 2021).

Pozostałe, niebadane wody powierzchniowe, są narażone na zanieczyszczenia spływów obszarowych. Ułatwieniem dla spływu związków biogenych z terenów rolniczych są urządzenia drenarskie na terenach wyż położonych oraz sieć rowów melioracyjnych i cieków w dolinach. Wody powierzchniowe zanieczyszczają również zrzuty ścieków, w szczególności z nieskanalizowanych terenów wiejskich.

Na poprawę stanu czystości wód powierzchniowych wpłynie skanalizowanie miejscowości wiejskich i części miejskiej, zmodernizowanie istniejących oczyszczalni oraz systemu melioracyjnego i drenarskiego, aby ilość wody odprowadzana ze zlewni rolniczej do wód powierzchniowych była jak najmniejsza.

Zasoby wód podziemnych

Występowanie poziomów wodonośnych jest ściśle związane z budową geologiczną, ponieważ warunkuje ona istnienie skał umożliwiających gromadzenie się wody.

Warunki występowania wód podziemnych w obrębie regionu południowo mazowieckiego na obszarze powiatu grójeckiego, a także obszarze opracowania, są podobnie zróżnicowane. W północnej części gminy Nowe Miasto nad Pilicą główne użytkowe pietra wodonośne występują w osadach dolnej kredy górnej i czwartorzędu. Sporadycznie woda występuje także w osadach trzeciorzędu, a na północny zachód od Nowego Miasta nad Pilicą w osadach jurajskich. Wodonośne osady czwartorzędowe, w tych rejonach wykształcone są w postaci piasków oraz piasków i żwirów, które najczęściej występują na głębokościach do 40,0 m, sporadycznie zaś 10,0 - 60,0 m. Czwartorzędowy poziom wodonośny buduje tu jedna, rzadziej dwie warstwy wodonośne. Wody te z reguły są wodami naporowymi, występującymi pod ciśnieniem.

Natomiast w regionie kujawsko – mazowieckim, w którym pozostaje południowa część miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą użytkowe poziomy wodonośne występują w utworach czwartorzędu i jury. Wodonośne utwory czwartorzędu to piaski oraz piaski i żwiry, zalegające na głębokościach od kilku do kilkunastu metrów. Wody tych utworów są wodami naporowymi, wyjątek stanowią wody czwartorzędowe w obrębie doliny Pilicy – m.in. w rejonie Nowego Miasta nad Pilicą – w osadach czwartorzędu występuje płytki poziom wodonośny, o swobodnym zwierciadle wody, pozbawiony naturalnej izolacji od powierzchni terenu, a tym samym zagrożony infiltracją zanieczyszczeń.

Natomiast wodonośne utwory jury w regionie, to górnourajski wapienie a także środkowourajskie piaskowce i mułowce. Zalegające w nich wody są wodami typu szczelinowego, z rzadka szczelinowo – krasowego i szczelinowo – porowego. Wody te występują pod ciśnieniem, na głębokościach do 40 m i do 70 m. Wydajności ujęć pozostają w wielkościach od kilku do około 70 m³/h i od kilkunastu do około 30m³/h.

Piętro wodonośne czwartorzędu na terenie miasta i gminy jest głównym poziomem użytkowym. Udział wód tego piętra stanowi 90 % zasobów regionalnych. Poziomy wodonośne czwartorzędu – występują głównie w dolinie Pilicy, na wysoczyznach i równinach morenowych oraz w dolinach kopalnych. Piętro wodonośne trzeciorzędu tworzą osady oligoceńskie i miocene. Zachowują one odrębność hydrauliczną i są oddzielone nieciągłą warstwą utworów słabo przepuszczalnych. Różnią się składem litologicznym, parametrami hydrogeologicznymi, ciśnieniem, składem chemicznym wód i właściwościami fizycznymi wody. Do wód tego piętra zaliczają się także wody w sporadycznie występujących, piaszczystych osadach pliocenu, o niewielkiej zasobności.

W centralnej i północnej części regiony wodonośne osady trzeciorzędu występują na głębokości powyżej 100 m, sporadycznie powyżej 200 m, a w pliocenie do 100 m, natomiast w strefie przy krawędziowej na głębokości 30-80 m. Osady te są dobrze izolowane od powierzchni terenu.

W granicach miasta i gminy, eksploatowane są także (za pośrednictwem studni kopalnych lub płytkich wierconych) przypowierzchniowe wody czwartorzędowe, zalegające w soczewkach lub piaszczystych przewarstwieniach, występujących w glinach zwałowych wysoczyzny obszaru.

Jakość Wód Podziemnych - Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd)

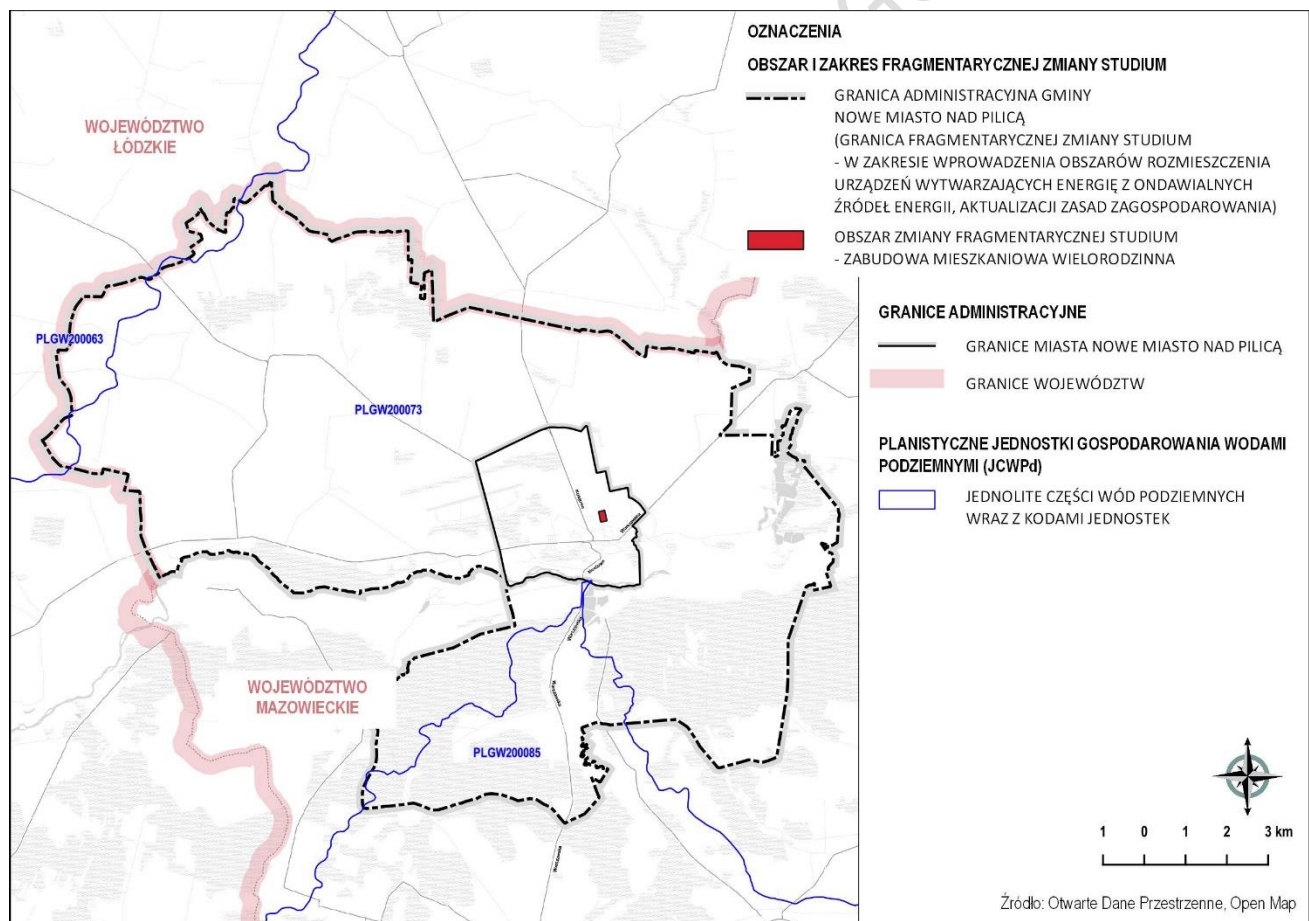
Według Ramowej Dyrektywy Wodnej obszarami odniesienia w zarządzaniu zasobami wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). W nawiązaniu do powyższego podziału, gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest zlokalizowana w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 63 (północno – zachodnia część gminy), 73 (prawie cały obszar gminy) i 85 (południowo – wschodnia część gminy).

JCWPd nr 63 ma powierzchnię 5352,1 km², położona jest w dorzeczu Wisły. Struktura złożona jest z siedmiu poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami słabo przepuszczalnymi lub lokalnie pozostającymi w więzi hydraulicznej. Obszar JCWPd 63 nie stanowi obiektu zamkniętego w sensie hydrogeologicznym. Wody poziomów mezozoicznych dopływają lateralnie spoza obszaru jednostki i odpływają poza jego obszar.

JCWPd nr 73 - ma powierzchnię 2299,9 km². Położona w regionie środkowej wisły i subregionie środkowym – nizinnym. Na obszarze tym słodkie wody podziemne występują na głębokościach 300 – 600 m, zalegając w poziomach stratygraficznych: czwartorzędowym, trzeciorzędowym, górnokredowym, dolnokredowym, górnourajskim, środkowourajskim i dolno jurajskim. poziomy starsze od czwartorzędowego, najczęściej nie posiadają dobrej łączności hydraulicznej z tymże poziomem. natomiast w poziomie czwartorzędowym występują jeden lub dwa piętra wodonośne pozostające w łączności hydraulicznej. Zasilanie odbywa się przez infiltrację opadów atmosferycznych. Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz obszaru są rzeki i cieki powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest to głównie rzeka Pilica, a w bardziej

wschodnie części terenu Wisła. Funkcję drenażu pełnią także liczne ujęcia wód podziemnych (studnie wiercone i kopane). Wody czwartorzędowe i trzeciorzędowe (mioceńskie) jcwpd to wody porowe utworów piaszczystych. z kolei wody kredy górnej, występujące na głębokościach poniżej 80 – 100 m, w utworach węglanowych, to wody szczelinowe. natomiast wody kredy dolnej, występujące w utworach piaszczystych, są wodami porowymi, pozostającymi pod ciśnieniem. wody górno jurajskie są wodami szczelinowo-krasowymi i występują w utworach węglanowych. najstarsze zaś – wody środkowej i dolnej jury, to wody szczelinowo-porowe, występujące w warstwach piaskowców z przewarstwieniami mułowców, ilów i iłowców. cechami szczególnymi jcwpd 73 są: znaczna zasobność wód i ich dobry stan chemiczny.

JCWPD nr 85 – obejmuje niewielkie – południowe enklawy obszaru opracowania. Zajmuje powierzchnię 2397,0 km². Położona jest w regionie środkowej Wisły. Zasilanie wód podziemnych odbywa się w wyniku infiltracji wód opadowych, w granicach poziomu czwartorzędowego oraz na wychodniach poziomach starszych. Naturalnymi strefami drenażu są rzeki i cieki powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest to rzeka Pilica. Funkcję drenażu pełnią także ujęcia wód podziemnych (wyroniska górnicze w odkrywkach, studnie wiercone i kopane oraz źródła). Kierunki krążenia wód podziemnych są często skomplikowane, głównie ze względu na tektonikę, zróżnicowaną litologię oraz stopień diagenetyzacji warstw wodonośnych, zatem przepuszczalność i zasobność wodną poziomów.

Ryc. 3. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą na tle Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego PIG.

W 2016 r. dokonano określenia stanu jakości wód podziemnych dla JCWPd nr 85 (punkt pomiarowy w miejscowości Klwów – poza granicami administracyjnymi gminy Nowe Miasto nad Pilicą). W wyniku badań

wodę sklasyfikowano do II klasy – wody dobrej jakości. Taka sama klasa wód została określona w punkcie kontrolnym w Białobrzegach – JCZWPd nr 73 oraz w punkcie kontrolnym w miejscowości Kowiesy – JCZWPd nr 65. Powyższe wskazuje na za ogólnie dobrą jakość wód podziemnych występujących na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Stopień udokumentowania zasobów wód podziemnych

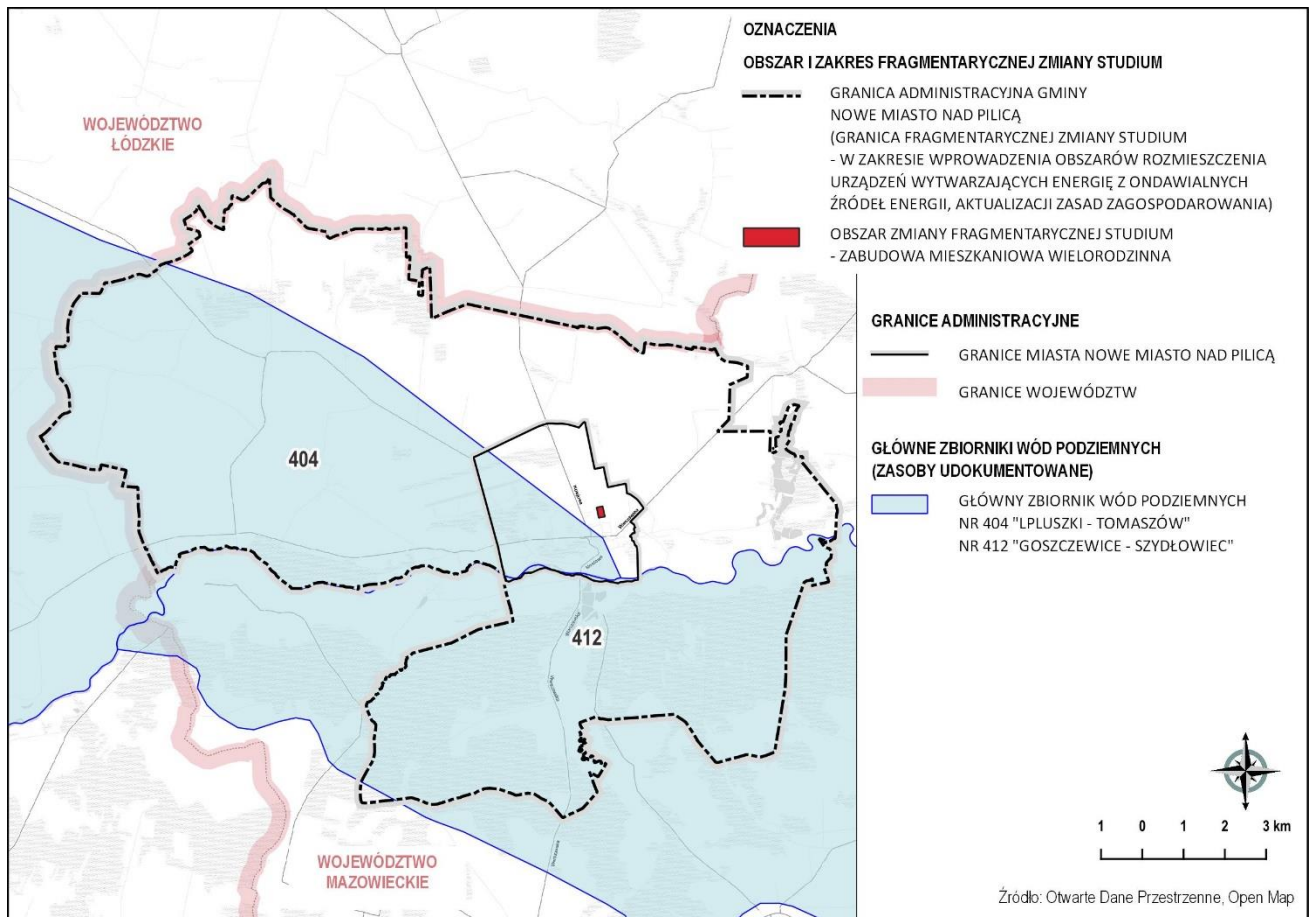
Według „Strategii ochrony głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce” opracowanej w Instytucie Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej AGH-Kraków w 1990 r. pod redakcją prof. A.S. Kleczkowskiego oraz ww. AHP, obszar gminy położony jest w zasięgu dwóch udokumentowanych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 404 Koluszki – Tomaszów i 412 Szydłowiec – Goszczewice oraz jednego nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 Subniecka warszawska (część centralna).

GZWP nr 404 (Zbiornik Koluszki–Tomaszów) - występują tu wody o charakterze szczelinowo-krasowym związane z utworami jury górnej (J3). Powierzchnia zbiornika wynosi 1109 km², a jego zasoby dyspozycyjne szacuje się na poziomie 350 tys. m³/d. Średni moduł zasobów odnawialnych wynosi 360 m³/d·km². Okolice Tomaszowa Mazowieckiego są położone w strefie brzeżnej zbiornika, a głębokości ujęć w tym rejonie wynoszą od kilkudziesięciu do 200 m. GZWP nr 404 Koluszki-Tomaszów został udokumentowany w 2013 r. Dokumentacją hydrogeologiczną określającą warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 404 Koluszki-Tomaszów.

Wrażliwość na zanieczyszczenia jurajskiego poziomu wodonośnego na obszarze zbiornika względnie można określić na niską, ponieważ 80,7% powierzchni zostało zakwalifikowane jako tereny bardzo mało podatne na zanieczyszczenia (czas pionowego przesączenia się substancji do poziomu wodonośnego – wynosi powyżej 50 lat), ok. 10% jako średnio i mało podatne (25-50 lat), 6% na podatne (5-25 lat) i 3,6% jako bardzo podatne (poniżej 5 lat). Największa koncentracja stref bardzo podatnych na zanieczyszczenia występuje poza obszarem gminy Nowe Miasto nad Pilicą – w dolinie rzeki Pilicy na odcinku pomiędzy Tomaszowem Mazowieckim a Inowłodzem oraz w dolinie rzeki Rawki w obszarze płytkiego występowania wspólnego czwartorzędowo-jurajskiego poziomu wodonośnego w okolicach Rawy Mazowieckiej.

GZWP nr 412 (Zbiornik Szydłowiec – Goszczewice) jest położony w środkowej części Polski na pograniczu województwa łódzkiego, mazowieckiego i świętokrzyskiego i zajmuje powierzchnię 473,41 km². Zbiornik ten wydzielono ze względu na występowanie wód podziemnych w ośrodku porowo-szczelinowo-krasowym. Poziom zbiornikowy tworzą piaskowce jury dolnej, piaskowce oraz mułowce jury środkowej i wapienie margliste. Górnojurajski poziom wodonośny tworzą spękane wapienie, margle i piaskowce odsłonięte lub częściowo izolowane przez osady neogeńskie – paleogeńskie i czwartorzędowe. Zwierciadło wody występuje na głębokościach od kilki do ok. 50 m. Miąższość poziomu szacuje się od 20 do 40 m (lokalnie ponad 120). Środkowojurajski poziom użytkowy występuje w osadach piaskowców, piasków i niekiedy również w silnie spiaszczonych osadach mułowcowych. Zwierciadło wody ma charakter napięty i występuje na głębokościach 10-50 m. Dolnojurajski poziom wodonośny tworzą drobno- i średnioziarniste piaskowce zalegające naprzemianległe z mułowcami i ilowcami. Wody tego poziomu mają z reguły charakter naporowy. Zasilanie następuje na skutek infiltracji opadów atmosferycznych przez osady czwartorzędowe oraz bezpośrednio na wychodniach. Łączna miąższość utworów wodonośnych jest bardzo zróżnicowana i waha się od kilkunastu do ok. 70 m.

GZWP nr 2151 (Zbiornik Subniecka Warszawska - część centralna) - traktowany jako odrębny zbiornik, stanowi część centralną paleogeńsko - neogeńskiego GZWP nr 215 Subniecka Warszawska. Jest to zbiornik niedokumentowany. Udokumentowanie tego zbiornika, zarówno ze względu na jego wielość, jak i głębokie zaleganie oraz słabe rozpoznanie, wymaga szerokiego zakresu prac badawczych.

Ryc. 4. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą na tle zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego PIG.

4.2.6. Klimat

Wg regionalizacji klimatycznej Polski A. Wosia gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest położona w regionie wschodnio małopolskim, natomiast wg podziału Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne R. Gumińskiego, znajduje się w granicach dzielnicy VII – środkowej.

Decydujący wpływ na warunki klimatyczne obszaru wywiera napływ określonych mas powietrza. Nad Nizinami Środkowopolskimi najczęściej występują masy powietrza polarno-morskiego - 65% dni w roku. Powietrze polarno-kontynentalne pojawia się z częstotliwością 30%, arktyczne - 4% a zwrotnikowe - 2%. Rozkład temperatur powietrza wiąże się z położeniem regionu w obszarze przeważających wpływów klimatu atlantyckiego. Średnia roczna temperatura powietrza sięga tu około 7,5°C. Średnia temperatura miesiąca najcieplejszego (lipca) wynosi 18,2°C, zaś w przypadku najchłodniejszych miesięcy (styczeń i luty) wynosi 3,4°C. Tym samym średnia roczna amplituda powietrza wynosi około 22°C. Okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni, rozpoczyna się średnio na początku kwietnia, a kończy początkiem października. Lato trwa od 100 do 110 dni

(okres z temperaturami średniodobowymi powyżej 15°C), natomiast zimą 80-90 dni (temperatury średniodobowe poniżej 0°C). Najmniej korzystnymi warunkami termicznymi odznacza się dolina Pilicy, będąca obszarem występowania inwersji, powodujących zaleganie chłodniejszego powietrza, spływającego grawitacyjnie z sąsiednich, wyniesionych terenów. Skutkiem tego jest występowanie znacznych amplitud temperatury w okresie lata (w dniach pogodnych) oraz znacznych spadków temperatury zimą.

Wielkości opadu średniorocznego na obszarze opracowania są niższe od średniej krajowej - oscylują wokół wartości 550 mm. Najwyższe miesięczne sumy opadu obserwuje się w lipcu (88 mm), najniższe natomiast w lutym (26-28 mm). Średnie sumy opadów półrocza zimowego w regionie wynoszą ponad 65 mm, letniego natomiast około 350 mm.

4.2.7. Komponenty biotyczne

Wg regionalizacji przyrodniczo – leśnej (geobotanicznej) Polski J.M. Matuszkiewicza niemal cały obszar opracowania jest położony w podokręgu grójeckiego – kaleńskim, okręgu wysoczyzny rawskiej, podkrajiny południowo – mazowieckiej, krainy południowo – mazowiecko – podlaskiej, działku mazowiecko – podlaskiego.

Cenne elementy krajobrazu przyrodniczego – dolina Pilicy i odcinki dolin jej dopływów, łącznie z lasami i (półnaturalnymi) terenami upraw, stanowią powierzchnie decydujące o różnorodności biologicznej obszaru opracowania. Tym samym tworzą one jego podstawową strukturę ekologiczną.

Kompleksy leśne są charakterystycznym elementem regionu grójeckiego, do największych z nich – porastających powierzchnie gminy Nowe Miasto nad Pilicą – zaliczają się lasy: rejonu wsi Domaniewice, doliny Pilicy i Drzewiczki, rejonu wsi Waliska i Borowina, rejonu wsi Proсна oraz położonego na północy rejonu wsi Wierzchy. Lasy te oraz pozostałe rozproszone enklawy leśne zajmują ok. 26 % powierzchni gminy (w mieście – 5 % powierzchni) a więc poniżej średniej krajowej.

Wielowiekowe oddziaływanie człowieka spowodowało znaczne przekształcenie potencjalnej – naturalnej roślinności obszaru – w tym także lasów. Stąd też struktura obecnych, gminnych powierzchni leśnych to mozaika zbiorowisk naturalnych, półnaturalnych i antropogenicznych. Największe powierzchnie zajmują siedliska lasów mieszanych, lasowe, borowe oraz borów mieszanych. W drzewostanie tych lasów oprócz dominującej sosny, pojawia się również brzoza brodawkowata, dąb szypułkowy, olsza czarna i osik. Sporadycznie występuje jesion wyniosły i robinia.

Na szatę roślinną ekosystemów leśnych obszaru opracowania składają się także gatunki runa i podszytu, w tym wiele chronionych i figurujących w Czerwonej Księdze Roślin. Są to m.in. drabik drzewkowy, parzydło leśne, storzan bezlistny, tojad dziobaty i zimoziół północny. Chronione gatunki mszaków, porostów i grzybów tych terenów to: gajnik lśniący, modraczek siny, płonnik pospolity, płucnica islandzka, smardz jadalny, sromotnik bezwstydy i szmaciak gałęzisty.

Na łąkach występujących w dolinach, przepływających przez teren gminy, rzek spotykane są: barwinek pospolity, bluszcz pospolity, borówka czarna, goździk piaskowy, konwalia majowa, poziomka pospolita, saskanka otwarta oraz leszczyna. Charakterystyczne są paprotniki, a wśród nich zbiorowiska widłaków – goździstego i spłaszczonego. W dolinie Pilicy i w dolinach jej dopływów występują liczne zbiorowiska roślinności szuwarowej - turzyce, m.in. zaostzona i żółta, trzciny pospolite, pałki – szerokolistna i wąskolistna oraz tatarak zwyczajny. W licznych starorzeczach Pilicy rosną: grąźel żółty i grzybień biały, a towarzyszą im zbiorowiska roślinności przybrzeżnej – właściwej dla terenów stale wilgotnych, wśród nich: grzybień północny, jaskier wielki, krwawnica pospolita, rdestnica pływająca, oczeret jeziorny i tojeść pospolita.

Licznie występują tu mszaki - najczęściej spotykane - widłoząb, widłoząb falisty, rokiet pospolity oraz płonnik jałowcowaty. Porosty to głównie chrobotki – kubkowaty i reniferowy. Wśród występujących na tych terenach grzybów wyróżniają się: smardzowate oraz brodaczka kępkowa i purchawica olbrzymia.

Na obszarze gminy znaleźć można również zbiorowiska roślinne torfowisk, przy czym dla torfowisk niskich, darniowych, charakterystyczne są zbiorowiska roślin szuwarowych, a dla torfowisk leśnych – zbiorowiska olsów, ze znacznym udziałem trzciny i pałki.

Największe powierzchnie miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą zajmują jednak tereny upraw rolniczych dlatego pośród pozostałych, występujących w obszarze gminy zbiorowisk roślinnych, można wymienić:

- zbiorowiska chwastów, towarzyszących roślinom uprawnym; są to rośliny segetalne, występujące na powierzchniach upraw zbożowych, reprezentują je gatunki pospolite,
- zbiorowiska roślin terenów ogrodniczych i sadowniczych, którym towarzyszą pospolite gatunki chwastów.

Obszar gminy wg regionalizacji Jakubskiego wchodzi w skład prowincji europejskiej – zachodniosyberyjskiej i krainy południowo – bałtyckiej. W granicach obszaru, mimo kilkuset letniej presji antropogenicznej, zachowało się bogactwo form biosfery, wyrażające się różnorodnością siedlisk. Człowiek, poprzez swą wieloletnią obecność stworzył siedliska tych gatunków fauny, które dostosowały się do miejsko – wiejskiego układu biocenotycznego. Wśród owadów - występujących na obszarze gminy i miasta – obecne są pospolite szkodniki. Wśród licznie bytujących owadów, których ilości i gatunki nie ustępują innym rejonom Polski środkowej, występują także chronione – m.in. Czerwończyk nieparek, Czerwończyk fioletek i Trzepla zielona.

W wodach Pilicy, Drzewiczki i ich dopływów żyje ponad 30 gatunków ryb, w tym objęte ochroną: boleń, jaź, koza, koza złotawa, piskorz i różanka, a także minóg strumieniowy. Najczęściej jednak spotykane to: jaźgarz, karaś, kleń, leszcz, miętus, okoń, piekielnica, płoć, sandacz, śliz, sum i szczupak.

Gady regionu reprezentowane są przez: padalca, zaskrońca i żmiję zygzakowatą. Występujące płazy to m.in.: kumak nizinna, ropucha szara i żaba.

Najbardziej typowymi ssakami miasta i terenów wiejskich są: szczur wędrowny, mysz domowa i kuna domowa. Spotykane są tu także: łasica i tchórz. Na terenach niezabudowanych jest obecny kret, jeż, mysz zaroślowa oraz ryjówka aksamitna i malutka, wiewiórka, a także nietoperze. Wolno żyjące ssaki – obecne w lasach, polach i wodach regionu - to: bóbr, borsuk, dzik, lis, łos, sarna, wydra i zając. O bogactwie fauny regionu przesadza jednak ilość zaobserwowanych tu gatunków ptaków (przekracza ona 200 gatunków, z czego aż 150 tu gniazduje). Obok gatunków pospolitych – gawrona, jerzyka, kawki, kuropatwy, sikory bogatki, sroki, wróbla domowego, gołębia miejskiego i szpaka, spotkać tu można gatunki charakterystyczne dla Obszarów Natura 2000. Są to m.in.: batalion, bączek, bąk, bekas, bielik, błotniak łąkowy i stawowy, bocian biały i czarny, brodziec piskliwy, cietrzew, cyranka, czajka, czapla siwa, czernica, dudek, derkacz, dzięcioły duży, czarny i zielony, gągoł, gąsiorek, gil, jarzębatka, jemiołuszka, kraska, kropiatka, krwawodziób, krzyżówka, kszyc, kulik wielki, kulon, lelek, lerka, łabędź krzykliwy, mewa pospolita, muchołówka mała, nurogęś, orlik krzykliwy, ortolan, podgorzałka, podróżniczek, puchacz, rycyk, rybitwy - białoczelna, białoskrzydła, białowąsa, czarna i rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna i obroźna, sowa błotna, sójka, świergotek polny, trzmielojad, zausznik, zimorodek, zielonka i żuraw.

Gatunkom tym, z których wiele pozostaje pod ochroną (m.in. 32 figurują w załączniku nr 1 Dyrektywy Ptasiej KE, 11 zaś w krajowej Czerwonej Księdze Zwierząt) - obszary chronione, podobnie jak gminne powierzchnie leśne, stwarzają bogactwo siedlisk, zapewniających konieczne dla nich warunki bytowania.

4.2.8. Komponenty abiotyczne – dziedzictwo kulturowe

Zabytki architektury i urbanistyki

W obszarze miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą zachowały się liczne obiekty o walorach kulturowych. Najcenniejsze zabytki, objęte ochroną konserwatorską poprzez wpis do Rejestru zabytków województwa mazowieckiego, znajdują się w mieście oraz wsiach: Gostomia, Jankowice, Łęgonice, Nowe Łęgonice, Waliska i Żdźary.

Szczegółowy wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą, zawiera poniższa tabela. Do rejestru zabytków wpisano 16 obiektów i obszarów (w tym zespołów obiektów) z terenów gminy, w tym Grójecką Kolej Dojazdową – przestrzenny układ komunikacyjny, której część znajduje się w obszarze gminy. W wykazie znajduje się 1 obiekt, który już nie istnieje ale nie został jeszcze skreślony z rejestru tj. drewniany dom znajdujący się do niedawna na terenie miejskim. W ostatnich latach skreślono z rejestru zabytków trzy obiekty z obszaru gminy Nowe Miasto nad Pilicą – 2 czworaki i dom mieszkalny na terenie założenia dworskiego w Łęgonicach.

Do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego wpisane zostało również **jedno stanowisko archeologiczne**, znajdujące się w miejscowości Żdźary (za nr 1085 z 2.11.1971 r.).

Gminna Ewidencja Zabytków - GEZ Gminy Nowe Miasto nad Pilicą obejmuje 122 kary ewidencyjne, z czego 72 dotyczą obiektów budownictwa i architektury (domy, 2 zespoły pałacowo-parkowe, willa w Nowym Mieście nad Pilicą, obiekty użyteczności publicznej, obiekty gospodarcze), 41 obiektów małej architektury, 5 obiektów techniki (młyny: wodny i 3 młyny elektryczne, kuźnia) oraz 3 cmentarze rzymsko-katolickie i 1 aleję kasztanową (Żdźary).

Gminna ewidencja Zabytków wymaga aktualizacji, zgodnie z informacją zawartą w projekcie Studium. W ostatnich latach wykreślono kilka obiektów ze zbioru kart adresowych. Inwentaryzacja zasobu wykazała, że część obiektów nie istnieje.

Dziedzictwo archeologiczne

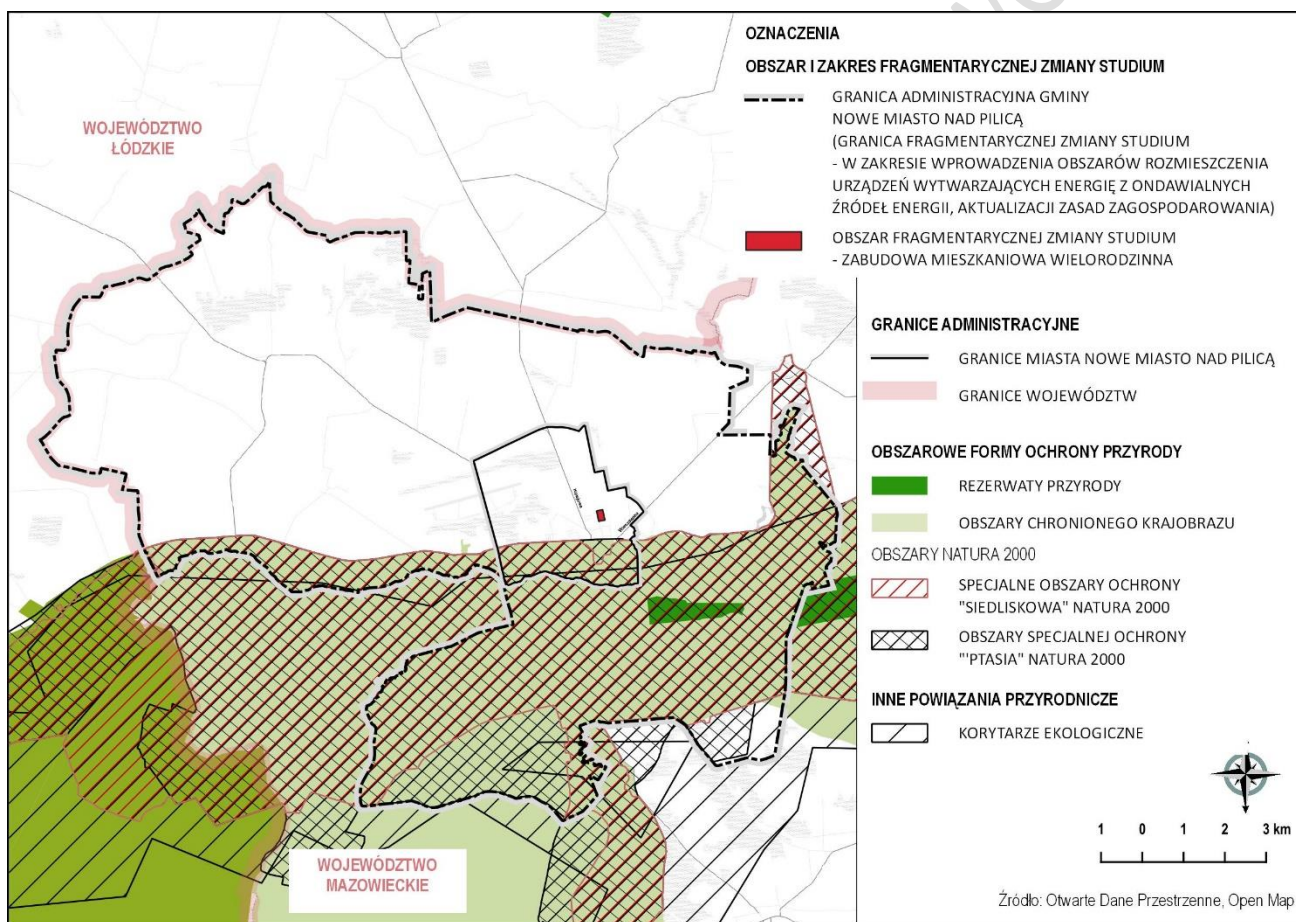
Dziedzictwo archeologiczne jest świadectwem zmian, jakie zachodziły w obrzeże gminy we wszystkich dawnych dziedzinach życia ludności - formach osadnictwa, sposobie budowy domów, zdobywania pożywienia i surowców, z których wytwarzano przedmioty codziennego użytku, broń, ozdoby czy części stroju, a także systemie wierzeń i innych przejawach kultury duchowej. Głównym źródłem przekazu są zachowane zabytki archeologiczne.

Znaleziska archeologiczne z terenu miasta i gminy świadczą o bardzo dawnym czasie powstania osad w analizowanym obszarze. Stanowiska reprezentują znaleziska z okresów od neolitu po czasy nowożytności. Teren gminy rozkłada się na powierzchni 10 obszarów Archeologicznego Zdjęcia Polski. Ogółem na terenie miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą zarejestrowano 85 stanowisk archeologicznych, na których odnotowano 255 faktów osadniczych: 78 osad, 6 obozowisk, 2 cmentarzyska, 157 śladów osadniczych i 12 znalezisk luźnych. Stanowiska archeologiczne stanowią integralną część dziedzictwa kulturowego gminy. Specyfika ich ochrony polega m.in. na takim ich wykorzystaniu, które umożliwi ich integrację funkcjonalno-przestrzenną z istniejącą strukturą osadniczą, jak również na ograniczeniu zbędnych działań inwestycyjnych w obszarach ich występowania.

4.3. Zasoby przyrody prawnie chronione, ustanowione i potencjalne

4.3.1. Obszary i obiekty o walorach przyrodniczych prawnie chronione

Na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą występują tereny i obiekty objęte formami ochrony przyrody na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Polityka przestrzenna gminy uwzględnia granice obszarowych form ochrony przyrody oraz lokalizację pomników przyrody oraz obowiązujące zasady zagospodarowania przestrzennego, związane z celami ochronnymi przyrody i środowiska. Uwzględnia się, zgodnie z częścią graficzną niniejszego Studium, następujące formy ochrony przyrody oraz obowiązujące zasady zagospodarowania przestrzennego: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Pilicy i Drzewiczki, Rezerwat Przyrody „Sokół”, Obszar Natura 2000 OSO Ochrony Ptaków – Dolina Pilicy (PLB 140003), Obszar Natura 2000 – SOO Ochrony Siedlisk – Dolina Dolnej Pilicy (PLH 140016) oraz pomniki przyrody. Szczegółowe informacje dotyczące form ochrony przyrody znajdują się w dziale 3.8 (cele ochrony środowiska w obszarach objętych formami ochrony przyrody na podstawie ustawy o ochronie przyrody).

Ryc. 5. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą na tle obszarowych form ochrony przyrody (kanwy systemu ekologicznego)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

4.3.2. Powiązania przyrodnicze z terenami sąsiednimi

Obszarowe formy ochrony przyrody ustanowione na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą koncertują się w dolinie rzeki Pilicy i południowej części obszaru. Rzeka Pilica wraz z doliną i terenami sąsiednimi tworzy unikalny ekosystem, którego walory są chronione poprzez ustanowione obszarowe formy ochrony przyrody.

Wspomniany ekosystem zlokalizowany na obszarze gminy, stanowi wyłącznie część całości, którą można rozpatrywać jako całą dolinę rzeki Pilicy i terenów sąsiednich, w tym terenów dolinnych, rozlewisk, łąk pastwisk. Dolinę rzeki Pilicy uznać zatem za ponadregionalny korytarz ekologiczny, zapewniający migrację gatunków. Obszary Natura 2000, które obejmują swym zasięgiem tereny wzdłuż rzeki Pilicy wraz z terenami zalewowymi, mają duże znaczenie dla środowiska, ponieważ stanowią powiązaną sieć terenów zapewniających ochronę gatunkową flory i fauny (w szczególności ptactwa).

W sąsiedztwie gminy, po stronie zachodniej znajduje się Spalski Park Krajobrazowy wraz z otuliną, natomiast po wschodniej ustanowiono Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Dolina Rzeki Mogilanki.

5. IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Ochrona środowiska w gminie jest związana z różnymi rodzajami ludzkiej aktywności. Począwszy od zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb, poprzez gospodarkę odpadami po utratę różnorodności biologicznej, wprowadzenia gatunków inwazyjnych czy genetycznie zmodyfikowanych. Zakres tematyczny może być bardzo szeroki, obejmuje zagadnienia związane z szeroko rozumianą ochroną i kształtowaniem środowiska naturalnego i kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów innowacyjnych opartych na polityce wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju.

W części wiejskiej gminy Nowe Miasto nad Pilicą dominuje funkcja rolnicza o niskim udziale przemysłu w strukturze użytkowania oraz niskim poziomem zurbanizowania terenów. Część miejska odznacza się dużym udziałem zurbanizowania terenów, ale również stosunkowo niskim udziałem przemysłu. Podstawowe problemy występujące w obszarze dotyczą podstawowych elementów ochrony środowiska: w zakresie degradacji gleb, związanej z użytkowaniem rolniczym terenów oraz ich zabudową, w zakresie zanieczyszczeń atmosferycznych, związanych z niską emisją czy w zakresie ochrony wód, narażonych na powierzchniowe źródła zanieczyszczeń oraz suszę. Do głównych zagrożeń i problemów ochrony środowiska można zaliczyć: Degradacja gleb i powierzchnia ziemi:

- naturalne zagrożenie gleb procesami erozyjnymi, w szczególności rolniczej przestrzeni produkcyjnej, najbardziej narażonej na erozję wietrzną,
- zakwaszenie gleb obniżające ich przydatność rolniczą,
- degradacja powierzchni ziemi spowodowana rozwojem zainwestowania miejskiego i wiejskiego,
- degradacja powierzchni ziemi spowodowana rozbudową infrastruktury technicznej, w tym sieci drogowej oraz sieci wodno-kanalizacyjnych, związana z procesami rozwojowymi,
- lokalne zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi głównie w sąsiedztwie dróg o największym natężeniu ruchu kołowego – drogi wojewódzkie,
- rozwój zabudowy na obszarach peryferyjnych w odniesieniu do ukształtowanej sieci osadniczej oraz ich wykształconych struktur funkcjonalno-przestrzennych.

Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych:

- nieoczyszczone ścieki komunalne: nieszczelne szamba, możliwość odprowadzanie ścieków do rowów przydrożnych i cieków,
- spływ powierzchniowy z terenów rolniczych: stosowanie nawozów chemicznych, w miejscach, gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią terenu oraz gruntach o większych spadkach w kierunku cieków,

- susza hydrologiczna i rolnicza wpływająca na zmniejszenie się dostępności wód, co w konsekwencji może prowadzić do zwiększenia poboru wód podziemnych, w szczególności w rolnictwie na cele związane z nawodnieniem upraw.

Powietrze atmosferyczne:

- zanieczyszczenia komunikacyjne,
- emisja niska z lokalnych kotłowni.

Zasoby przyrodnicze:

- zmiany stosunków wodnych: melioracje wpływające na obniżenie poziomu wód gruntowych,
- zmiana sposobu zagospodarowania łąk, odejście od ich wykaszania i wypasania,
- zagrożenie komunikacyjne występujące wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu.

Hałas:

- rozszerzanie się obszarów narażonych na hałas komunikacyjny, związane z wzrostem środków komunikacji samochodowej,
- przywrócenie użytkowania lotniska i wzrost emisji hałasu w obszarach w jego sąsiedztwie – w tzw. strefach nalotu (zagrożenie trudne do określenia ze względu na niewielką ilość szczegółowych danych dotyczących funkcjonowania obiektu wojskowego).

6. ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku zaniechania realizacji ustalonych kierunków projektu Studium dotyczą analizy tzw. „opcji zerowej”. Dotyczy ona określenia kierunku zmian środowiska w przypadku braku realizacji planowanych działań – w przypadku kontynuacji obecnie obowiązującej polityki przestrzennej miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Często mylnie przyjmuje się, że brak działań w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego ma charakter prośrodowiskowy i zmniejsza negatywne oddziaływanie na środowisko.

Oceniając potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu jest konieczne określenie jego podstawowych funkcji, jakie są mu przypisane w obowiązującym systemie prawnym. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy spełnia trzy podstawowe funkcje. Stanowi politykę przestrzenną gminy, co jest jego funkcją podstawową. Jest też aktem polityki rozwoju gospodarczego. Drugą funkcją Studium jest koordynacja sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmian. Trzecia funkcja Studium dotyczy promocji gminy wśród potencjalnych inwestorów – stanowi jedyny dokument określający całościowo stan i kierunki zagospodarowania terenów. Odstąpienie od realizacji analizowanego dokumentu skutkować będzie m.in.:

- uniemożliwieniem realizacji inwestycji indywidualnych w gminie z zakresu odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 500 kW (z wyłączeniem wiatraków), które są dopuszczone na terenach produkcyjnych oraz rolniczych (z wyłączeniem gruntów chronionych klas bonitacyjnych oraz obszarów znajdujących się w obszarowych formach ochrony przyrody), tj. poza obszarami o ponadprzeciętnych walorach środowiskowo-przyrodniczych,

- uniemożliwieniem realizacji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, w obszarze już przekształconym przez człowieka na skutek prowadzonej tam funkcji produkcyjno-usługowej (jednolity teren o powierzchni niecałych 4 ha położony w granicach administracyjnych miasta),
- brakiem ujawnienia aktualnych obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- brakiem ujawnienia udokumentowanego złoża surowców naturalnych.

Tab. 6. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu

Lp.	Komponent środowiska	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu
1	Bioróżnorodność, fauna i flora	Brak większych zmian stanu środowiska.
2	Powietrze i klimat	Brak możliwości zwiększenia użytkowania OZE w bilansie energetycznym gminy.
3	Powierzchnia ziemi	Brak większych zmian stanu środowiska.
4	Wody powierzchniowe i podziemne	Brak większych zmian stanu środowiska.
5	Zasoby naturalne	Brak aktualizacji w zakresie udokumentowanych złóż kopalin
6	Ludzie i ich mienie	Ograniczenie możliwości realizacji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, Utrzymanie sytuacji ograniczonych perspektyw mieszkaniowych w gminie.
7	Zabytki	Nie dotyczy.
8	Krajobraz	Brak większych zmian stanu środowiska.

Źródło: opracowanie własne.

Określenie zmian w środowisku w przypadku odstąpienia od przyjęcia projektu Studium jest znacząco ograniczone, gdyż środowisko podlega nieustającym zmianom, w tym atropopresji. Polityka przestrzenna gminy w znaczącym stopniu wskazuje na działania w zakresie ochrony środowiska i jego poszczególnych elementów. Nie stanowi polityki wprowadzającej w przestrzeń gminy inwestycji znacząco negatywnie oddziałujących na środowisko, stąd odstąpienie od jego przyjęcia miałyby skutki negatywne dla środowiska. Projekt fragmentarycznej zmiany Studium nie ingeruje w dotychczasowe ustalenia w zakresie ochrony wód, gleby, powietrza atmosferycznego, ograniczenia zanieczyszczeń i hałasu, organizacji gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami w gminie. Zmiana Studium dokonuje ujawnienia (złóż) oraz aktualizacji (terenów szczególnego zagrożenia powodzią oraz w sposób racjonalny dopuszcza możliwość realizacji inwestycji indywidualnych w gminie z zakresu odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 500 kW (z wyłączeniem wiatraków), które są dopuszczone na terenach rolniczych (z wyłączeniem gruntów chronionych klas bonitacyjnych oraz obszarów znajdujących się w obszarowych formach ochrony przyrody), tj. poza obszarami o ponadprzeciętnych walorach środowiskowo-przyrodniczych oraz terenach już przeznaczonych na cele budowlane w obszarze terenów obiektów produkcyjnych, składów i magazynów. Ponadto projekt zmiany dokonuje zmiany kierunku przeznaczenia: z produkcyjnego, na cele mieszkaniowe wielorodzinne, umożliwiając realizację zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w mieście Nowe Miasto nad Pilicą. **Fragmentaryczna zmiana Studium będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko. Odstąpienie od tej zmiany jest nieuzasadnione.**

7. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANAMI NA TE ELEMENTY

7.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko

Głównym celem przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest określenie przewidywanego znaczącego oddziaływania realizacji wyznaczonych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na środowisko. Gmina Nowe Miasto nad Pilicą należy do gmin rolniczych, o dużym udziale w strukturze użytkowania terenów otwartych, biologicznie czynnych, niewielkim udziałem przemysłu i niskim poziomem urbanizacji.

Przeprowadzając analizę możliwych znaczących oddziaływań projektu na środowisko odniesiono się do poszczególnych komponentów środowiska, uwzględniając elementy i zasoby środowiska przyrodniczego, jak i warunki życia i bezpieczeństwa ludzi oraz wpływ na zabytki. W ocenie został określony charakter oddziaływania (pozytywne i negatywne), następnie rodzaj oddziaływania, wynikający z prognozowanych relacji ustaleń projektu ze środowiskiem, siła oddziaływania, określająca stopień odwracalności zmian w środowisku oraz horyzont czasowy oddziaływania. Wyniki prognozy zostały zamieszczone w macierzy skutków środowiskowych, opatrzonej komentarzem w odniesieniu do poszczególnych zasobów i elementów środowiska. Na końcowym etapie została określona skala oraz wielkość oddziaływań.

Analizowany projekt dotyczy terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Większość prognozowanych oddziaływań na środowisko jest konsekwencją zarówno stanu użytkowania terenów, jak i podjętych rozstrzygnięć planistycznych. Analiza potencjalnych oddziaływań na środowisko stanowi podsumowanie oddziaływań realizacji ustaleń planistycznych, które zostały już przewidziane na wcześniejszych etapach planowania przestrzennego oraz nowych oddziaływań, które mogą się pojawić w związku ze zmianami obowiązujących wytycznych zagospodarowania przestrzennego.

Tab. 7. Macierz skutków środowiskowych ustaleń projektowanego dokumentu

Lp.	Przestrzenne skutki ustaleń projektowanego dokumentu (w tym oddziaływania skumulowane)	Charakter oddziaływania	Występowanie oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska							
			Różnorodność biologiczna	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Wody powierzchniowe i podziemne	Zasoby naturalne	Ludzie i ich mienie	Zabytki	Krajobraz
1	Lokalizacja urządzeń wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii (z wyłączeniem wiatraków)	P	-	X	-	-	-	X	-	-
		N	-	-	-	-	-	-	-	-
		Z	-	-	X	-	-	-	-	X
2		P	-	-	-	-	-	X	-	-

	Realizacja terenu zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w obszarze miasta Nowe Miasto nad Pilicą	N	-	-	-	-	-	-	-
		Z	-	X	X	-	-	-	-
3	Aktualizacja polityki przestrzennej w odniesieniu do przepisów odrębnych	P	-	-	X	X	X	X	-
		N	-	-	-	-	-	-	-
		Z	-	-	-	-	-	-	-

Oznaczenia użyte w tabeli:

X	potencjalne występowanie oddziaływań
-	brak prognozowanych oddziaływań
P	oddziaływanie pozytywne
N	oddziaływanie negatywne
Z	oddziaływanie zmienne (pozytywne i negatywne) lub trudne do określenia na danym etapie

Źródło: opracowanie własne na podstawie przyjętej metodyki opracowania.

Tab. 8. Prognozowane oddziaływania ustaleń projektu dokumentu, z uwzględnieniem oddziaływań skumulowanych

Lp.	Przewidywane oddziaływania na środowisko wg komponentów	Rodzaj, typ oddziaływań	Wielkość oddziaływań
1	Bioróżnorodność		
	-	-	-
2	Klimat i powietrze		
	- miejscowy wzrost zanieczyszczeń i zakłóceń powietrza związany z prowadzeniem robót budowlanych, ruchem komunikacyjnym (emisje, pylenie, hałas) na etapie inwestycyjnym, jak i użytkowym terenów	B, P, S KT, ŚT, DT, C, S	-1
	- wzrost energii elektrycznej pozyskiwanej z odnawialnych źródeł energii	B, P, S ŚT, DT, C, S	+2
	- ograniczenie konwencjonalnych źródeł ciepła, co w perspektywie powinno pozytywnie wpływać na stan powietrza atmosferycznego i ograniczenie zmian klimatycznych	P, S DT, C, S	+1
3	Powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenów, gleby, stosunki gruntowo-wodne)		
	- ochrona właściwości fizyczno-chemicznych środowiska gruntowo-wodnego poprzez ograniczenie negatywnych czynników antropogenicznych	B, P DT, S	0
	- czasowe przekształcenia powierzchni ziemi związane z budową i realizacją inwestycji	B, S KT, C	0
	- zmniejszenie się powierzchni terenów w rolniczym użytkowaniu na rzecz terenów instalacji związanych z pozyskiwaniem energii elektrycznej ze źródeł OZE	B, S KT, ŚT, DT, C, S	0
4	Wody powierzchniowe i podziemne		
	- aktualizacja zasięgów obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, wynikająca z przepisów odrębnych	W, S DT, C, S	0
5	Zasoby naturalne		
	- aktualizacja lokalizacji udokumentowanych surowców naturalnych, wynikająca z przepisów odrębnych	W, S DT, C, S	0
6	Ludzie i ich mienie		

Lp.	Przewidywane oddziaływania na środowisko wg komponentów	Rodzaj, typ oddziaływań	Wielkość oddziaływań
	- zapewnienie standardów bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i życia ludzi	P, SK DT, ŚT, S	+1
	- zwiększenie możliwości mieszkaniowych na terenie gminy	B, S ŚT, DT, S	+2
7	Dziedzictwo kulturowe i zabytki		
	-	-	-
8	Krajobraz		
	- Wzrost krajobrazów zabudowanych niskiej intensywności, spadek krajobrazów zieleni nieurządzonej, nowe elementy infrastrukturalne w krajobrazie rolniczym związane z unowocześnieniem się tego sektora gospodarki	P, W, SK DT, S	0
Oznaczenia użyte w tabeli:			
Charakter oddziaływania:	P – pozytywne, N – negatywne, Z – zmienne		
Rodzaj oddziaływania:	B – bezpośrednie, P – pośrednie, W – wtórne, SK – skumulowane		
Siła oddziaływania:	C – chwilowe, S – stałe		
Horyzont czasowy:	KT – krótkoterminowe, ŚT - średnioterminowe DT – długoterminowe		
Ocena wielkości oddziaływań o różnych charakterze w jednostce odniesienia			
pozytywne	negatywne	zmiennie	Ocena
-	-	0	pomijalnie słaba, trudna do określenia
+1	-1	-	słaba, średnia
+2	-2	-	średnia, wysoka
+3	-3	-	wysoka

Źródło: opracowanie własne na podstawie przyjętej metodyki opracowania.

Informacje zawarte w macierzy skutków środowiskowych wynikają ze zmian funkcjonalno-przestrzennych przewidzianych w projekcie fragmentarycznej zmiany Studium. Zmiany te stanowią potencjalne źródło czynników antropopresji, generujących skutki środowiskowe. W odniesieniu do analizowanego dokumentu nie stwierdzono wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań charakteryzujących się wielkością i skalą wymagającą wprowadzenia rozwiązań alternatywnych do tych wskazanych w analizowanym dokumencie i/lub dodatkowych działań minimalizujących negatywne oddziaływania: ochronnych czy rekompensacyjnych strat w środowisku.

Największe przekształcenia dotyczą wprowadzenia na części terenów rolniczych możliwości realizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW (z wyłączeniem wiatraków). Możliwość ta dotyczy tylko gruntów rolnych, które nie są objęte formami ochrony przyrody oraz nie znajdują się na nich gleby chronionych klas binitacyjnych. Powyższe ograniczenie powoduje, że ww. urządzenia mogą być potencjalnie lokalizowane w zasadzie w części północnej gminy (poza obszarami cennymi przyrodniczo) oraz na gruntach w rejonie wsi Borowina. **W kontekście polityki ekologicznej Unii Europejskiej i powiązanych z nią wytycznych krajowych należy uznać to za działanie o pozytywnym oddziaływaniu na środowisko, w szczególności na powietrze atmosferyczne i zmiany klimatyczne.**

Skala i wielkość prognozowanych oddziaływań

Analiza prognozowanych skutków środowiskowych – oddziaływań na poszczególne elementy środowiska i ich wzajemnych powiązań wykazała, że projekt fragmentarycznej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą charakteryzuje się znikomym negatywnym oddziaływaniem na środowisku (głównie na etapie budowy), przy występowaniu oddziaływań pozytywnych, w tym ochronnych. Niezależnie od powyższego, wszelka działalność ludzka w środowisku charakteryzuje się wystąpieniem negatywnych oddziaływań czynników antropopresji. Analiza projektowanego dokumentu oraz zmian stanu środowiska w przypadku jego nieprzyjęcia wykazała, że przyjęcie analizowanego dokumentu nie zmieni znacząco skutków środowiskowych, wynikających z obowiązującego Studium. Jednocześnie nie wskazuje się konieczności zmian przyjętych rozwiązań planistycznych, ze względu na ich wpływ na środowisko.

Skala prognozowanych oddziaływań zależy wielkości oddziaływań, rozumianej jako zasięg występowania określonych skutków środowiskowych. Przewidziane oddziaływanie może dotyczyć zasobów ważnych w skali lokalnej, regionalnej lub ważnych w skali całego kraju, a więc charakteryzować się wystąpieniem skutków środowiskowych w skali lokalnej, regionalnej lub krajowej. Ponadto ustalenia danego projektu mogą charakteryzować się oddziaływaniem transgranicznym. Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego gminy i nie obejmuje elementów ważnych ze względu na konieczność zachowania równowagi systemu przyrodniczego, elementów środowiska oraz powiązań między tymi elementami o znaczeniu regionalnym czy krajowym. Wskazane oddziaływania dotyczą komponentów środowiska w obszarze objętym projektem, o miejscowej skali powiązań. Wszystkie ustalenia projektu charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko – skala lokalna. Jednostką odniesienia tych powiązań stanowi gmina oraz jednostki planistyczne gospodarowania zasobami znajdujące się w jej granicach. Skutki prognozowanych oddziaływań będą dotyczyć obszaru opracowania a powiązania tych oddziaływań będą mieć wymiar lokalny.

Analiza wykazała, że realizacja ustaleń projektu fragmentarycznej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń dla środowiska – znaczących negatywnych oddziaływań. Wielkość mogących wystąpić negatywnych oddziaływań jest pomijalnie niska. Prawidłowa realizacja ustaleń planistycznych będzie mieć charakter pozytywny, ponieważ działania pro środowiskowe są bezpośrednio zawarte w analizowanych dokumencie, zarówno w odniesieniu do ochrony środowiska przyrodniczego, jak i kształtowania warunków życia i bezpieczeństwa ludzi.

Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko – podsumowanie

Reasumując, realizacja ustaleń projektu fragmentarycznej zmiany studium nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko - realizacja ustaleń projektu nie spowoduje:

- ryzyka negatywnego oddziaływania na obszary, tereny lub obiekty prawnie chronione, w tym na przedmiot i integralność obszarów Natura 2000 oraz gatunki i siedliska o znaczeniu priorytetowym;
- naruszenia standardów jakości środowiska;
- uszczuplenia zasobów naturalnych, w tym wód powierzchniowych i podziemnych;
- szkód w środowisku, wymagających działań naprawczych lub rekompensacyjnych.

Skala oddziaływań zmian funkcjonalno-przestrzennych będzie mieć wyłącznie lokalny charakter a wielkość oddziaływań będzie pomijalnie niska.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska:

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zapewnia się warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, w szczególności przez:

1) ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, w tym na terenach eksploatacji złóż kopalin, i racjonalnego gospodarowania gruntami;

2) uwzględnianie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż;

3) zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy miast i wsi, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni;

4) uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej;

5) zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych;

5a) uwzględnianie potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom;

6) uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przy przeznaczaniu terenów na poszczególne cele oraz przy określaniu zadań związanych z ich zagospodarowaniem w strukturze wykorzystania terenu, ustala się proporcje pozwalające na zachowanie lub przywrócenie na nich równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia.

Ujednolicona zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą stanowić będzie program racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, zapewniający kompleksowe rozwiązania zabudowy, uwzględniający konieczność ochrony elementów środowiska, pozwalając na zachowanie równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia. **Ustalenia planistyczne, z punktu widzenia środowiskowego, są poprawne i nie wymagają ustalenia rozwiązań alternatywnych do tych przyjętych w analizowanym dokumencie oraz uzupełnienia o dodatkowe działania ochronne, naprawcze lub rekompensacyjne.**

7.2. Gospodarka zasobami

Ustalenia projektu dotyczą terenów w większości zabudowanych nie będzie skutkować zmianą przeznaczenia terenów. Realizacja wskazanego przeznaczenia terenów będzie głównie wiązać się z eksploatacją zasobów wód podziemnych na cele komunalne. Ze względu na położenie w obszarze wiejskim, w strefie zabudowy wielofunkcyjnej oraz produkcyjnej ze względu na zasobność wód podziemnych nie prognozuje się negatywnego wpływu na zasoby wód podziemnych. Skala oddziaływania będzie lokalna a wielkość tego oddziaływania pomijalna.

7.3. Ochrona powietrza i klimatu

7.3.1. Stan powietrza atmosferycznego i adaptacja do zmian klimatycznych

Na klimat gminy oraz jakość jego powietrza wpływają zarówno czynniki geograficzno-przyrodnicze (w szczególności położenie w odniesieniu do głównych form ukształtowania terenu) jak i antropogeniczne.

Ważniejsze czynniki antropogeniczne stanowią przekształcenia powierzchni naturalnych, rodzaje, intensywność i wysokość zabudowy, emisje zanieczyszczeń (pyłowych i gazowych), ciepła i pary wodnej. Większy wpływ ma zabudowa zwarta i wysoka, a mniejszy niska i rozproszona, w zależności od panujących stosunków hydrologicznych oraz glebowych.

W zabudowie wiejskiej na modyfikację klimatu może mieć wpływ wysokość planowanej zabudowy, jej zagęszczenie, sposoby rozmieszczenia brył budynków oraz ich charakter. Zabudowa na etapie niniejszej prognozy, nie generują zmian, które w sposób znaczący mogłyby wpłynąć na warunki klimatyczne gminy. Zarówno charakter, intensywność oraz wysokość dopuszczonych do realizacji budynków nie wpłynię na zmianę panujących w gminie warunków klimatycznych.

Możliwość lokalizacji obiektów budowlanych związanych z produkcją energii elektrycznej wykorzystujących lekki olej opałowy, gaz ziemny LNG, gaz ziemny sieciowy, gaz z LPG lub olej napędowy o mocy nieprzekraczającej 10MW realizowane będą zgodnie z przepisami odrębnymi w szczególności prawo ochrony środowiska, warunkami technicznymi w zakresie bezpieczeństwa pożarowego. Dopuszczenie do realizacji takich obiektów nie wpłynie negatywnie na jakość powietrza atmosferycznego w obszarze objętym zmianą studium oraz jego najbliższym sąsiedztwie.

Jednym z podstawowych czynników decydującym o jakości środowiska, a tym samym w znacznym stopniu oddziałującym na jakość życia, jest stan czystości powietrza. We wszelkiego rodzaju procesach technologicznych oraz działalności usługowej stosowane są surowce i materiały, które zawierają m.in. substancje niebezpieczne dla ludzi i środowiska przyrodniczego. Zanieczyszczenia wprowadzane do powietrza mogą oddziaływać negatywnie na zdrowie człowieka i innych organizmów żywych. Pyły emitowane do środowiska powodują negatywne skutki środowiskowe, a stopień ich szkodliwości zależy od składu chemicznego i mineralogicznego oraz ich rozmiaru – od neutralnego po toksyczny.

Do głównych emitorów zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w mieście należy emisja niska z lokalnych palenisk, w tym zlokalizowanych w indywidualnej zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej oraz emisja z ciągów komunikacyjnych o różnym natężeniu ruchu. Wzrost terenów budowlanych wiąże się zatem ze wzrostem antropopresji na stan powietrza oraz możliwości realizacji jego celów ochronnych. Powyższe stanowi oddziaływanie skumulowane z innymi decyzjami w zakresie gospodarki lokalnej a jego charakter, skala i wielkość jest nie możliwa do określenia na niniejszym etapie planistycznym. Samo oddziaływanie stanowi poza planistyczny skutek środowiskowy a jego skala i zakres jest uzależniona, w szczególności od stopnia realizacji infrastruktury gminy oraz ostatecznych sposobów ogrzewania budownictwa indywidualnego oraz sposobów pozyskiwania energii, które są uwarunkowane m.in. polityką adaptacji do zmian klimatycznych, stwarzającą możliwości realizacji „pro-środowiskowych” instalacji źródeł ciepła i energii.

Oceniany dokument stanowi ramy dla realizacji mikroinstalacji w rozumieniu przepisów odrębnych, co stanowi pozytywne oddziaływanie na środowisko, w sposób skumulowany z innymi działaniami na poziomie realizacji inwestycji i użytkowania obiektów, w spód pośredni i wtórny może oddziaływać na stan powietrza atmosferycznego oraz mikroklimat obszaru, efektywnie przyczyniając się do łagodzenia zmian klimatycznych i adaptacji do tych zmian.

Ponadto, w okresie prac inwestycyjnych wystąpi oddziaływanie związane z emisją zanieczyszczeń i zakłóceń komunikacyjnych powietrza z pracujących pojazdów i maszyn. Będzie to oddziaływanie krótkoterminowe, odwracalne i pomijalne w skali jego wpływu na ogólny stan powietrza i klimatu, w tym klimatu akustycznego.

7.3.2. Klimat akustyczny

Spośród zjawisk klimatu akustycznego najważniejszym jest występowanie hałasu. Można wyróżnić trzy podstawowe kategorie hałasu: komunikacyjny (związany z transportem), przemysłowy (związany z występowaniem zakładów przemysłowych) oraz komunalny (związany z obiektami publicznymi, maszynami budowlanymi itp.). W obszarze zmiany Studium nie mamy obszarów generujących znaczące zanieczyszczenia akustyczne do środowiska.

7.4. Ochrona różnorodności biologicznej

Projekt fragmentarycznej zmiany Studium nie ingeruje w najcenniejszy system przyrodniczy gminy, tj. w obszary objęte formami ochrony przyrody. Zmiana projektowanego dokumentu będzie miała natomiast wpływ na otwarte tereny rolnicze, znajdujące się poza formami ochrony przyrody, i na których nie występują gleby chronionych klas bonitacyjnych. Powyższe determinują w zasadzie możliwość wykorzystania gruntów rolnych wyłącznie w północnej części gminy Nowe Miasto nad Pilicą oraz fragmentu terenów rolnych w okolicy wsi Borowina. Powyższe skutkować może zatem realizacją w głównej mierze farm fotowoltaicznych oraz ew. punktowych biogazowni rolniczych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w przypadku realizacji inwestycji o powierzchni powyżej 1 ha, dla takich inwestycji wymagać się będzie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, która może nałożyc na inwestora zobowiązanie do zastosowania rozwiązań budowlanych pozwalających na ograniczenie wpływu m.in. na różnorodność fauny (np. zastosowanie ogrodzenia z przęsłami nad poziomem terenu – ograniczając możliwości migracyjne). Nie mniej jednak stwierdzić należy, że zmiany Studium nie będą powodować zmniejszenia się różnorodności biologicznej, fauny i flory w sposób znaczący i mogący mieć charakter zagrażający obecnemu stanowi. Rozwój ten wynika wprost z rozwoju jednostki miejsko-wiejskiej, w tym z uwzględnieniem innowacyjnych technologii.

Zmiana kierunku zagospodarowania z funkcji produkcyjnej na mieszkaniową jednorodzinną nie wpłynie negatywnie na różnorodność biologiczną, faunę i florę tego obszaru, ponieważ teren jest obecnie zainwestowany (przekształcony przez człowieka na cele produkcyjno-usługowe).

7.5. Gospodarka środowiskiem gruntowo-wodnym

Realizacja zabudowy wiąże się z ogólnym zmniejszaniem się powierzchni biologicznie czynnej na rzecz terenów utwardzonych w ogólnej strukturze gminy, co pośrednio wpływa na warunki infiltracji powierzchniowej i może częściowo skutkować zwiększeniem się spływu powierzchniowego. Jednocześnie na ostateczne warunki gruntowo-wodne terenów zabudowy będzie mieć wpływ przyjęta forma zagospodarowania działek indywidualnych, w tym rozwiązania odprowadzania wód opadowych oraz lokalnej retencji wody. Prace budowlane są również związane z przekształcaniem profilu glebowego, zmianami fizyko-chemicznymi gruntów prowadzącymi do kształtowania się gleb typowo antropogenicznych terenów zabudowanych. Rozwój zainwestowania wpływa na zwiększenie zapotrzebowania na systemy infrastruktury technicznej, w tym gospodarki odpadami. Wraz ze wzrostem zainwestowania terenów oraz ilości ich mieszkańców będzie wzrastać ilość produkowanych w obszarze odpadów, wymagających odbioru i utylizacji. Wydolność systemu gospodarki odpadami gwarantuje zmniejszenie zagrożenia wynikającego z zanieczyszczenia środowiska, w tym terenów sąsiednich, odpadami komunalnymi.

Do głównych źródeł skażenia gleby zalicza się nawozy, metale ciężkie, rozpuszczalniki, detergenty oraz wycieki z różnych produktów przemysłowych. W gminie gleby są również zanieczyszczane solami z odladzania

powierzchni drogowych i chodników. Te skażenia mogą kumulować się w glebie lub spływać do wód gruntowych, strumieni lub zbiorników wodnych. Najbardziej szkodliwe zanieczyszczenia powstają w przemyśle oraz podczas spalania węgla, rozpylania pestycydów i nawozów, wykorzystywania osadów ściekowych, a także w wielu innych procesach chemicznych. Istniejące, jak i planowane zagospodarowanie w obszarze planu miejscowego, nie przyczyni się do powstania nowych znaczących zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego.

Działalność budowlana zawsze jest związana z możliwością awarii sprzętu budowlanego, co powoduje ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Ryzyko wystąpienia awarii jest jednak niewielkie, a przy zachowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych z praktycznego punktu widzenia, można je całkowicie wykluczyć.

Realizacja przeznaczenia terenów będzie wiązała się z dalszym lokalnym przekształcaniem rzeźby terenu, w wyniku realizacji wywietrzeń terenu pod zabudowę oraz nasypów budowlanych. Oddziaływanie to będzie bezpośrednio wpływać na powierzchnię ziemi, jednak oddziaływanie to będzie pomijalnie niskie w odniesieniu do form ukształtowania terenu tej części gminy.

Obszar objęty zmianą Studium znajduje się poza obszarami wpisanymi do wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz poza obszarami wpisanymi do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

7.6. Gospodarka zasobami wodnymi

Stosunki hydrograficzne gminy są bardzo zróżnicowane, wody powierzchniowe stojące i płynące ulegają w środowisku zurbanizowanym licznym przekształceniom a bogactwo wód powierzchniowych zwiększają sztuczne akweny, m.in. stawy, kanały, fontanny. Obszar objęty projektem nie dotyczy wód powierzchniowych oraz nie znajduje się w ich bezpośrednim sąsiedztwie, w związku z powyższym jego ustalenia nie będą wpływać na stan i jakość wód powierzchniowych.

Zasoby wód podziemnych ulegają zanieczyszczeniom, z czego najistotniejsze są zanieczyszczenia komunalne związane z odpadami. Gospodarka wodno-ściekowa to ważny problem dla każdego układu zurbanizowanego, wymagający ciągłych i kompleksowych działań. Realizacja planowanej zabudowy nie wpłynie na możliwości i wydajność systemu wodno-kanalizacyjnego gminy, nie przyczynią się do powstania nowych zagrożeń dla stanu i jakości środowiska.

Podsumowując, planowana zmiana w zagospodarowaniu przestrzennym nie stwarzają istotnego zagrożenia dla stanu i jakości wód powierzchniowych oraz podziemnych, nie będzie wpływał na zubożenie zasobów wód podziemnych oraz nie będzie generować zagrożeń dla jakości wód, w tym punktowych źródeł ich zanieczyszczeń. Kompleksowość działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami, przy założeniu prawidłowej realizacji form powierzchni biologicznie czynnych, powinno mieć skumulowany, pośredni, pozytywny wpływ na stan zasobów wodnych w obrębie gminy.

Podsumowując można stwierdzić, że ustalenia zmiany studium dają proekologiczne rozwiązania w zakresie pozyskiwania energii i będą oddziaływać pozytywnie na jakość zasobów wód podziemnych, w sposób pośredni i skumulowany z innymi działaniami interesariuszy polityki przestrzennej i innymi wskazaniami polityk sektorowych gminy, w horyzoncie długoterminowym, a oddziaływanie to będzie mieć charakter stały.

7.7. Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego

Realizacja ustaleń projektu fragmentarycznej zmiany studium nie będzie oddziaływać na zabytki, gdyż nie znajdują się one w granicach obszaru objętego zmianą Studium. W obszarze zmiany Studium nie znajdują się obiekty ani obszary objęte ochroną konserwatorską oraz ujęte w gminnej ewidencji zabytków. W obszarze zmiany studium nie są również zlokalizowane stanowiska archeologiczne, zgodnie z kartami AZP.

7.8. Ochrona i kształtowanie krajobrazu

Oddziaływanie na krajobraz może być rozpatrywane jako wpływ na poszczególne komponenty krajobrazu, skutkujące całościowymi przeobrażeniami przestrzeni lub jako wpływ na wartości estetyczno-widokowe danej jej części. Ze względu na niewielkie zmiany funkcjonalno-przestrzenne, brak zamierzeń wprowadzających w zagospodarowanie obszaru obiektów odmiennych od dotychczasowych, nie wskazuje się na zmiany krajobrazowe wynikające z realizacji założeń analizowanego dokumentu. Ostateczne lokalne walory widokowe, które stanowią subiektywne kategorie oceny, są nie możliwe do ocenienia na niniejszym etapie planistycznym.

7.8.1. Warunki zdrowotne i bezpieczeństwo ludności

Zmiana projektu studium nie ingeruje w rozwiązania dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa ludności. W sposób pośredni wpływa natomiast na stan środowiska, bowiem Studium dopuszcza realizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, co w sposób pośredni oznacza wyprodukowanie energii w sposób nie zaturający środowiska (jak ma to miejsce np. w przypadku produkcji energii z paliw stałych).

Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym

W Polsce gospodarka wodna regulowana jest ustawą Prawo wodne. Ustawa wyznacza normy działań zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju, w szczególności kształtowania i ochrony zasobów wodnych, korzystania z wód oraz zarządzania zasobami wodnymi. Ustawa prawo wodne nakłada obowiązek uwzględniania w gospodarce przestrzennej obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

W obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią tj. obszary zagrożone powodzią o prawdopodobieństwie 1% i 10%. **Ochrona przed powodzią i podtopieniami w gminie Nowe Miasto nad Pilicą polega na wyłączeniu spod zabudowy obszarów znajdujących się w graniach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.**

Lokalizacja zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii

Projekt dokumentu nie dotyczy zakładów zaliczanych do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii ani zaliczanych do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, o których mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

7.9. WPŁYW REALIZACJI USTALEŃ STUDIUM NA OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ ORAZ OBSZARY O WYSOKICH WALORACH PRZYRODNICZYCH

Zakres fragmentarycznej zmiany Studium nie ma wpływu na obszary objęte formami ochrony przyrody oraz na obszary o wysokich walorach przyrodniczych ponieważ zmiana ustaleń dokumentu nie dotyczy tych obszarów.

W analizowanym projekcie jednolitego Studium utrzymuje się działania ochronne w odniesieniu do obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych, które zostały objęte formami ochrony prawnej lub są postulowane do objęcia tą ochroną (zmiana Studium nie ingeruje w ww. obszary).

Obowiązujący w Polsce system obszarów chronionych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz.142 ze zm.) obejmuje 10 rodzajów form ochrony przyrody. W gminie Nowe Miasto nad Pilicą występuje: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Pilicy i Drzewiczki, Rezerwat Przyrody „Sokół”, Obszar Natura 2000 OSO Ochrony Ptaków – Dolina Pilicy (PLB 140003), Obszar Natura 2000 – SOO Ochrony Siedlisk – Dolina Dolnej Pilicy (PLH 140016), Pomniki przyrody (13 pojedynczych drzew).

Ujednolicony projekt Studium uwzględni granice obszarów objętych formami ochrony przyrody, wskazuje przepisy odrębne obowiązujące w ich granicach. Proponowane kierunki zagospodarowania przestrzennego nie będą negatywnie oddziaływać na cele ochrony ustanowione dla obszarów.

Ujednolicony projekt określa system ekologiczny gminy, który tworzy układ dolin cieków, zbiorowiska leśne, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, pełniące funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych, powiązanych z systemem ekologicznym regionu, województwa i kraju. Główny korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadlokalnym stanowi dolina rzeki Pilicy.

Kierunki Studium uwzględniają pozostałe obszary objęte ochroną prawną:

- **grunty gleb chronionych klas bonitacyjnych** - w obszarze gminy Nowe Miasto nad Pilicą znajdują się niewielkie obszary gleb chronionych klas bonitacyjnych (III). Obszary gleb chronionych to w większości tereny upraw rolnych. Na tych obszarach zlokalizowana jest także pojedyncza zabudowa zagrodowa. Studium nie przewiduje obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów chronionych, niewielkie obszary gleb chronionych zostały przeznaczone w obowiązujących planach miejscowych pod zainwestowanie;
- **grunty pochodzenia organicznego** – polityka przestrzenna uwzględnia obszary koncentracji gleb pochodzenia organicznego, wskazując je do ochrony przed zmianą sposobu użytkowania. Studium nie wskazuje nowych terenów rozwojowych, wymagających znacznych przekształceń gleb chronionych, ich szczegółowa lokalizacja jest możliwa na kolejnych etapach inwestycyjnych;
- **grunty leśne** – polityka przestrzenna uwzględnia tereny lasów, obejmując je ochroną przed zmianą sposobu użytkowania, na cele nieleśne, uwzględnia granice lasów ochronnych o funkcji wodochronnej, glebochronnej oraz ochrony rodzimej przyrody, część terenów leśnych została przeznaczona na cele nieleśne (pod budownictwa o różnych funkcjach) w obowiązujących planach miejscowych - kierunki Studium wskazują na konieczność weryfikacji tych przeznaczeń terenów, jak i ich granic;
- **udokumentowane złoża kopalin** - polityka przestrzenna uwzględnia udokumentowane złoża kopalin: Borowina (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa I (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 2 (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 3 (kruszywa naturalne: piasek), Dąbrowa 4 (kruszywa naturalne: piasek i żwir), Dąbrowa 7 (kruszywa naturalne: piasek), Domaniewice (kruszywa naturalne: piasek), Gostomia (kruszywa naturalne: piasek), Krzyżówki (kruszywa naturalne: piasek, piasek ze żwirem), Żdźary (kruszywa naturalne: piasek), Łęgonice (kruszywa naturalne: piasek), Łęgonice 2 (kruszywa naturalne: piasek ze żwirem);
- **ujęcia wody i ich strefy ochronne** - polityka przestrzenna uwzględnia istniejące ujęcia wody pitnej, objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, polityka przestrzenna uwzględnia lokalizację gminnych ujęć wód podziemnych oraz ich stref ochronnych.

8. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z *Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r.* Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic oraz te realizowane dalej i charakteryzujące się znaczącym zasięgiem oddziaływania. Obszar objęty projektem nie jest położony w obszarze przygranicznym a jego ustalenia nie tworzą ram dla skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Na etapie niniejszej prognozy nie wskazuje się na możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko.

9. REKOMENDACJE DLA PROJEKTU

9.1. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE

Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie dotyczy tylko terenów, na których w efekcie realizacji zapisów ustaleń dokumentu planistycznego wystąpi znaczące negatywne oddziaływanie, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Prognoza nie wykazała możliwości wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań. Projekt nie wymaga określenia rozwiązań alternatywnych, zarówno w zakresie zmiany proponowanej funkcji zagospodarowania terenu, lokalizacji przebiegu urządzeń infrastruktury czy ustaleń zaproponowanych ogólnych i szczegółowych zawartych w projekcie. W związku z powyższym nie jest wymagane przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą mają znaczący pozytywny wpływ na środowisko, stanowią działania systemowe, uwzględniające konieczność ochrony zasobów środowiska, opierają się w swoich założeniach rozwojowych o zasoby środowiska gminy. Dla analizowanego dokumentu proponowanie rozwiązań alternatywnych nie jest konieczne i uzasadnione. Ponadto dokument stanowi politykę przestrzenną stanowiącą ogólne propozycje przedsięwzięć, co uniemożliwia precyzyjne określenie działań alternatywnych dla wskazanych kierunków i założeń.

9.2. PROPOZYCJE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Po dokonaniu oceny projektowanego dokumentu, jego powiązań z innymi dokumentami oraz możliwych do wystąpienia oddziaływań realizacji jego ustaleń, nie proponuje się odrębnej analizy skutków realizacji przedmiotowego projektu. Realizacja ustaleń projektu nie będzie generować negatywnych oddziaływań na środowisko w skali i wielkości wymagającej specjalistycznego monitoringu. Warunki monitoringu mogą zostać ustalone na etapie przygotowania dokumentacji realizacyjnych poszczególnych przedsięwzięć i będą zawierać zestaw odpowiednich wskaźników umożliwiających kontrolę realizacji zadań. Natomiast profesjonalne monitoringi środowiska, prowadzone są przez odpowiednie jednostki:

- Państwowy Monitoring Środowiska, będący jednolitym system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska, wspomaga działania na rzecz ochrony środowiska, poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów.

- W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki administracyjne i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, a w zakresie ochrony przyrody Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Lasy Państwowe oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska (IMGW, RZGW). Monitoring środowiska prezentowany jest też corocznie w raportach WIOŚ.

Natomiast obowiązek prowadzenia monitoringu zagospodarowania przestrzennego to obowiązek administracji samorządowej. Analizę zgodności wykorzystywania przestrzeni wskazane jest dokonać metodami GIS, wykorzystując w tym celu najbardziej aktualne mapy zasadnicze i zdjęcia lotnicze. Umożliwi to sprawne zarządzanie zasobami gminy z zachowaniem zasad ochrony środowiska.

10. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Zgodnie z *art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. e ustawy o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*, prognoza oddziaływania na środowisko zawiera streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym. Celem streszczenia sporządzonego w języku niespecjalistycznym „jest zapewnienie ogółowi społeczeństwa oraz osobom odpowiedzialnym za podejmowanie decyzji dostępu do kluczowych kwestii i wniosków zawartych w sprawozdaniu dotyczącym środowiska (prognozie oddziaływania na środowisko) oraz łatwego ich zrozumienia”. Streszczenie powinno zawierać najistotniejsze informacje zawarte w poszczególnych rozdziałach / częściach prognozy.

Fragmentaryczna zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą dotyczy obszaru, którego granice zostały wskazane na załączniku graficznym do uchwały nr XXXV/243/2021 z dnia 27 sierpnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą zmienionej uchwałą nr XLVIII/334/2022 z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXXV/243/2021 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 27 sierpnia 2021 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Zmiany są wprowadzane do dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą, przyjętego uchwałą nr XVIII/136/2020 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 16 stycznia 2020 r.

Zmiana fragmentaryczna polega na:

- ustaleniu w granicach administracyjnych gminy Nowe Miasto nad Pilicą obszarów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW (obszary te stanowią tereny rolnicze, tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów poza obszarami formami ochrony przyrody, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) (granica przystąpienia: granica administracyjna gminy Nowe Miasto nad Pilicą).

Przeprowadzając analizę potencjalnie znaczących oddziaływań projektu na środowisko odniesiono się do poszczególnych komponentów środowiska (oraz jego właściwości), uwzględniając elementy środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego (w tym na ludzi i ich zdrowie oraz na dobra materialne i zabytki). W ocenie zostały uwzględnione rodzaje oddziaływania, w podziale na charakter (pozytywne, negatywne), relacje oddziaływania z elementem podlegającym oddziaływaniu (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane) oraz ho-

ryzont czasowy oddziaływania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe). Prognozowane oddziaływania wg przyjętych metod przedstawiono w ujęciu macierzowym w tzw. macierzy skutków środowiskowych, do wypełnienia której zastosowano znaki i kolorystykę.

Po analizie projektu fragmentarycznej zmiany studium zidentyfikowano rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko – oddziaływanie mieści się w obszarze objętym ustaleniami, nie będzie wpływać na zagospodarowanie terenów sąsiednich.

Analiza wykazała, że realizacja ustaleń fragmentarycznej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń dla środowiska – znaczących negatywnych oddziaływań. Realizacja ustaleń nie spowoduje znaczących ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione oraz na obiekty i obszary zabytkowe. Ustalenia zmiany Studium charakteryzują się pozytywnym oddziaływaniem, w szczególności na jakość życia w gminie.

11. MATERIAŁY WEJŚCIOWE

- Informator PSH. Główne zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce. Państwowy Instytut Geologiczny. Państwowy Instytut Badawczy. Warszawa 2017;
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, przyjęta uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu w ocenie oddziaływania na środowisko, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
- NATURA 2000 w planowaniu przestrzennym - rola korytarzy ekologicznych, M. Kostowski, M. Pchatek, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 2009;
- Ochrona środowiska przed polami elektromagnetycznymi. Informator dla administracji samorządowej, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 2011;
- Pilica i jej dopływy, Encyklopedia rzek Polski, Wyd. CM (Ciekawe Miejsca), Warszawa 2013;
- Plan gospodarki odpadami woj. mazowieckiego 2024, przyjęty uchwałą nr 3/19 z dnia 22 stycznia 2019r. Sejmiku Województwa Mazowieckiego.
- Plan Gospodarowania Odpadami dla Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą, Arcadis Profil Sp. z o.o., Nowe Miasto nad Pilicą 2008 r.;
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły, RZGW w Warszawie, Warszawa 2017, przyjęty obwieszczeniem nr 1/2017 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie o przygotowaniu (przyjęciu) planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej i Jarf;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, zatwierdzony uchwałą nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 r.;
- Postępowanie administracyjne w sprawach określonych ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Zeszyty metodyczne Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, nr 1, Warszawa 2009;
- Program małej retencji dla województwa mazowieckiego, Tom I, Przyrodnicze uwarunkowania oraz możliwości retencjonowania wód powierzchniowych na obszarze województwa mazowieckiego. Samorząd Województwa Mazowieckiego, Warszawa 2008;
- Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020, zatwierdzony uchwałą nr 213 Rady Ministrów z dnia 6 listopada 2015 r.

- w sprawie zatwierdzenia „Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020;
- Program ochrony środowiska dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021;
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2022 r., ATMOTERM S.A., Warszawa 2016 r.;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020), Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 12 grudnia 2014 r., Warszawa;
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu grójeckiego i gmin powiatu, ARCADIS, Grójec, kwiecień 2008 r.;
- Raporty o stanie środowiska w województwie Mazowieckim w latach 2012-2021, Biblioteka Monitoringu Środowiska WIOŚ Warszawa, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Różnorodność biologiczna w ocenie oddziaływania na środowisko, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
- Standard. formularz danych Natura 2000 – PLB140003 Dolina Pilicy;
- Standard. formularz danych Natura 2000 – PLH140016 Dolina Dolnej Pilicy;
- Standard. formularz danych OChK – PL.ZIPOP.1393.OCHK.169 Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.644 Świerk Pospolity;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.646 Modrzew Polski;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.647 Modrzew Polski;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.648 Modrzew Polski;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.650 Modrzew Polski;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.651 D. Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.652 Wiąz Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.653 Wiąz Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.654 Dąb Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.655 Dąb Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.656 Dąb Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.657 Dąb Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Pomnika Przyrody – PL.ZIPOP.1393.PP.1406083.4576 Dąb Szypułkowy;
- Standard. formularz danych Rezerwatu Przyrody – PL.ZIPOP.1393.RP.624 Sokół;
- Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 r., przyjęta uchwałą nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r.;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą, zatwierdzone uchwałą nr XVIII/136/2020 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 16 stycznia 2020 r.;
- Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Nowe Miasto nad Pilicą, uchwałą nr XXX/175/2012 Rady Miejskiej w Nowym Mieście nad Pilicą z dnia 14 grudnia 2012 r.;
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy PLB 140003;
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie Rezerwatu przyrody Sokół;
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy PLB 140003;

- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy PLH140016.

WYŁOŻENIE DO PUBLICZNEGO WGLĄDU

12. OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

PLANOWANIE PRZESTRZENNE Alicja Woźniak

ul. prezydenta Gabriela Narutowicza 52 lok. 4A, 90-248 Łódź

tel. kom.: +48 692-690-218

NIP: 982 034 10 87 REGON: 101847824

OŚWIADCZENIE

*DOTYCZY: PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ
(fragmentaryczna zmiana Studium)*

Oświadczam, że jako autor niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko, posiadam odpowiednie wykształcenie i doświadczenie w sporządzaniu prognoz oddziaływania na środowisko, zgodnie z wymogami art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej, za złożenie fałszywego oświadczenia.

Łódź, 01.09.2023 r.

Alicja Woźniak

mgr gospodarki przestrzennej Alicja Woźniak